

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

Tuhlakisja 2020

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

Hyvällä hallitustyöllä:

- edistetään yritystoimintaa
- tuetaan pk-yritysten kasvua
- luodaan uusia työpaikkoja ja säilytetään jo olemassa olevia

Hyväksytty hallituksen jäsen -kurssit Jyväskylässä syksyllä 2020!

Hyvällä hallitustyöllä edistetään yritystoimintaa, tuetaan pk-yritysten kasvua, luodaan uusia työpaikkoja ja säilytetään jo olemassa olevia. Yrityksen kasvu, kansainvälistyminen, uudistuminen, tuotteiden kaupallistaminen ja markkina-alueiden laajentaminen tarvitsevat tuekseen eri alojen kokeneita asiantuntijoita ja liiketoimintaosaajia.

Syksyn kurssit:

Hyväksytty hallituksen jäsen HHJ-kurssi 1: 14.9. - 21.10.2020

Hyväksytty hallituksen jäsen HHJ-kurssi 2: 9.11. - 8.12.2020

Hinta: Normaalihinta 2 500 €, jäsenhinta 1750 €. Hintoihin lisätään alv 24 %.

HHJ-puheenjohtajakurssi *ks. tarkemmat tiedot kskauppakamari.fi*

Hinta: Normaalihinta 2 300 €, jäsenhinta 1650 €. Hintaan lisätään alv 24 %.

HHJ Hallitus ja strategian toteuttaminen *ks. tarkemmat tiedot kskauppakamari.fi*

Hinta: Normaalihinta 795 €, jäsenihinta 480 €. HUOM! Tarjoamme HHJ-kurssin tai HHJ-puheenjohtajakurssin käyneille tämän koulutuksen hintaan 350 €. Hintoihin lisätään alv 24 %.

UUTTA
JYVÄS-
KYLÄSSÄ!

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

HALLITUS
PARTNERIT

Ilmoittautuminen:

www.hhj.fi

Lisätietoja Pia Naukkarinen:

puh. 050 555 9915,

pia.naukkarinen@kskauppakamari.fi

JUHLAKIRJA 2020

**KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI**

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARIN JUHLAVUOSIKIRJA 2020 SISÄLLYSLUETTELO

7 Keski-Suomen kauppakamarin vaikuttaminen 2020

8 Pääkirjoitus, Antti Määttä ja Ari Hiltunen

10 Keski-Suomen kauppakamarin aikajana 2010–2020

17 Keski-Suomen kauppakamarin jäsenet vuodesta 1930

18 ELISA kehittää teknologiaa datan suurkuluttamisen kansalle

20 Suomen ensimmäinen kustantamo GUMMERUS on lähtöisin Jyväskylästä

22 KESKISUOMALAINEN – Suomen suurimpiin kuuluva mediakonserni on vahvasti paikallinen

24 UPM Jyväskylän vaneritehtaalta vastuullista vaneria maailmalle

26 Perinteikäs R. RUTH on uudistunut ajan mukana

29 Keski-Suomen kauppakamarin yrityskumppanit

30 KESKI-SUOMEN OSUUSPANKKI toteuttaa perustehtäväänsä historiaa kunnioittaen, nykytila tunnistaen ja tulevaisuus varmistaen

32 VALMET TECHNOLOGIES kehittää huipputeknologiaa Jyväskylän Rautpohjassa

34 KESKIMAA tuottaa laadukkaita palveluita koko maakunnan tarpeisiin

36 JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI tarjoaa monipuolisen toimintaympäristön yrityksille

38 JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ GRADIAN yrittäjyyden oppimismalli on Euroopan paras

40 VAPO vastaa uusilla innovaatioilla globaaleihin haasteisiin

42 VALTRA – parasta traktorikokemusta Suolahdesta maailmalle

46 Keski-Suomen kauppakamarin henkilökunta, hallitus ja valtuuskunta

49 Valiokunnat

55 Keski-Suomen kauppakamarin jäsenet

71 Onnittelemme 90-vuotiaasta Keski-Suomen kauppakamaria

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

JÄSENYYS

Jäsenedut
yrityksesi
hyödyksi

7
VALIOKUNTAA

650
JÄSENTÄ

23 000
VAIKUTTAJAA

Jäsenyys
on merkki
luotetta-
vuudesta

AJANKOHTAISTIETO

Jäsenenä saat 7 kertaa
vuodessa ilmestyvän
uutiskirjeen sekä
Kauppakamari-lehden
4 kertaa vuodessa

OSAAMINEN

Järjestämme
vuosittain noin 20
koulutusta, jotka
jäsenemme saavat
etuhintaan

VERKOSTOT

Kauppakamarin
tilaisuuksissa pää-
set laajentamaan
kontaktiverkostoasi

NEUVONTA

Neuvontapalvelua
laki- ja talousasioissa
– maksutta

ELINVOIMA

Huolehdimme, että
yritysten kilpailukyky
ja toimintaympäristö
ovat elinvoimaisia

VAIKUTTAMINEN

Valiokuntiemme kautta
pääset vaikuttamaan
yrityksesi toiminta-
ympäristöön ja
edunvalvontaan

KANSAINVÄLISYYS

Kauppakamari Loungen
avulla saat kansain-
välisen osaamisen
yrityksesi käyttöön

ULKOMAANKAUPAN ASIAKIRJAT

Jäsenenä saat ATA
Carnet -tulliasiakirjat
puoleen hintaan.
Toimitamme myös
muut asiakirjat jousta-
vasti ja nopeasti

ONLINE- TIETOPANKKI

KauppakamariTiedosta
saat palkka-, kirjanpito-,
ALV-, vero- ja
ulkomaankaupan
kansiot ajantasaisina
tietolähteinä
jäsenetuhintaan

TUTKIMUKSET JA SELVITYKSET

Kauppakamari on mukana mm. alueiden kilpailukykyä,
verotusta ja suhdanteita koskevilla tutkimuksilla ja selvityksillä

ALUEELLISESTI

● VALTAKUNNALLISESTI

● GLOBAALISTI

Kysyttävää? Ota yhteyttä Merja Honkaseen, merja.honkanen@kskauppakamari.fi tai p. 050 439 3005

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

Keski-Suomen kauppakamarin 90-vuotisjuhlakirja 2020

Päätoimittaja

Viivi Sakkara

Toimitus

Viivi Sakkara,
Keski-Suomen kauppakamari

Taitto

Pekka Sell Graphics

Kuvat

Viivi Sakkara, ellei toisin mainita

Ilmoitusmyynti

Novia Finland Oy

Paino

Grano

Keski-Suomen kauppakamari

Kauppakatu 28 B, 40100 Jyväskylä
puh. 010 322 2380
kskauppakamari.fi
etunimi.sukunimi@kskauppakamari.fi

Ari Hiltunen

toimitusjohtaja
040 058 3210

Pirjo Melasalmi

toimistopäällikkö
050 555 3044

Pia Naukkarinen

palvelupäällikkö
050 555 9915

Merja Honkanen

markkinointisuunnittelija
050 439 3005

Viivi Sakkara

viestintäpäällikkö
050 439 6170

Juhlavuosikirja on sähköisessä
muodossa Keski-Suomen
kauppakamarin verkkosivuilla
www.kskauppakamari.fi

Keski-Suomen kauppakamarin vaikuttaminen 2020

90 vuotta elinvoimaisen Keski-Suomen puolesta

90 vuotta

Keski-Suomen elinkeinoelämän

Jo perustamisesta, vuodesta 1930 saakka, Keski-Suomen kauppakamarin tehtävänä on ollut alueen yritysten toimintaedellytysten edistäminen. Kaikessa toiminnassamme olemme keskittyneet elinkeinoelämän ja yritysten tarpeisiin sekä vaikuttamiseen alueemme elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Keski-Suomen kauppakamarin 90-vuotisjuhlajulkaisu on toteutettu 90-vuotisen taipaleemme kunniaksi. Keski-Suomen kauppakamari on yhtä kuin sen jäsenet. Siksi haluamme nostaa esiin yrityksiä, jotka ovat olleet rakentamassa alueemme menestystä vuosikymmenien ajan. Menestystarinoita kerrotaan niin kauppakamarin perustamisesta saakka kuin eri vuosikymmeniltä liittyneiltä jäseniltämme.

Monia vaiheita kuuluu Keski-Suomen kehitykseen. Keski-Suomen alue on vuosien saatossa kasvanut ja kehittänyt huimasti. Yritysten ja alueen toimijoiden yhteistyön hedelmistä kertoo 2010-luvun kasvuluvut. Meillä ei ole yhtä kärkialaa, vaan maakunnan yrityskenttä muodostuu monipuolisesti eri alojen toimijoista ja niin pk- kuin suurista yrityksistä.

2010-luvulla ilmastonmuutos, vastuullisuus ja kansainvälinen kilpailu ovat olleet liiketoimintaan vaikutta-

neita tekijöitä. Yritysten rooli esimerkiksi ilmastonmuutoksen hidastamisessa on kasvanut viime vuosikymmenellä. Vuosikymmenen alussa Euroopan taloutta ravisteli Kreikan kriisi, ja Kiinasta kasvoi maailman toinen talousmahti. Miinuskoroista tuli uusi normaali Euroopassa. Vuosikymmen oli tietotekniikkayritysten nousun aikaa, ja tietotekniikan kehittyessä myös kyberrikollisuus lisääntyi. Ennen kaikkea digitalisaation kehitys näkyi alalla kuin alalla.

Koko maailmaa on ravistellut Kiinasta loppuvuodesta 2019 lähtenyt koronavirusepidemia, joka on sittemmin laajentunut pandemiaksi. Epidemian pysäyttämiseksi aluksi Kiina, Etelä-Korea ja Japani ja sittemmin Euroopan maat ja USA, ovat joutuneet rajulla kädellä rajoittamaan ihmisten liikkumista ja siten pysäyttämään lähestulkoon koko talouden. Koronavirus tulee aiheuttamaan kärsimystä sekä yksilö- että

” Yritysten merkitystä yhteiskuntamme hyvinvoinnin rakentajana ei voi tarpeeksi korostaa, ja siksi yritykset on autettava koronakriisin yli.
Ari Hiltunen, toimitusjohtaja

kilpailukyvyn edistämistä

yrittäjästasolla kuolemien ja työttömyyden lisääntyessä maailmanlaajuisesti.

Alkuvuosi 2020 näytti hyvältä talouden ja työllisyyden kasvaessa, kunnes epidemia iski rankasti myös keskisuomalaisiin yrityksiin. Huhtikuussa 2020 tehdyn kauppakamarin kyselyn mukaan koronavirusepidemia on vaikuttanut 97 prosenttiin keskisuomalaisista vastaajista negatiivisesti. Konkurssin uhasta kertoo kaksi kolmasosaa, ja ytimenettelyn aloittamisesta ja lomauttamisesta kertoo lähes puolet keskisuomalaisista vastanneista yrityksistä.

Koronaviruskriisin myötä toimiminen ja vaikuttaminen yhdessä yritysten puolesta on lisännyt merkitystään entisestään. Olemme pitäneet yritysten puolia, kun hallitus on päättänyt tukipaketeista. Ilman yrityksiä ei yhteiskunta pyöri. Niiden merkitystä yhteiskuntamme hyvinvoinnin rakentajana ei voi tarpeeksi korostaa, ja siksi yritykset on autettava koronaviruskriisin yli.

Aika näyttää, kuinka suuren loven yrityskenttäämme kriisi aiheuttaa, mutta yksi on varmaa: me teemme kaikkemme yritysten hyväksi. Kriisi näkyy myös kasvaneena ajantasaisen tiedon ja tietoisuuksien tarpeena, joita olemme runsaasti jakaneet.

Kauppakamarin tehtävänä on koronaviruskriisin jälkeenkin olla yritysten rinnalla. Edistämme alueen elinvoimaa sekä pidämme huolta, että yrityksillä on mahdollisimman hyvät toimintaedellytykset. Niin se on ollut 90 vuotta, ja niin tulee olemaan tästä eteenpäin.

Kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneitamme, jotka mahdollistivat 90-vuotisjuhlajulkaisun teon. Kirja jää historiaan muistoksi tästä ajasta ja sen yritysten toiminnasta ja tilanteesta.

Toivotamme kaikille jaksamista, mutta ennen kaikkea menestystä myös kriisin jälkeen. Haluamme muistuttaa, miten upeita yrityksiä meillä täällä Keski-Suomessa on ja sen myötä toi-

vottaa antoisia lukuhetkiä kirjan parissa. Kannustamme myös jakamaan kirjaa eteenpäin: se toimii helposti jaettavana kokonaisuutena, kun kerrotaan Keski-Suomesta, sen vahvuuksista ja elinkeinoelämästä. Meillä on syytä olla ylpeitä keskisuomalaisuudestamme!

Antti Määttä

puheenjohtaja,

Keski-Suomen kauppakamari

Ari Hiltunen

toimitusjohtaja,

Keski-Suomen kauppakamari

” Keski-Suomen kauppakamari on yhtä kuin sen jäsenet. Kaikessa toiminnassamme keskitymme elinkeinoelämän tarpeisiin ja vaikuttamiseen alueemme elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Antti Määttä, puheenjohtaja

KUVA: ANNE KALLIOLA

Keski-Suomen kauppakamarin

Yritysten taitava Keski-Suomi 2008–2013

Maakunnan yritysverkostojen rakentajana ja henkilöstön osaamisen sekä osaamisen johtamisen kehittäjänä

Yritysten Taitava Keski-Suomi -hankekokonaisuuden perustavoite oli osaamisen yritysälähtöinen kehittäminen ja pysyvän dynaamisen toimintamallin luominen yritysverkostojen, kehittäjä- ja koulutusorganisaatioiden välille. Se oli kehittämistoimintaa, jonka kohteena oli erityisesti keskisuomalaisten pk-yritysten henkilöstön osaamisen kehittäminen. Kaikki yritykset koosta ja toimialasta riippumatta pääsivät mukaan hankkeeseen.

Kehittäjäverkoston muodostivat keskisuomalaiset yritykset, Keski-Suomen kauppakamari, Keski-Suomen Yrittäjät, kehittämisyritykset, Keski-Suomen liitto, Jyväskylän ammattiotisto, Jyväskylän aikuisotisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliotisto, Jämsän ammattiotisto, Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Keski-Suomen ELY-keskus ja TE-toimistot.

Hankkokonaisuuden avulla kehittäjiä ja oppilaitosten välinen yhteistyö yritysiiin päin kehittyi ja muodostui aitoja verkostoja. Hankkeessa oli mukana yli 1000 yritystä viiden vuoden aikana. Elinkeinoministeriö valitsi sen ohjelmakauden yhdeksi vaikuttavimmista ESR-hankkeista Suomessa.

Kasvu Open – Suomen suurin yritysten kasvun sparrausohjelma

Kasvu Open käynnistyi osana Keski-Suomen kauppakamarin toimintaa vuonna 2011. Kasvu Open -konsepti perustuu Jyväskylän yliotiston kauppakorkeakoulussa kasvuyritystoiminnan professorina toimineen Marko Sepän yhdessä Keski-Suomen kauppakamarin Kasvuyritysvaiokunnan kanssa kehittämään kasvua kiihdyttävään malliin.

Kasvu Openin ydinajatus on kohtauttaa kasvuyrityksiä ja huippuasiantuntijoita. Asiantuntijoiden sparrauksen avulla tarkastellaan yrityksen tilannetta ja autetaan yrityksiä tavoittamaan täsmäosaamista liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvuun.

Sparraus tapahtuu Kasvu Open Kasvupoluilla®, jotka toteutetaan yli 200 alueellisen ja toimialakohtaisen yhteistyökumppanin kanssa. Sparraus on yrityksille aina maksutonta. Yrityksiä sparraavat vapaaehtoiset tekevät talkootyötä pro bono-hengessä.

Ensimmäisenä vuonna mukaan haki 35 yritystä, joista sparraukseen valittiin 10. Sen jälkeen hakijoihin määrä on kasvanut vuosittain.

2010

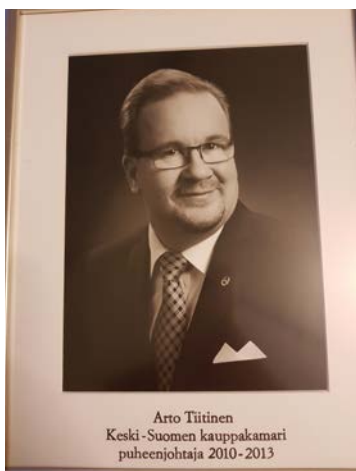
2011

Arto Tiitinen, Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtaja 2010–2013

Arto Tiitisen puheenjohtajakaudella Keski-Suomen kauppakamari edisti erityisesti yritysten kehittymistä, uudistumista ja kansainvälistymistä sekä niihin liittyvien rahoitushakujen byrokratian purkamista. Lisäksi edistettiin yrittäjyysnäkökulman kasvattamista tutkimuksissa ja hankkeissa.

”Tukilabyrintti vaikeuttaa omalta osaltaan uusien yritysten syntymistä sekä olemassa olevien yritysten kansainvälistymistä. Näin ollen menetämme jalansijaa kansainvälisillä markkinoilla, jonka lisäksi teemme hallaa tulevaisuuden vientiyrityksille sekä niiden kehittämiselle. Meidän tulee entistä enemmän kohdistaa panoksia niihin yrityksiin, jotka haluavat kasvaa ja kansainvälistyä – näin saadaan vientituloja Suomeen.”

Arto Tiitinen

Kauppakamarin jäsenet kokevat toiminnan tärkeänä oman liiketoimintansa kannalta. Tästä on hyvä kehittää toimintaa edelleen ja rakentaa entistä kilpailukykyisempää maakuntaa yhdessä.

Arto Tiitinen

aikajana 2010–2020

Parempi johtaa hyvin 2012–2014

Parempi johtaa hyvin syntyi Keijo Mannerin ajatuksesta tehdä Keski-Suomesta paremman johtamisen maakunta. Keski-Suomen kauppakamari ja Keski-Suomen Yrittäjät käynnistivät Parempi johtaa hyvin -hankkeen, joka kokosi keskisuomalaiset kohtaamaan ja oppimaan johtamisesta yhdessä ja toisiltaan. Ydinasioita olivat yhteinen oppiminen, tarinoiden kertominen, asiakaskuuntelu sekä uuden tiedon hyödyntäminen. Hankkeessa kehitettiin ja toteutettiin johtamisen foorumeita, opinkierroksia ja johtajamentoripankkia.

**PREMPI
JOHTAA
HYVIN**

Toimiva lentoyhteys on kansainvälisen liiketoiminnan elinehto

Vaikuttaminen toimivan lentoliikenteen puolesta on ollut 2010-luvulla merkittävässä roolissa kauppakamarin toiminnassa. Kauppakamari on tehnyt töitä lentoliikenteen kehittämiseksi yhdessä jäsenten kanssa ja pitänyt yllä

2012

2013

KasvuOpen®

Kasvu Open -tavaramerkki hyväksyttiin

Keski-Suomen kauppakamari haki Kasvu Openille ja Kasvupolulle tavaramerkkiä, jotka hyväksyttiin vuoden 2012 syksyllä.

keskusteluyhteyttä lentoyhtiöihin Jyväskylän kaupungin johdon kanssa. Lentoliikenne on tärkeä osa Keski-Suomen saavutettavuutta ja on tärkeää niin matkailulle kuin kongressi-, kokous- ja liikematkustukselle.

2010-luvulla lentoliikenteessä tapahtui monia muutoksia, kun Finnair lopetti lentojen liikennöinnin Jyväskylään. Finnairin tilalle liikennöitsijäksi tuli Flybe ja myöhemmin Norra, Nordic Regional Airlines.

Keski-Suomen KV-markkinointikonttori 2014-2016

Keskisuomalaisen matkailualan veturiyritysten yhteismarkkinointihanke, Keski-Suomen matkailun kv-markkinointikonttori, aloitti ponnistelut venäläisturistien houkuttelemiseksi vuoden 2014 alusta. Projektin tarkoituksena oli kehittää keskisuomalaisen matkailuyritysten yhteismarkkinointia erityisesti sähköisen markkinoinnin saralla.

Kahden vuoden ajan tiiviissä yhteistyössä toiminut hankkeen markkinointiryhmä loi venäjänkielisen matkailuportaalien venäläisille matkailijoille, otti käyttöön sosiaalisen median kanavia, kokosi kuukausittain lähetettävän venäjänkielisen matkailun uutiskirjeen, rakensi venäläisturisteja Keski-Suomeen houkuttelevia sähköisiä kampanjoita sekä kirjoitti julkaisuja venäläisiin medioihin.

Sähköisten matkailumarkkinointitoimenpiteiden lisäksi toiminnan puitteissa julkaistiin venäjänkielistä matkailulehteä. Mukana olevat yritykset isännöivät Keski-Suomessa muun muassa venäläisiä bloggaajia, valokuvaajia, matkanjärjestäjiä ja toimittajia.

Yritysten käyttöön hankkeen jälkeen konkreettisina tuotteina jäivät hankkeen aikana avatut ja aktiivisesti päivitetyt kanavat, kattava venäläisten kuluttajien asiakasrekisteri, venäjänkielinen matkailulehti, laaja hankkeen aikana kerätty kuvapankki ja videot, Best Practices – ohjeistus yritysten matkailumarkkinointiin Venäjällä sekä markkinointiryhmän tiivis verkosto, joka jatkaa työskentelyään.

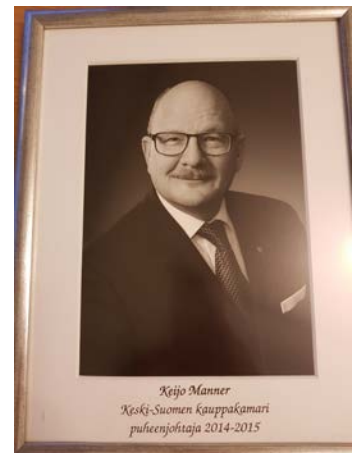
Projektiaihio rakennettiin aikoinaan Keski-Suomen kauppakamarin matkailuhallituksessa, missä matkailuyritykset tunnistivat yhteisen tarpeen kehittää matkailutuotteiden ja palveluiden sähköistä markkinointia venäläisille indis-matkailijoille. Kaksivuotisen matkailun kv-markkinointikonttorin toiminnassa mukana olivat HimosLomat Oy, kylpylähotelli Peurunka, hiihtokeskus Riihivuori, lomakeskus Revontuli, Sokos Hotels Keskimaa ja Rantasipi Laajavuori sekä kehittämissyhtiöt Jykes ja Jämsek.

Keijo Manner, Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtaja 2014-2015

"Kauppakamarit ovat olemassa jäseniään varten. Keski-Suomen kauppakamarin tärkein tehtävä on elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen. Se on jäsenten palvelemista ja jatkuvaa työtä, joka ei koskaan tule valmiiksi. Teemme töitä, jotta jollain aikavälillä jokainen jäsen hyötyisi omasta kauppakamaristaan.

Maakunta elää lähes 600 jäsenyrityksemme työstä. Tiettyä alat ja yritykset voivat olla eri aikoina vahvemmin esillä, mutta kaikki tekeminen, joka turvaa ja vie eteenpäin hyvinvointia Keski-Suomessa, on arvokasta. On hienoa, että täältä löytyy vastauksia muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin. Täällä pystytään maailmanluokan suorituksiin.

Keski-Suomen kauppakamarin toiminta on laajentunut ja vastannut hienolla tavalla haasteisiin, joita muuttuva toimintaympäristö on nostanut esiin. Toimiin on tartuttu pelkäämättömästi, mistä vaikkapa Kasvu Open ja matkailuhallituksen työ ovat erinomaisia esimerkkejä. Tässä maakunnassa on uskallusta muuttua ja tahtoa tehdä töitä. Toivon, että hyvä vire jatkuu ja että kauppakamari pystyy muotoutumaan jatkossakin siihen muotoon, jota aika ja asiat edellyttävät." Keijo Manner

2014

KV-markkinointikonttoriprojektia vetivät projektipäällikkö Hanna Reini (vasemmalla) ja markkinointipäällikkö Anna Zaborna-Ahlvik.

Keijo Manner siirtyi eläkkeelle 2015 syksyllä ja vuoden lopussa jätti Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtajan tehtävän seuraajalle.

” Jos asiat tehdään samalla tavalla kuin ennen, saadaan aikaan korkeintaan sitä mitä ennenkin on saatu.”

KasvuOpen®

Kasvu Openista valtakunnallista toimintaa

Vuonna 2014 neljättä kertaa järjestetty Kasvu Open laajeni Keski-Suomesta valtakunnalliseksi.

Keski-Suomen kauppakamari 85 vuotta

Vuonna 2015 Keski-Suomen kauppakamari täytti 85 vuotta. Juhlavuotena kauppakamari istutti kotimaakuntaansa 85 puun taimea, yhden jokaisen toimintavuotensa kunniaksi. Juhlavuoden kunniaksi julkaistiin lisäksi 85 jäsenesittelyä.

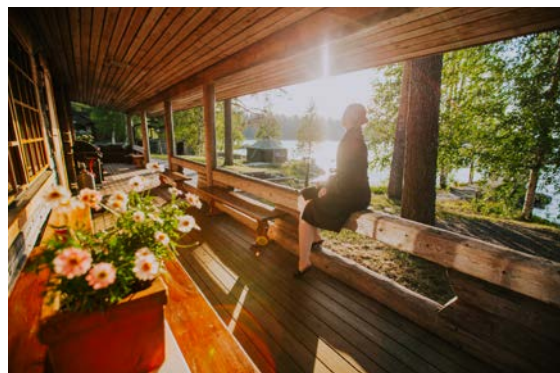

Muutto Lutakkoon

Keski-Suomen kauppakamari ja Keski-Suomen Yrittäjät muuttivat Lutakkoon Innova 2:seen 2015 syksyllä. Sepänkadun toimistotilat myytiin Jykialle. "Muutto uusiin tiloihin mahdollistaa uusien tilojen rakentamisen kasvaville pienille yrityksille Sepänkadulla ja haluamme omalta osaltamme edesauttaa niiden syntymistä", sanoi silloinen Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja Uljas Valkeinen.

Kasvu Open Oy perustettiin

Kasvu Open yhtiöitettiin, ja perustettiin Keski-Suomen kauppakamarin voittoa jakamaton yleishyödyllinen tytäryhtiö, Kasvu Open Oy. Uljas Valkeinen toimi sekä Kasvu Open Oy:n että Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtajana.

JULIA KIVELÄ, LAKELAND – JYVÄSKYLÄ REGION

Stopover Keski-Suomi -hanke 2016–2017

Saunamaakunnaksi julistautumisen jälkeen Keski-Suomen kauppakamarin matkailuhallituksen ja saunatyöryhmän valmisteleva projektsuunnitelma Stopover Keski-Suomi

2015

2016

Keski-Suomi julistautui saunamaakunnaksi

Keski-Suomi julistautui maailman saunamaakunnaksi syyskuun 1. päivänä 2015. Julistautumisen jälkeen Keski-Suomen kauppakamarin matkailuhallitus ja saunatyöryhmä alkoivat rakentaa projektsuunnitelmaa tuomaan konkretia yhteisten suunnitelmien ympärille.

sai rahoituksen Keski-Suomen Liiton kehittämisrahostosta. Hanke aloitti toimintansa 1.1.2016.

Projektin tavoitteena oli tuotteistaa keski-suomalaisia saunatuotteita ja palveluita kansainväliselle asiakasryhmälle, rakentaa Keski-Suomen brändiä saunamaakuntana erilaisten saunatahtumien kautta sekä kehittää alueen sähköistä markkinointia ja myyntiä. Tuotekärkenä olivat saunatuotteet ja palvelut, mutta niiden ohella esille tuotiin muitakin kv-asiakkaita kiinnostavia Keski-Suomen alueen matkailutuotteita ja palveluita.

Hankkeen nimi, Stopover, oli Visit Finlandin kansallinen kärkihanke, jonka tavoitteena oli tavoittaa Helsinki-Vantaan kautta lentävät aasialaiset turistit jatkossa paremmin. Kärkihankkeen puitteissa luotiin tuotteistettuja matkailupaketteja aasialaisille turisteille heidän viipymänsä pidentämiseksi. Aasialaisten turistien lisäksi markkinointitoimenpiteitä toteutettiin myös englannin ja venäjän kielellä.

Kaksivuotinen Stopover Keski-Suomi -matkailuhanke päättyi joulukuussa 2017. Kansainvälinen matkailutyö jatkuu Lakeland hankkeen myötä, joka toteutetaan yhteistyössä Visit Finlandin, Lahti Regionin, Visit Tampereen ja Hämeen kanssa. Kohdemaina ovat saksankielinen Eurooppa ja Japani. Lakeland-Jyväskylä Region -hanke siirtyi vuoden 2019 alussa Jyväskylän kaupungin alaisuuteen.

Jari Rautjärvi, Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtaja 2016–2019

Jari Rautjärven puheenjohtajakaudella edistettiin rytmimuutosta koko Suomeen.

”Emme käännä vaikeaa tilannetta menestykseksi tekemällä samaa kuin ennenkin mutta vähän enemmän, vaan nyt tarvitaan todellinen rytmimuutos kaikilla tasoilla.

Koko Suomi tarvitsee rytmimuutosta. Vaikka suurin tarve ja mahdollisuus siihen on yrityssectorilla, myös julkinen talous ja poliittinen elämä tarvitsevat rytmimuutoksen. Ilman kaikkien tasojen sitoutumista taloutta ei saada kasvu-uralle. Samalla poliittisessa päätöksenteossa ja työmarkkinoilla pitää löytää yhdessä tekemisen henki kinastelun sijaan.”

Rautjärvi peräänkuulutti kasvuhaluisten yritysten tukemista, jota kauppakamari toteutti muun muassa Kasvu Openin kautta.

”Suomen teollinen pääoma on kutistunut joka vuosi vuodesta 2008 alkaen. Tuotantokoneiston rapistuessa yritykset ovat menettäneet kilpailu- ja investointikykyään. Tästä oravanpyörästä täytyy löytää tie ulos tukemalla kasvavia yrityksiä, ei pelkästään start-upeja, vaan myös vakiintuneita yrityksiä, jotka haluavat kasvaa. Suomi tarvitsee enemmän kasvuhaluista yrityksiä. Keski-Suomen kauppakamarin perustama Kasvu Open -ohjelma sopii kasvuyritysten tukemiseen kuin nenä päähän. Myös kauppakamarin perinteinen ydintoiminta, kuten koulutus, palvelee erinomaisesti tällaisena aikana, kun yrityksiltä vaaditaan parempaa johtamista ja taitavampaa tekemistä.”

Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja vaihtui

Keski-Suomen kauppakamarin pitkäaikaisin toimitusjohtaja Ulf Valkeinen siirtyi 20 vuoden toimitusjohtajuuden jälkeen täysipäiväiseksi Kasvu Openin toimitusjohtajaksi. Ari Hiltunen tuli Valkeisen seuraajaksi Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtajaksi. Sitä ennen Hiltunen työskenteli Jyväskylän seudun kehittämissyhtiön toimitusjohtajana.

Metsä Fibren biotuotetehdasinvestointi

Metsä Fibren Biotuotetehdas, Suomen metsäteollisuushistorian suurin investointi, arvoltaan 1,2 miljardia euroa, käynnistettiin suunnitelman mukaisesti aikataulussa ja budjetissa 15.8.2017.

Biotuotetehdas valmistaa havu- ja koivusellua kartongin, pehmo- ja painopaperin sekä erikoistuotteiden raaka-aineeksi 1,3 miljoonaa tonnia vuodessa. Valtaosa sellusta myydään Suomen ulkopuolelle, pääasiassa Eurooppaan ja Aasiaan.

Uutta tehdasta kutsutaan biotuotetehtaaksi, koska se valmistaa sellun lisäksi paljon muita erilaisia biotuotteita, tuottaa bioenergiaa yli oman tarpeen, eikä käytä fossiilisia polttoaineita. Tavoitteena on, että puuraaka-aine ja tuotannon sivuvirrat hyödynnetään sataprosenttisesti.

Biotuotetehtaan työllistävä vaikutus sen suorassa arvoketjussa Suomessa on yli 2 500 työpaikkaa, joista uusia on noin 1 500.

Kauppakamari teki töitä biotuotetehtaan kanssa kahdella tavalla:

1. Ajettiin infrahankkeita, joille saatiin rahoitus

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet -hankkeessa kehitettiin valtatie 4 ja Äänekosken keskustan liikennejärjes-

2016

” Keski-Suomen kauppakamari edustaa koko seudun liike-elämää laajemmin kuin mikään muu organisaatio.

Jari Rautjärvi

2017

telyitä sujuvammiksi ja turvallisemmiksi sekä parannettiin alempaa tieverkkoa. Tieosuuden valmistumista edelsi rataosuuden valmistaminen, jossa 47 km rataa peruskorjattiin. Muun

muassa Jyväskylä-Äänekoski rataosuus sähköistettiin. Lisäksi kauppakamarin pitkään ajama Kirri-Tikkakoski-moottoritien rahoitus oli varmistumassa.

2. Järjestettiin Kasvu Open Biotuote- ja Biotalous Kasvu-polkuja yhteistyössä Metsä Fibren kanssa

Kasvupoluille haastettiin mukaan biotuoteketjuun kuuluvat eturivin pk-yritykset (Bioketju-Kasvupolku) sekä suoraan Metsä Fibren biotuotetehtaan sivuvirtojen jalostamiseen liittyvät eturivin pk-yritykset (Biotuote-Kasvupolku) ympäri Suomen. Kasvupoluille valitut yritykset saivat kukin tiukkaa sparrausta kokeneilta biotalouden asiantuntijoilta. Maksuttomassa sparrausprosessissa haettiin uusia innovaatioita ja ideoita esimerkiksi tehtaan sivuvirtojen hyödyntämiseen ja yrityksiä tai ideoita metsästä tehtaanportille saakka.

Kirri-Tikkakoski-moottoritien rakentamiselle rahoitus

Keski-Suomen kauppakamarin pitkään ajama, toivottu Valtatie 4 Kirri-Tikkakoski-moottoritien rakentaminen sai rahoituksen Suomen valtion budjetista. Hankkeen valmistelut käynnistyivät helmikuussa 2018. Tähtövoitteena on mahdollisimman hyvä liikenteellinen palvelutaso ja turvallisuus, tasalaatuiset ajo-olosuhteet, matka-aikojen ennakoitavuus sekä kuljetusten toimintavarmuus.

Kasvu Openille myönnettyt tunnustukset vauhdittivat vuotta 2018

Kasvu Openille myönnettiin Tasavallan presidentin kansainvälistymispalkinto keskiviikkona 14. marraskuuta 2018. Tasavallan presidentin kansainvälistymispalkinto on vuosittain myönnettävä tunnustus suomalaisille, kansainvälisesti menestyville yrityksille ja niiden taustalla vaikuttaville yhteisöille. Palkinto oli ensimmäinen Keski-Suomeen 25 vuoteen.

Lisäksi Kasvu Open palkittiin eurooppalaisessa yrittäjyyden edistämiskilpailussa yritysten kansainvälistymisen tukemisesta. Euroopan komission vuosittain järjestämä European Enterprise Promotion Award on tunnustus menestyksekkäimmille yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistäjille. Palkinto jaettiin tiistaina 20.11. Itävallan Grazissa. Kyseessä oli toinen Keski-Suomeen tullut mestaruus. Sitä edellisen kerran voitto tuli Y4-projektista vuonna 2006.

KUVAT: MATIAS ULVES

Kuvassa vasemmalta oikealle: Tasavallan presidentti Sauli Niinistö, Matti Härkönen, Jaana Seppälä ja Uljas Valkeinen.

Kuvassa vasemmalta oikealle: Maria Häkkinen, Seppo Sneck ja Jaana Seppälä.

2018

Kasvun maakunnan ajatushautomo

Keski-Suomi on vireä ja elinvoimainen maakunta, jolla on omat vahvuusalueensa mutta myös kehittämiskohteensa. Vuonna 2018 Keski-Suomen kauppakamari ja Keski-Suomen Yrittäjät järjestivät yhteistyössä Kasvun maakunnan ajatushautomokiertuehankkeen, jossa etsittiin kasvun mahdollisuuksia ja haasteita ympäri maakuntaa. Kiertueella Keski-Suomen kauppakamari vieraili vuoden varrella viidellä eri paikkakunnalla: Jämsässä, Piispalassa pohjoisessa Keski-Suomessa, Keuruulla, Äänekoskella ja Jyväskylässä. Ajatushautomokiertue kirvoitti paikallisia yrittäjiä, yritysten edustajia, kehittäjiä, päättäjiä ja järjestöjen edustajia mielenkiintoisiin avauksiin ja käytännönläheisiin ideoihin ympäri maakuntaa.

Infrahankkeet edistyivät

Kirri-Tikkakoski-moottoritien rakentaminen alkoi touku-kuussa 2019. Tie on liikenteelle valmis vuoden 2022 loppuun mennessä ja viimeistelytyöt 2023 loppuun mennessä.

Keski-Suomen kauppakamari on ajanut pitkään kaksois-raiteen kehittämistä Jyväskylän ja Tampereen välille. Hanke nytkähti eteenpäin, kun Jyväskylä-Tampere-raideyhteyden parantamiselle myönnettiin 18 miljoonan euron suunnittelu-rahoitus.

HHJ-kurssin käyneitä 10 000

Kauppakamarin Hyväksytty Hallituksen Jäsen HHJ-kurssin suorittaneita oli vuonna 2019 koko Suomessa 10 000, joista 623 Keski-Suomessa. Vuodesta 2007 saakka Keski-Suomessa on järjestetty 35 kurssia. HHJ-koulutus tarjoaa kokeneille oman osaamis-alueensa asiantuntijoille mahdollisuuden vahvistaa hallitustyön osaamistaan ja käyttää oppimaansa pk-yritysten kilpailukyvyyn kehittämiseen. Hallitusjäsenten osaaminen parantaa yrityksen liiketoimintaa ja voi täydentää yritykseen puuttuvaa taitoa ja kokemusta.

2019

Kasvu Openin toimitusjohtaja vaihtui

Kasvu Openin toimitusjohtaja Uljas Valkeinen siirtyi eläkkeelle syksyllä 2019 iloisin ja huojentunein mielin 22,5 vuoden Kauppakamari – kasvu Open –uran jälkeen. Valkeisen seuraajana Kasvu Openin toimitusjohtajana aloitti Jaana Seppälä.

KUVA: MATIAS ULFVES

KUVA: LIISA TAKALA

Elisa kehittää teknologiaa datan suurkuluttamisen kansalle

Tähän päivään on tultu aimo harppaus siitä, kun ensimmäinen puhelin tuotiin Suomeen 1870-luvulla. Keski-Suomen Puhelin, myöhemmin Elisa, on ollut Keski-Suomen kauppakamarin jäsen sen perustamisesta, vuodesta 1930 lähtien.

Puhelinyhteydet ovat olleet tärkeässä roolissa kauppakamarin toiminnassa vuosikymmenten ajan. Samana vuonna, kun perustettiin silloinen Jyväskylän, nykyinen Keski-Suomen kauppakamari, perustettiin Keski-Suomen Puhelin Osakeyhtiö. Keski-Suomen Puhelinta edelsi Keski-Suomen telefoonyhdistys.

Keski-Suomen Puhelin Osakeyhtiön historiaan kuuluu monia vaihteita. 1998 siitä tuli pörssi-yhtiö, ja samana vuonna Helsingin Puhelin Oyj osti 20,5 prosenttia sen osakekannasta. Neljä vuotta myöhemmin yhtiö muutti nimensä Yomi Oyj:ksi. Elisaan Yomi Oyj sulautui joulukuussa 2004.

Perinteikkään suomalaisen teknologiayhtiö Elisan historia juontaa juurensa 1880-luvulle. Elisan 140-vuotiseen historiaan kuuluu pitkä tasainen kehitysvaihe ja 1960-luvulla alkanut, yhä kiihtyvä kehittyminen.

”Suomalaiset ovat edelläkävijöitä tie-

toteutuksen hyödyntämisessä ja tietoyhteiskunnan rakentamisessa”, kertoo Elisa Oyj:n Keski-Suomen aluejohtaja **Juha Peltomäki**.

Marraskuussa 1997 Helsingin Puhelin Oyj listautui Helsingin Arvopaperipörssiin. Oy Radiolinja Ab:stä ja FinnetComista tuli Helsingin Puhelin Oyj:n tytäryhtiöitä 1998. Näinä vuosina Helsingin Puhelin Oyj:n osakkuusyhtiöiksi hankittiin Keski-Suomen Puhelin Oyj:n lisäksi Tampereen Puhelin Oyj. Vuosituhannen vaihteessa myös silloisesta Joensuun Puhelin Oyj:stä tuli Elisan osakkuusyhtiö.

Vuonna 2000 Helsingin Puhelin Oyj muutti nimekseen Elisa Communications Oyj. Kolme vuotta myöhemmin Elisa Communications Oyj:n nimi muutettiin Elisa Oyj:ksi ja hallitus allekirjoitti sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan pääosin kaikki Elisa Oyj:n kokonaan omistamat tytäryhtiöt sulautuivat Elisa Oyj:hin.

”Elisa on vahvasti suomalainen juuriltaan ja omistajiltaan ja suomalaisuus ja paikallisuus ovatkin Elisalle tärkeitä arvoja”, Peltomäki kertoo.

Edelläkävijänä verkkoteknologian kehittämisessä

Kun vuonna 1882 Suomessa oli käytössä 56 puhelinnumeroa, oli vuonna 1930 Keski-Suomessa käytössä 1087

puhelinta. Nyt Elisan verkossa on jo miljoonia liittymiä. Teknologia on kehittynyt huimasti erityisesti viimeisen 20 vuoden aikana. Elisa on eturintamassa aktiivisesti kehittänyt teknologiaa ja hyödyntänyt yleistä teknologian kehittymistä. Yhtiö onkin tuonut ensimmäisenä Suomessa uusia teknologioita ja palveluita kuluttajille.

”Harva tuskin pystyy enää ajattelemaan elämää ilman laajakaistaa. Maailma on muuttunut, ja on itsestään selvää, että onlineissa ollaan 24/7”, sanoo Peltomäki.

Tähän päivään on siis tultu pitkä matka niistä ajoista, kun 1G eli NMT lanseerattiin vuonna 1980-luvulla. Digitaalisen matkaviestinnän alueella Elisa on ollut edelläkävijä Suomessa ja maailmalla. Elisaan kuulunut Radiolinja kytki maailman ensimmäisen GSM-puhelun ja avasi ensimmäisen kaupallisen GSM-palvelun vuonna 1991. Myös maailman ensimmäinen GSM-datapuhelu tehtiin vuonna 1993 Radiolinjan verkossa.

Vuonna 2007 Elisa teki jälleen tietoliikenteen historiaa, kun se avasi ensimmäisenä maailmassa kaupalliseen käyttöön 3G UMTS900-verkon. Vuonna 2010 yhtiö avasi ensimmäisenä 4G-verkon kaupalliseen käyttöön. Loppuvuonna 2019 yhtiö lanseerasi 5G-verkon ensimmäisten joukossa maailmassa, ja nyt tutkitaan jo 6G-verkkoa.

ELISAN HISTORIAA

1882

Daniel Wadén perusti puhelinlaitoksen Helsinkiin

1930

Keski-Suomen Puhelin Osakeyhtiö perustettiin

1936

Neiti Aika -puhelinpalvelu aloitti toimintansa

1991&1993

Ensimmäinen GSM-puhelu ja GSM-datapuhelu soitettiin

1998

Keski-Suomen Puhelimesta tuli pörssi-yhtiö

2002

KSP-konserni otti nimekseen Yomi Oyj. Vuonna 2004 Yomi Oyj sulautui Elisaan

2007

Kaupallinen UMTS900-verkko mahdollisti 3G-verkon nopean rakentamisen kaikkialle Suomeen

2010

4G-verkko esikaupalliseen käyttöön

2015

Elisa Internet of Things (IoT) -palvelukokonaisuus Suomessa ja Virossa

2019

Kaupallinen 5G käyttöön

” Perinteiset yleisöpuhelimet ovat hävinneet katukuvasta jo kauan sitten, gsm-puhelinten yleistyessä suomalais-ten arjessa 2000-luvulla.

Ennen nopeuksista puhuttiin kilobiteissa, nyt gigatavuissa.

”5G:n hyödyntäminen tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia sellaisille yrityksille, jotka edellyttävät verkolta suurempaa suorituskykyä”, Peltomäki kertoo.

Keski-Suomessa yhteistyö toimii

Peltomäki pitää kauppakamaria tärkeänä keskisuomalaisten yritysten edunvalvojana sekä verkostojen ja yhteistyön rakentajana.

”Elisalla on pitkä historia kauppakamarin jäsenenä, sillä kauppakamari tekee työtä, jolla on merkitystä ja aitoa tarve. Kauppakamarilla on tärkeä rooli

Keski-Suomessa aidon yhteistyön edistäjänä ja edunvalvojana. Kauppakamari on myös verkostojen keskittymä, josta on yhteydet päättäviin elimiin. Oli kyse sitten teistä tai tietoliikenteestä, kauppakamarin roolia alueen kasvamisessa ja alueellisessa hyvinvoinnissa ei voi väheksyä”, sanoo Peltomäki.

Peltomäen mukaan Keski-Suomella on paljon potentiaalia globaalissa markkinassa.

”Elisan näkökulmasta Keski-Suomi on mahtava alue yrityksineen ja yhteistyöverkostoineen. Keski-Suomessa tuotetut palvelut kilpailevat globaalisti, joten kilpailukyvyistä tulee pitää huolta”, Peltomäki pohtii.

Suomen ensimmäinen puhelu on soitettu Jyväskylässä vuonna 1878.

Siitä kerrotaan niin Puhelin- ja puhelinlaitokset Suomessa -julkaisun Helsingin Puhelinlaitos 1882-1832 -osuudessa kuin Keski-Suomen Puhelin Osakeyhtiön Jyväskylän puhelinlaitoksen vaiheet -teoksessa.

2020-luku – 5G-vuosikymmen

Vuonna 2020 5G-verkkojen rakentamisessa ollaan jo pitkällä. Verkkojen rakentaminen alkoi vuonna 2019, ja Jyväskylä oli Suomen neljäs kaupunki, jossa 5G-verkko avattiin yleisön käyttöön. Alueella tehtiin suuria investointeja, kun runkoverkko uusittiin.

”Jyväskylässä 5G-verkon kattavuus onkin poikkeuksellisen hyvä verrattuna muihin kaupunkeihin Suomessa. 5G-no-

peudet ovat mahdollisia Jyväskylässä jo kahdeksalla alueella keskustassa, Hippoksella, Lutakossa, Seppälässä, Seminaarimäellä, Palokankeskuksessa, Viitaniemessä ja Mattilanniemessä”, Peltomäki kertoo.

Kun 5G-tekniikasta saadaan tulevaisuudessa kaikki hyöty irti, se tarjoaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia uusiin kehityskuluihin. Esimerkiksi mobiililaajakaistan nopeus kymmenkertaistuu, terä-

väpiirtoiset mobiilivideot yleistyvät, laitteita voidaan ohjata lähes viiveettömällä etäohjauksella ja esineiden internetin (IoT) mahdollisuudet laajenevat entisestään.

”5G mahdollistaa uuden kehittämisen. Palveluiden ja asioiden tapahtuminen verkossa vahvistuu entisestään. Tämä vuosikymmen tulee olemaan 5G-vuosikymmen”, kertoo Peltomäki.

jäseneksi
vuonna 1930

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

Gummerus Suomen ensimmäinen kustantamo on lähtöisin Jyväskylästä

Vaikka yhtiöstä kasvoi valtakunnallinen ja kaikkien suomalaisten tuntema kustantaja, on sen juuret syvällä Keski-Suomessa.

Keskisuomalaisen kustannus- ja painotalo Gummeruksen juuret juontavat 148 vuoden taakse. Yritys sai alkunsa perustajansa **Kaarle Jaakko Gummeruksen** kutsumuksesta kansansivistystyöhön ja suomen kielen kehittämiseen. Ensimmäisen romaaninsa hän julkaisi vuonna 1870: vain hieman Suomen ensimmäisen romaanin, Aleksis Kiven Seitsemän veljestä -teoksen jälkeen.

Virallisesti Gummeruksen toiminta alkoi vuonna 1872 Jyväskylässä. Jyväskylä oli tuolloin suomenkielisen kulttuurin keskus: löytyipä sieltä ensimmäinen suomenkielinen oppikoulu, opettajaseminaari ja tyttökoulu. Kaarle ja vaimonsa **Gustava Gummerus** julkaisivat vakavahenkistä ja uskonnollista kirjallisuutta, mutta myös monia klassikoita, kuten Fjodor Dostojevskin Rikos ja rangaistus ja Alexandre Dumas'n Kolme muskettisoturia.

Kun Kaarle Jaakko menehtyi 1898, leski Gustafva Gummerus alkoi hoitaa miehensä liikettä. Myöhemmin

Kaarle Jaakon veljenpoika Jaakko Gummerus astui Gummeruksen johon ja muutti kustantamon osakeyhtiöksi vuonna 1906. 1910- ja 1920-luvuilla kustantamo julkaisi merkittäviä runoteoksia Eino Leinolta, Einari Vuorelalta, Uuno Kailaalta, Kaarina Lönniltä ja Maija Pajarilta. Myös kotimaisista viihdekirjallisuutta alkoi ilmestyä.

1930-luku oli Gummeruksen kulta-aikaa

Gummerus liittyi vuonna 1930 juuri perustetun Jyväskylän kauppakamarin, nykyisen Keski-Suomen kauppakamarin, jäseneksi. 30-luku oli Gummeruksen kulta-aikaa. Huomiota herättäviä teoksia julkaistiin niin Haanpäältä, Hämäläiseltä kuin Wuolijoenlta.

Toimitusjohtajaksi juuri ennen talvisodan alkua vuonna 1939 nimitettiin **Mauno Salojärvi**. Sota teki tehtävänsä: sen jälkeen kustantamosta ei ollut paljoakaan jäljellä. Kirjailijat olivat kaikkoonneet ja velkaa oli enemmän kuin liikevaihtoa. Liikeideaksi tuli uusi kirjakauppiaslähtöinen kustannuspolitiikka.

Gummeruksen osake-enemmistön hankittuaan vuonna 1943 Mauno Salojärven ja hänen **Ruth**-vaimonsa haave omasta yrityksestä toteutui. Pariskunta toteutti vaativan urakan kustantamon ja kirjapainon kehittämisessä. So-

dan jälkeen kirja-alalla elettiin pitkää nousukautta, joka näkyi etenkin kaunokirjallisuuden myynnissä. Pariskunta julkaisi niin Norman Maileria, Leon Urisia kuin Tennessee Williamsiakin ja lastenkirjallisuudesta Gösta Knutssonin Pekka Töpöhäntä -sarjan.

Kirjojen ostajakunta laajeni nopeasti peruskoulutuksen kohentuessa. Aiempaa köyhemmät ja oppimattomammat lukijat alkoivat päästä tiedon ja tarinoiden makuun. Maaseutua myöten haluttiin kirjoja lukemalla modernisoi-

Kauppakamariretkeilyllä

Kuva on Jyväskylän kauppakamariretkeilyltä 1940–1950 luvulta ja se on otettu Suomen pankin talon edessä Kauppakadulla. Mauno Salojärvi on kuvassa neljäs oikealta hiukan takana.

GUMMERUKSEN HISTORIAA

1872

K. J. Gummerus Oy:n kustannustoiminta alkaa Jyväskylässä.

1900

Jaakko Gummerus muuttaa kustantamon osakeyhtiöksi vuonna 1906.

1930

Gummerus liittyy kauppakamarin jäseneksi. Vuonna 1939 toimitusjohtajaksi nousi Mauno Salojärvi.

1940

Mauno Salojärvi hankkii Gummeruksen osake-enemmistön 1943. 1947 vietettiin Gummeruksen 75-vuotisjuhlaa.

1950

Merkkiesiköisiä ja rohkeita romaaneja julkaistiin. Kirjamyynni Suomessa oli vielä luvunvarasta.

1960

Gummerus muutti Jyväskylän Seppälään 1967.

1970

Mauno Salojärven poijasta Pekka Salojärvestä tuli toimitusjohtaja, vuonna 1972 pääosakas

1972

Gummerus juhli satavuotisjuhliin. Yhtiössä toteutettiin tulosityksikkö-organisaatio: kustannus, kirjapaino, kirjakauppa.

1980

Gummerus Kustannus Oy muutti Helsinkiin 1985, mutta kirjapaino jäi Jyväskylään. Pekka Salojärvi toimi Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtajana 1987–1990.

Perheyrittämistä toisessa ja kolmannessa polvessa

Mauno Salojärven poika **Pekka Salojärvi** astui toimitusjohtajan saappaisiin vuonna 1970, josta kaksi vuotta myöhemmin Gummerus juhli satavuotisjuhliin. Sen ajan Gummeruksen toimitilat ja tuotantolaitokset olivat pysytelleet samalla kulmatontilla Vapaudenkadun ja nykyisen Gummeruksenkadun risteyksessä Jyväskylän ydinkeskustassa.

Vesittyneiden uusien tilojen rakennusaikojen myötä yrityksen tilat myytiin. Sen myötä vuonna 1967 Gummerus rakensi oman tuotantolaitoksen Seppälään, mikä oli Gummeruksen suurin investointi.

Vuosien kuluessa Gummeruksen kirjapaino alkoi olla tunnettu korkeasta laatuasteestaan. Aika meni eteenpäin ja vuonna 1984 yrityksen kolme sektoria itsenäistettiin ja yhtiöitettiin. Syntyivät Gummerus Kustannus Oy, Gummerus Kirjapaino Oy, Gummerus Kirjakauppa Oy ja emoyhtiö Gummerus Oy. Kolmen seuraavan vuoden aikana kirjapainoa parannettiin 36 miljoonalla markalla, ja vuosittain painettiin yli neljä miljoonaa kirjaa.

Seuraava sukupolvenvaihdos tapahtui 1990-luvulla, kun Pekan poika **Eero Salojärvi** nousi sukuyhtiön johtoon. Tänä päivänä Gummeruksen Jyväskylän kiinteistöissä Grafilassa ja Gummerustalossa toimii yhteensä noin 75 vuokralaista. Koko konsernin kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2019 oli noin kolme miljoonaa euroa ja tase noin 15 miljoonaa euroa. Yhtiö on harjoittanut aktiivista osakekauppaa ja pääomasijoitustoimintaa jo 20 vuoden ajan. Nykyään Gummerus-konserni koostuu kiinteistöliiketoiminnasta, kieliteknologiayrityksestä Kielikone Oy:stä, emoyhtiön harjoittamasta osakekaupasta ja pääomasijoitustoiminnasta.

Gummeruksen toimitalo ja kirjapaino Jyväskylän Seppälässä.

Pekka Salojärvi: Kirjailija kirjoittaa, kustantaja kustantaa

Neljän pojan veljeskatraan vanhin poika Pekka Salojärvi kasvoi kustantajaksi painokoneiden ääressä Jyväskylässä. Salojärven yli kuuden vuosikymmenen kustantajataipaleesta ja elämästä kertova kirja *Kirjailija kirjoittaa, kustantaja kustantaa* julkaistiin vuonna 2007.

Kirjassaan Salojärvi kertoo taipaleensa jännittävästi ja kiinnostavasti. Salojärvi toimi Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtajana vuosina 1987–1990. Kirjassa hän avaa muistoja Keski-Suomen kauppakamarista:

”Jyväskylässä on kolmekymmentäluvulta lähtien toiminut Keski-Suomen kauppakamari, paikallisten yrittäjien koontumispaikka numero yksi.”

”Keski-Suomen kauppakamari oli vanhastaan ylimpien liikejohtajien muodostama arvostettu mutta etäinen yhteisö. Se pitäytyi korkean julkisivun takana, kunnes sain kirjoituksillani ja muilla toimilani sen avautumaan edes hivenen verran yhteiskuntaan päin. Siitä tuli elinvoimaisempi, avoimempi ja avarampi. Pienten firmojen yrittäjät toivotettiin tervetulleiksi mukaan, ja jäsenmäärä kääntyi nousuun. Kun jäseniä minun aikani oli parisataa, heitä oli seuraajieni aikana neljä-viisisataa.

Kun uusi laki kauppakamarista vahvistettiin, myös alueelliset kauppakamarit

saattoivat tarkistaa sääntöjään. Sain koputetuksi pöytään päätöksen, että puheenjohtajana voi toimia vain neljä vuotta perätyksen.

Kauppakamarin vastuulle lankesi alkuun myös kaupallisten messujen järjestäminen. Niitä pidettiin, kunnes messujen toiminta ja talous 80-luvun puolivälissä eriytettiin omaksi yhdistyksekseen.”

Pekka Salojärvi ja Mauno Salojärvi.

1988

Gummerus osti Weilin+Göösin kaunokirjallisen tuotannon.

1990

Pekka Salojärvi päätoimiseksi hallituksen puheenjohtajaksi 1991. Pekka Salojärven poika Eero Salojärvi Gummerus-yhtiöiden hallitukseen.

1996

Kirjapainon tuotanto-tila loppui, ja yhtiö osti Keskolta vanhan aluevaraston Laukaantieltä. Kiinteistö nimettiin Grafilaksi ja sen kehittäminen yrityskeskukseksi alkoi 1999.

1997

Gummerus Kirjapaino Oy jakaantui Gummerus Kiinteistöt Oy:ksi ja Gummerus Kirjapaino Oy:ksi.

2001

Libri-Logistiikka Oy:stä tuli osa Kirjavälitys Oy:tä ja Kirjavälityksestä osakkuusyhtiö.

2003

Eero Salojärven tuli Gummerus-yhtiöiden hallitusten puheenjohtaja.

2007

Aikaisemmasta osakkuusyhtiöstä Kielikone Oy:stä tuli konserniyhtiö. Yhtiö on hyvin menestynyt kieliteknologiayritys, joka toimii Helsingissä. Sen päätuotteet ovat MOT – ja SANAKIRJA.FI-kielipalvelut.

2009

Gummerus kirjapaino oli selkeästi alan markkinajohtaja aina sen myyntiin, vuoteen 2009 asti. Kirjapaino muutti pois Alasinkadun kiinteistöstä 2010.

2019

Gummerus Kustannus Oy myytiin StoryTel Ab:lle Ruotsiin.

Keskisuomalainen

Suomen suurimpiin kuuluva mediakonserni on vahvasti paikallinen

Suomen johtava paikallis- ja maakuntamedia Keskisuomalainen Oyj on kasvanut kaikenkattavaksi korkean laatutason mediataloksi. Sen lähes 100 mediaa tavoittavat joka viikko noin 2,5 miljoonaa lukijaa.

Suomen vanhin yhä ilmestyvä suomenkielinen sanomalehti Keskisuomalainen sai alkunsa, kun viinatehtailija Heikki Fabian Helminen sai joulukuussa 1870 painoasiain ylläpidon luvun sanomalehden julkaisuun. Niinpä 7.1.1871 ilmestyi ensimmäinen Keski-Suomi-lehti. Omasta mielestään jo hyvinkin kokenut liikemies, 23-vuotias Helminen toimi lehden päätoimittajana ja johtajana. Helminen haki kumppaneiksi lehtorit Ferdinand Canthin ja Karl Gustav Göös. Ferdinand halusi mukaansa myös rouvansa Minna Canthin, josta tuli lehden avustaja. Minnan ja Helmisen tiet myöhemmin erosivat, kun Minna intoutui kirjoittamaan viinan kiroista, mikä ei miellyttänyt viinatehtailijaa, lehden suurinta omistajaa.

Helmisen sortuessa henkilökohtaisiin ongelmiinsa ja taloushuoliin lehden omistus siirtyi K.J. Gummerukselle,

Jaako Länkelälle ja Johannes Castrenille. Näiden nuorsuomalaisien vaikutusten seurauksena lehden seuraaviksi päätoimittajiksi valikoituivat Juhani Brofeldt ja Eero Erkkö. Juhani tunnettiin paremmin Juhani Ahona ja Eero Erkkö nykyisen Helsingin Sanomien luojana. Erkon jälkeen päätoimittajana toimi muun muassa kirjailija Teuvo Pakkala. Nuorsuomalaisuuden pyönteissä lehden nimeksi tuli Keskisuomalainen. Uudella nimellä lehti ilmestyi ensimmäisen kerran 3.1.1918.

Kun Keskisuomalainen oli nuorsuomalaisuuteen pohjautuvan edistyspuolueen äänenkannattaja 1920-luvulla, vanhasuomalaiset lähtivät lehdestä ja perustivat lehden Sisä-Suomi. 30-luvulla Keskisuomalainen myytiin painoineen kilpailevan maalaisliittolaisen sanomalehden, Saarijärven Paavon tukiyhtiölle Oy Keskimaa. Kun Saarijärven Paavo lakkautettiin, Keskisuomalaisesta tuli silloisen Maalaisliiton äänenkannattaja. Keskisuomalaiset talonpoikaissuvut ottivat vahvasti lehden omistuksen haltuunsa. Keskeinen vaikuttaja muutoksessa oli pitkäaikainen ministeri Vihtori Vesterinen.

Kasvua yrityskaupoilla

80-luvulla tapahtui yhtiön ensimmäinen merkittävä reviirin laajennus, kun

yhtiö osti lukuisia paikallislehtiä sekä Suur-Jyväskylän Lehti-kaupunkilehden.

Sitoutumattomaksi lehdeksi Keskisuomalainen julistautui 1986. Päätoimittaja Erkki Laatikaisen profiilin ansiosta lehti nousi näkyväksi valtakunnalliseksi vaikuttajaksi. 1991 Keskisuomalaisesta tuli Suomen vanhin yhä ilmestyvä suomenkielinen sanomalehti Uuden Suomen lakkauttamisen myötä.

90-luvun alussa yhtiö keskittyi vahvasti lehden kustantamiseen, ja konsernissa otettiin ensimmäisiä askelia verkkolehtien perustamiseen. Vuonna 1996 käynnistyi verkkosanomalehti Keskisuomalainen.

Merkittävä askel yhtiön historiassa oli päätös Keskisuomalaisen listautumisesta pörssiin 1999. Listautumista oli valmistellut toimitusjohtaja Eino Petäjäniemi, joka menehtyi juuri ennen listautusta. Toimitusjohtajan tehtävään valittiin Ilkan silloinen toimitusjohtaja Erkki Poranen, jolla oli kokemusta Ilkan viemisestä pörssiin. Keskisuomalaisesta tuli maakunnan johtava pörssiyhtiö, jonka omistus oli vahvasti Keski-Suomessa.

Yhtiön laajentuminen sai jatkoa, kun se 2000-luvun alkupuoliskolla osti osake-enemmistön mm. Savon Sanomalehteä julkaisevasta Savon Mediat Oy:stä. Yhtiöön tuli toinen suuri maakuntalehti, 12 paikallislehteä sekä kau-

KESKISUOMALAISEN HISTORIAA

1871

Viinatehtailija Heikki Fabian Helminen julkaisi ensimmäisen Keski-Suomi-lehden 7.1.1871.

1918

Nimellä Keskisuomalainen lehti ilmestyi ensimmäisen kerran 3.1.1918.

1944

Yhtiö osti ensimmäisen paikallislehden, Viitasaaren Seutu -paikallislehden.

1963

Nimi Oy Keskimaa muutettiin Oy Keskisuomalaiseksi. Keskimaa-nimi lajoitettiin Osuuskaupalle.

1980

Yhtiö teki useita yrityskauppoja. Sanomalehti Keskisuomalainen julistautui sitoutumattomaksi 1986.

1991

Keskisuomalaisesta tuli Suomen vanhin suomenkielinen sanomalehti.

1996

Keskisuomalainen alkoi ilmestyä verkkolehtenä.

1999

Keskisuomalainen listautui pörssiin.

2000

Yhtiö laajensi toimintaansa lukuisilla yrityskaupoilla 2000-luvulla. Sanomalehti Keskisuomalainen julkaistiin ensimmäisenä suomalaisena näköislehtenä 2003.

2010

2010-luvulla yhtiö osti lukuisia yhtiöitä.

Vesa-Pekka Kangaskorpi on johtanut Keskisuomalainen -konsernia vuodesta 2010 lähtien.

punkilehti Viikko-Savo, Kuopion paino ja Pieksämäen paino. Keväällä 2003 sanomalehti Keskisuomalainen julkaistiin ensimmäisenä suomalaisena näköislehtenä verkossa.

2010-luvulle tultaessa yhtiön toimitusjohtajaksi valittiin Vesa-Pekka Kangaskorpi, joka oli toiminut lähes 10 vuotta hallituksen puheenjohtajana, ja on edelleen hallituksen jäsen. Puheenjohtajaksi siirtyi Antero Vesterinen, Vihtori Vesterisen pojan poika. Yhtiössä alkoi vahvan kehityksen ja kasvun jakso. Vuonna 2017 hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yhtiön historian ensimmäinen naispuheenjohtaja Leena Hautsalo, viitasaarelainen neljännen polven hallituksen jäsen.

Keskisuomalainen Oyj osti 2012 Eero Lehdeltä kaupunkilehdet Jyväskylästä ja Kuopiosta sekä Sanoma-konsernin osuuden maineikkaasta Etelä-Suomen Sanomat -lehteä julkaisevasta Mediatalo ESA:sta. Vuotta myöhemmin yhtiö osti Eerolta ja hänen vaimoltaan Suomen Lehtiyhtymän, joka avasi pääsyn etelään kasvu-Suomeen.

Kasvun seurauksena konsernin digi-

taalisia valmiuksia oli tarve kehittää nopeasti, ja vuonna 2015 yhtiölle perustettiin erillinen digitaalisen liiketoiminnan yksikkö.

Seuraavana vuonna Kivekkään suvulta ostettiin Mediatalo ESA:n koko osakekanta. Konserni laajeni uudelle alueelle niin maantieteellisesti kuin toiminnallisesti. Yhtiölle tuli radiotoimintaa sekä merkittävää digitaalista ulkomainontaliiketoimintaa.

Viimeisten vuosien aikana yhtiöön on ostettu joukkoliikenteen digitaalisia mainosmediaratkaisuja tuottava Neonmedia Oy sekä markkina- ja mielipidetutkimuksia tekevä IRO -Research Oy. Näiden hankintojen myötä yhtiön liiketoiminta on digitalisoitunut ja kasvanut uusille synergisille liiketoiminta-alueille.

Vuonna 2019 Keskisuomalainen Oyj osti Suomen Suoramainonnan, entisen Jantonin, koko osakekannan. Näin yhtiöstä tuli Postin jälkeen Suomen merkittävin jakeluyhtiö. Samana vuonna konserniin ostettiin Itä-Suomen merkittävin media-yhtiö Kaakon Viestintä Oy mikkeliäiseltä Tikan perheel-

tä. Vuoden aikana yhtiö kasvoi lisäksi muun muassa Loviisan Sanomilla, Mikkelin Kaupunkilehdellä ja Keski-Hämeellä. Yhtiölle myönnettiin useita radiotoimilupia, joiden avulla se laajentaa radiotoimintaansa 2020 alkaen.

150-vuotisen historiansa aikana Keskisuomalainen on kasvanut lähes 100 lehti- ja verkkomedialla julkaisevaksi yhtiöksi. Näiden lisäksi konsernin keskeisiä liiketoiminta-alueita ovat digipalvelut, tutkimuspalvelut sekä markkinointi- ja viestintäpalvelut. Myös graafiset tuotantopalvelut, jakelutoiminta, kiinteistöliiketoiminta ja tapahtumat lukeutuvat konsernin palvelukokonaisuuteen. Yhtiö on merkittävä työllistäjä: se tarjoaa erilaisia työtehtäviä lähes 6000:lle viidelläkymmenellä paikkakunnalla.

Yritykset ja työelämä

Vuoden 1995 alussa Keskisuomalainen alkoi julkaista yrityssivustoa, joka käsittelee yrittämiseen liittyviä asioita. Sivut toteutetaan edelleen yhteistyössä Keski-Suomen kauppakamarin ja Keski-Suomen Yrittäjien kanssa.

Yhteisenä intressinä maakunnan elinvoiman edistäminen

Keskisuomalainen Oyj on ollut Keski-Suomen kauppakamarin jäsen sen perustamisesta, vuodesta 1930 saakka. Yhteistyö Keskisuomalaisen ja kauppakamarin välillä on aina ollut tiivistä. Vuosien saatossa Keskisuomalaisesta on ollut kauppakamarin toiminnassa mukana aktiivisia henkilöitä, kuten toimitusjohtajat **Eino Petäjäniemi** ja **Erkki Poranen**.

Poranen oli Keski-Suomen kauppakamarin hallituksessa sekä kaksi kautta Keskuskauppakamarin valtuuskunnassa. Sen lisäksi hän on toiminut Etelä-Pohjanmaan kauppakamarin toimitusjohtajana ja hallituksen puheenjohtajana. Poranen palkittiin Keskus-

kauppakamarin Elämäntyö-ansiomerkillä.

"Keskisuomalainen on aina kokenut kauppakamarin tärkeäksi. Alueen elinvoimaisuuden turvaaminen on ollut Keskisuomalaisen ja Keski-Suomen kauppakamarin yhteinen agenda. Kaikilla maakunnallisilla toimijoilla on ollut vahva intressi edistää alueen hyvinvointia yhteistyössä, jossa kauppakamari on ollut merkittävässä roolissa. Kumpikin hyötyy toisistaan: Kauppakamarille näkyvyys paikallisessa mediassa on tärkeää, kun taas maakuntalehti elää maakunnan elinvoimaisuudesta", kertoo konsernin toimitusjohtaja **Vesa-Pekka Kangaskorpi**.

Kangaskorpi on toiminut Keski-Suomen

kauppakamarin toisena varapuheenjohtajana vuoden 2020 alusta.

"Keskisuomalaisten yhteen hiileen puhaltaminen ja hyvän fiiliksen löytäminen on tärkeää Keski-Suomessa. Keski-Suomen on ajettava itsekäästi omaa etuaan maakuntien Euroopassa. Meidän on pidettävä huoli siitä, että Keski-Suomi pysyy maailmankartalla – on oltava hyvät kulkuyhteydet, saatava investointeja, oltava ei-byrokraattinen maakunta sekä edistää positiivista kaavoitusta ja keskusteluyhteyttä kuntapäättäjien kanssa", kertoo Kangaskorpi 2. varapuheenjohtajakaudellaan edistettävistä asioista.

jäseneksi
vuonna 1930

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

UPM Jyväskylän

vaneritehtaalta vastuullista vaneria maailmalle

Suomen vanhin toiminnassa oleva vaneritehdas on toiminut Jyväskylän Säynätsalossa jo 106 vuotta. Nykyään yhtiö tunnetaan nimellä UPM Plywood. Vaneritehdas on ollut Keski-Suomen kauppakamarin jäsen kauppakamarin perustamisesta lähtien.

Jyväskylän vaneriteollisuuden historia juontaa juurensa yli sadan vuoden taakse. Jyväskylän tunnettuja vaneritehtaita ovat vuonna 1912 Lutakkoon Wilhelm Schaumanin perustama, sittemmin lopetettu vaneritehdas Oy Wilhelm Schauman sekä Johan Parviaisen Säynätsaloon perustama vaneritehdas.

Lutakon vaneritehdas sai alkunsa, kun Wilhelm Schauman, joka 26-vuotiaana oli vuonna 1883 perustanut ensimmäisen tehtaansa, sikuritehtaan Pietarsaareen, aloitti Jyväskylässä 1910-luvulla puupohjaisten levyjen tuotannonhaaran. Tehdas aloitti toimintansa kesäkuussa 1912.

Vuosikymmenten saatossa yhtiöstä kasvoi keskisuomalainen merkittävä työllistäjä ja vientitulojen kerääjä. Schauman-yhtiön Jyväskylän tehtailla työskenteli aikoinaan 1300 henkilöä ja koko yhtiön palveluksessa oli noin 7000 henkilöä. Lisäksi metsureita oli hakkuukausina töissä keskimäärin 2000. Metsätoimintoa johdettiin Jyväskylästä käsin. Tehdasalueella oli kolme suurta tuotantoyksikköä: vaneritehdas levyjalostusosastoineen, lastulevytehdas ja rakennusteollisuuden ryhmä, johon kuuluivat saha, palkkitehdas ja Suomen suurin ovitehdas.

Tehdas valmisti Schauman-vaneria. Ennen sotia sen tuotevalikoimaan kuuluivat muun muassa teelaatikot ja muut erilaiset rasiat. Sodan aikana valmistettiin myös vaneriteltoja ja sälesuksia, Schaumanin Sivakoita. Jyväskylän tuotteisiin ovat kuuluneet myös muun muassa huonekalut ja puutalot.

Säynätsalon vaneritehdas osaksi UPM-konsernia

Jyväskylän tehtaat ovat historian aikana läpikäyneet monia muodonmuutoksia. Yhtiö tunnettiin Oy Wilhelm Schauman AB:na vuoteen 1988, kun-

nes se fuusioitiin Kymmene Oy:öön ja alkoi toimia nimellä Schauman Wood.

Säynätsalon vaneritehtaan historia yltää niin ikään yli sadan vuoden taakse. Vuonna 1897 jyväskyläläinen kauppaneuvos Johan Parviainen päätti hankkia Säynätsalon asumattoman saaren, ja perusti seuraavana vuonna perheineen saarelle ensimmäisen sahan. Vuonna 1914 toiminta laajeni, kun liiketoimintansa aloitti Säynätsalon vaneritehdas.

Schauman Wood:n ja Säynätsalon vaneritehtaan tiet ristesivät vuonna 1990, kun Enso myi Säynätsalon vaneritehtaan Schauman Woodille, jolloin Säynätsalon vaneritehtaasta tuli osa UPM-konsernia. Enso-Gutzeit oli ostanut Säynätsalon vaneritehtaan vuonna 1946. Ennen Schauman Woodia vaneritehdas tunnettiin nimellä Säynätsalon vaneritehdas, Enso Gutzeit Osakeyhtiö, Parviaisen tehtaas ja Joh. Parviaisen tehtaas. Nykyisin se toimii nimellä UPM Plywood.

Vanerien pioneeri Keski-Suomesta

Yhtiön historiaan on kuulunut vahvasti uusien tuotteiden jatkuva kehittäminen. UPM Plywood valmistaa

VANERITEHTAAN HISTORIAA

1912

Wilhelm Schauman perusti Lutakon tehtaas.

1914

Parviaisen vaneritehdas aloitti toimintansa Jyväskylän Säynätsalossa.

1946

Enso-Gutzeit osti Säynätsalon vaneritehtaan.

1988

Wilhelm Schauman Oy, Lutakon vaneritehtaas, fuusioitiin Kymmene Oy:öön nimellä Schauman Wood.

1990

Enso myi Säynätsalon vaneritehtaan Schauman Woodille.

1996

Kymmene ja Repola Oy:n metsäteollisuus Yhtyneet Paperitehtaas Oy muodostivat UPM-Kymmene Oy:n. Lutakon tehdas lakkautettiin.

2017

Säynätsalossa sijaitsevan Jyväskylän vaneritehtaan nimi muuttui UPM-Kymmene Wood Oy:sta UPM Plywood Oy:ksi.

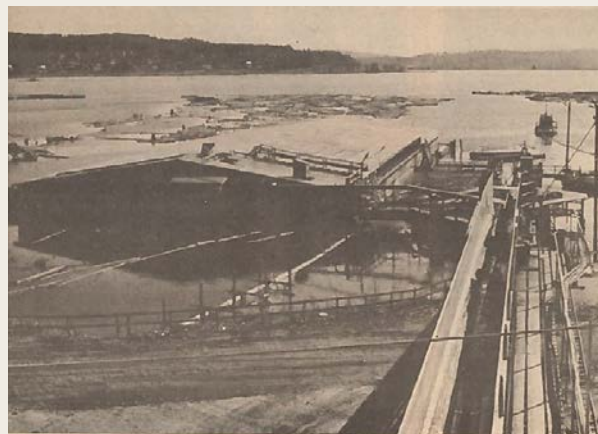
*Yhtiön WISA-
vanerit valmistetaan
tehokkaasti ja
ympäristöä kunnioittaen
vastuullisesti tuotetusta
puuraaka-aineesta.*

korkealaatuisia WISA®-vanereita ja -viiluja rakentamiseen, ajoneuvojen lattioihin, LNG- eli nestekaasutankkerilaivojen eristemateriaaliksi, parkettiteollisuuteen sekä muihin teollisiin käyttökohteisiin. Esimerkiksi yhteen LNG-laivaan vaneria menee kilometrin mittaisen junan verran.

Tuotannossa yhtiö hyödyntää koivuja kuusipuuraaka-aineen parhaat ominaisuudet. Niiden ja modernien tuotantomenetelmien lisäksi yhtiön kilpailutekijänä on 2400 vaneriammat-

Vaneritehtaalla tehtiin

normaalien sisä- ja ulkokäyttövanerien lisäksi tehtiin eri tavoin pinnoitettuja ja työstettyjä vanerituotteita. Vaneritehtaan raaka-aineesta 70 prosenttia oli koivua ja 30 prosenttia havupuuta.

tilaisen tietämys ja kokemus. Kestäviä ja ekologisia ratkaisuja tarjotaan asiakkaille rakennuslalla, kuljetusväline-teollisuudessa ja monilla muilla teollisuudenaloilla maailmanlaajuisesti.

Yhtiön WISA-vanerit valmistetaan tehokkaasti ja ympäristöä kunnioittaen vastuullisesti tuotetusta puura-

ka-aineesta. UPM:n tuotteet täyttävät kaikki keskeiset ympäristömääräykset ja tekniset standardit.

Tänä päivänä UPM Plywood työllistää 2400 henkilöä. Tehtaita yhtiöllä on Euroopassa yhdeksän sekä myyntikonttoreita kymmenessä maassa. Sen liikevaihto on 450 miljoonaa euroa.

Maailman johtava vanerialan toimija vastuullisuudessa

Vastuullisuus on tärkeä osa UPM Plywoodin toimintaa, ja yhtiö onkin vanerialan johtava toimija vastuullisuusasioissa. Vastuullisuus on huomioitu yhtiön kaikessa toiminnassa.

Yhtiö huolehtii ympäristövastuullisuudesta. Kaikki yhtiön käyttämä puu tulee kestävästi hoidetuista metsistä. Jokaista käyttämäänsä puuta kohden yhtiö istuttaa neljä uutta taimea tuleville sukupolville.

Materiaali- ja energiatehokkuuden jatkuva parantaminen vähentää ympäristön kuormitusta ja samalla myös tuotantokustannuksia. Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen vähentää myös tuotantokustannuksia, mikä onkin yhtiön kilpailuetu.

Yhtiö katsoo tulevaisuuteen, ja se kehittääkin innovatiivisia ratkaisuja fossiilittomaan tulevaisuuteen. Yhtiö esimerkiksi kehittää öljypohjaisten kemikaalien

korvaajiksi esimerkiksi uusia liimoja, jotka käyttävät puun omaa luonnollista sidosainetta, ligniiniä.

Tuotteiden ja palveluiden kautta yhtiö auttaa myös asiakkaita toimimaan vastuullisesti, sillä UPM Plywoodin tuotteet ovat vastuullisesti valmistettuja, kestäviä ja turvallisia. Sen osoittavat tuotteille ja toiminnalle myönnetty, kolmannen osapuolen varmistamat sertifikaatit.

jäseneksi
vuonna 1930

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

Perinteikäs R. Ruth on uudistunut ajan mukana

Keski-Suomesta tukku-, leipomo- ja autokaupasta tunnetuksi ponnahtanut perheyrittäjä R. Ruth on vastannut ajan saatossa muutoksiin rohkeasti toimintaa uudistamalla. Yhtiö aloitti ensimmäisenä Jyväskylässä tukkukaupan, joka kasvoi Jyväskylän huomattavimmaksi kauppaliikkeeksi.

Perinteikkään perheyhtiö R. Ruthin tarina alkaa lähes 140 vuoden takaa. Yritys sai alkunsa, kun Jämsän Auvilan kylässä puustellin vuokraajan poika **Robert Ruth** aloitti harjoittamaan maanviljelyä ja maalaistavaroiden välityskauppaa isänsä kuoleman jälkeen. Täysipäiväiseksi sekatarvakauppiaaksi hän ryhtyi vuonna 1883.

Ruthin kauppapuoti sijaitsi Kaupakadun ja nykyisen Vaasankadun risteyksessä ja siinä myytiin tavallisia arkipäivän tavaroita ja elintarvikkeita. Tuotteina olivat muun muassa ruis- ja vehnäjauhot, tupakka, maltaat, silakat sekä voi, mutta valikoimasta löytyi myös erikoisempia tuotteita, kuten viiniä ja konjakkia, joita silloisten maalaiskauppiaiden puodeista ei löytynyt.

Asiakkaiksi tuli kaupunkilaisten lisäksi runsaasti lähipitäjien maalaisväestöä. Luopaavasti alkanut kauppiaura koki vastoinkäymisen, kun Ruthin kauppapuoti

paloi vuonna 1888. Robert Ruth oli kuitenkin määrätietoinen yrittäjä, ja alkoi tontin myytyään etsiä uutta kauppapaikkaa suuntautuen tuleviin haasteisiin.

Sekatarvakaupasta Jyväskylän suurimmaksi

Muutaman vuoden väliaikaisjärjestelyjen jälkeen Robert Ruth osti kiinteistön Kilpisenkadun ja nykyisen Yliopistonkadun kulmasta. Tällä nyttemmin ”Ruthin kulmaksi” kutsutulla tontilla hän aloitti tukkukaupan ensimmäisenä Jyväskylässä. Tukku- ja leipomokauppa kasvoi voimakkaasti ja vuosisadan vaihteessa se oli jo Jyväskylän huomattavin kauppaliike.

Ensimmäisen kerran Ruth laajensi liiketoimiaan vuonna 1906 perustamalla Ruthin kulman tontille Jyväskylän Höyryleipomon, joka oli Suomen ensimmäinen teollisesti rinteileitä valmistava tehdas.

Robert Ruthin kuoltua vuonna 1925 hänen perillisensä perustivat R. Ruth Osakeyhtiön, joka jatkoi tukku- ja leipomotoimintaa. Seuraavina vuosikymmeninä tehtiin huomattavia laajennusinvestointeja.

30-luvulla Ruthin rinkelit olivat jo maankuuluja ja muun muassa presidentti Svinhufvudin rouva tilasi niitä presidentin kotiin Luumäelle. 50-luvulla Ruthin leipomo laajensi toimintansa ja kasvatti tuotevalikoimiaan ruokaleipään ja konditoriatuotteisiin.

Ensimmäinen Ruthin kahvila avattiin vuonna 1955 Jyväskylän keskus-

taan Asemakadulle. Seminaarinkadun Ruthin Kahvila, joka nykyisin tunnetaan Ylä-Ruthina, on toiminut jo yli 50 vuotta hyvin eritaustaisten asiakkaiden kohtaamispaikkana.

Luopumista mutta myös uuden syntymistä

60-luvulle tultaessa Ruthin tukkuliike oli kehittynyt maakunnalliseksi yleis- ja tukkuliikkeeksi, jolla oli elintarvike-, tekstiili-, rauta-, maatalous- ja kemikaaliosastot sekä oma jakelupalvelu. Sitten kauppa rakenteen ja luonteen muututtua laajasta tukkutoiminnasta luovuttiin osastoittain 1970-luvulta vuoteen 1992 mennessä.

80-luvulla Ruthin Leipomo-konditoriolla oli Keski-Suomessa lähes 200 tuotetta ja yli 300 asiakasta. Tuotteilla oli hyvä maine, ja erityisen tunnettuja olivat muun muassa Ruthin voitaikina ja karjalanpiirakat. Vuonna 1992 Ruth rakensi Jyväskylän Hämeenlahteen uuden leipomon. Leipomotoiminnasta luovuttiin 2000-luvulla, kun yhtiö keskitti liiketoimintansa autokauppaan ja ravintolatoimintaan.

Ruth-konsernin autoliiketoiminta sai alkunsa 60-luvulla, kun R. Ruth Oy osti Jyväskylän Autotarvike Oy:n osakekannan. Pari vuotta myöhemmin rakennettiin uudet toimitilat Aholaitaan, jossa Suomen vanhin Volkswagenin jälleenmyyjä toimii edelleen. Edustettaviksi merkeiksi tuli sittemmin myös Audi ja Seat.

R. RUTHIN HISTORIAA

1883

R. Ruth Oy:n perustaja Robert Ruth ryhtyi sekatarvakauppiaaksi Jyväskylässä vuonna 1883.

1888

Ruth aloitti tukkukaupan ensimmäisenä Jyväskylässä.

1906

Jyväskylän Höyryleipomo perustettiin Ruthin kulmalle.

1925

R. Ruth Osakeyhtiö perustettiin.

1950–1960

Ruthin tukkuliike oli kehittynyt TUKO-laiseksi maakunnalliseksi yleistukku- ja leipomoliikkeeksi.

1970

Laajasta tukkutoiminnasta luovuttiin.

1980

Suurin osa tukkuliikkeestä myytiin.

1992

Ruth rakensi uuden leipomon Jyväskylän Hämeenlahteen.

2000

Ruth-konserni keskitti liiketoimintansa autokauppaan ja ravintolatoimintaan.

2018

Konserni osti Mattilanniemen Hotelli Oy:n eli Hotelli Alban.

”Emme ole jääneet vanhaan kiinni, vaan toimialoja on vaihdettu rohkeasti.
Ari Routti, toimitusjohtaja

R. Ruthin toimitusjohtaja Ari Routti on toiminut perheyriksen johdossa 20 vuotta. Yhtiö on pysynyt ajan hermolla ja uudistanut toimintaansa tilanteen mukaan. ”Emme ole jääneet vanhaan kiinni, vaan toimialoja on vaihdettu rohkeasti”, Routti kertoo. Kuva: Jussi Judin / Aava & Bang Oy

Perinteiset arvot ovat edelleen osa ruthilaisuutta

Konsernin emoyhtiö R. Ruth Oy on Robert Ruthin jälkeläisten omistuksessa tänäkin päivänä. Yhtiö on 137-vuotisen historiansa aikana pyrkinyt aina sopeutumaan ajan henkeen säilyttäen kuitenkin perinteistä nousevat arvot. Ne ilmenevätkin muun muassa tekemisen laatuna ja vastuullisuutena.

”Yhtiö on pysynyt pystyssä, sillä olemme pystyneet uusiutumaan. Emme ole jääneet vanhaan kiinni, vaan toimialoja on vaihdettu rohkeasti”, kertoo R. Ruthin toimitusjohtaja **Ari Routti**.

Nykyisin emoyhtiö toimii lähinnä holding-yhtiönä, joka harjoittaa oman liiketoiminnan lisäksi laajaa liiketoimintaa konserniyrittäjänsä kautta. Konserni toimii autokauppa-, kahvila-, ravintola-, hotelli- ja kiinteistöliiketoiminnoissa sekä teknologia-alan sijoitustoiminnassa.

Konsernin liikevaihto on noin 80 miljoonaa euroa ja se työllistää noin 221 henkilöä neljällä eri paikkakunnalla.

Ruthin vaiheista viimeisin on Jyväskylän Hotelli Alban ostaminen kaksi vuotta sitten. Uusimpana yhtiö suunnittelee Jyväskylään uutta autotaloa, joita yhtiöllä on Jyväskylän lisäksi Mikkelissä ja Savonlinnassa.

”Suunnitelmat ovat hyvin pitkällä. Uusi autotalo rakennetaan Biltman ja K-Citymarketin risteykseen Seppälään, ja vaihtoautot ja Seat siirtyvät uusiin tiloihin. Kuokka on tarkoitus iskeä maahan vuoden päästä ja rakennuksen valmistua vuonna 2022”, Routti kuvailee.

Yhtiö on ollut kauppakamarin jäsen alusta saakka. Vuosien saatossa tutuksi ovat tulleet etenkin kauppakamarin koulutukset.

”Kauppakamari on ollut tärkeä tiedonsaannissa, ja henkilöstömme on osallistunut kauppakamarin järjestämiin koulutuksiin. Kaiken kaikkiaan toiminta on ollut aina hyvää ja kannustavaa”, Routti sanoo.

Robert Ruth aloitti tukkukaupan

ensimmäisenä Jyväskylässä 1880-luvulla Ruthin kulmalla Kilpisenkadun ja nykyisen Yliopistonkadun kulmassa.

Asemakadulle Jyväskylän keskustaan avattiin vuonna 1955 Ruthin ensimmäinen kahvila.

Keski-Suomen Osuuspankki

– historiaa kunnioittaen, nykytilan tunnistaen ja tulevaisuuden varmistuen

Keski-Suomen Osuuspankki on Keski-Suomen suurin pankki ja yksi Suomen suurimmista osuuspankeista. Pankin tehtävänä on edistää asiakkaidensa ja toimintaympäristön kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Keski-Suomen Osuuspankin juuret ulottuvat vuoteen 1903, jolloin Keski-Suomen ensimmäinen osuuskassa perustettiin Jyväskylän pitäjään Nisulan-Syrjälän alueelle. Osuuskassa lähti liikkeelle muutaman suuren maatilan, käsityöläisten ja työväen muodostamasta yhteisöstä, jon-

ka avulla rahoitettiin muun muassa hevosten ja puutavaran hankintaa.

Keski-Suomen Osuuspankki syntyi vuonna 1990, ja siitä tuli OP Ryhmän ensimmäinen maakunnallinen osuuspankki. Sittemmin pankki on kasvanut maakunnan suurimmaksi pankiksi sekä yritys- että henkilöasiakastoiminnoissa. Asiakasliiketoiminta on yli 5,5 miljardia euroa ja pankilla on omistaja-asiakkaita tällä hetkellä jo yli 80 000.

”Perustehtävämme on edistää asiakkaidemme ja toimintaympäristömme kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Elämme ja hengitämme tämän maakunnan mukana”, kertoo Keski-Suomen Osuuspankin toimitusjohtaja **Pasi Sorri**.

Osuuspankki huolehtii asiakkaistaan ja toimintaympäristöstään

Perustehtävänsä Osuuspankki toteuttaa tarjoamalla asiakkailleen vuosittain noin 3000 uutta asuntolainaa ja vajaa 1000 yrityslainaa. Lisäksi pankki hoitaa eri kokoisten yritysten maksuliikennettä ja tarjoaa sijoittamisen palveluita sekä yrityksille että henkilöasiakkaille.

Tällä hetkellä OP Ryhmän osuus esimerkiksi Jyväskylän asuntolainoista on jo yli 50 prosenttia. Keski-Suomen Osuuspankki on yksi OP Ryhmän suurimmista osuuspankeista. Pankin omistus on Keski-Suomessa.

”Jaamme tuloksestamme bonuksia ja tuotto-osuuksien korkoja noin 13 miljoonaa euroa vuodessa yli 80 000 omistaja-asiakkaallemme”, Sorri kertoo.

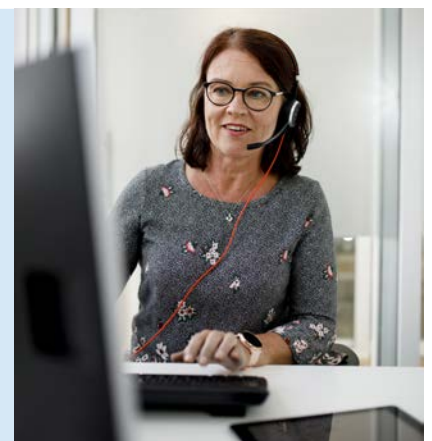

Keski-Suomen Osuuspankin toimitusjohtaja Pasi Sorri on johtanut Keski-Suomen Osuuspankkia vuodesta 2015.

Henkilökohtaista palvelua – etänä tai kasvotusten

Omistaja-asiakaspalveluissa yhdistyvät laadukkaat digitaaliset palvelut ja henkilökohtainen asiakkuudenhoito, jossa asiakkuuksia hoidetaan proaktiivisesti. Asiakkaat saavat yksilöllistä palvelua puhelin- ja etäneuvotteluina, tarvittaessa myös kasvotusten.

”Uskomme siihen, että paras lopputulos pankki- ja vakuutuspalveluissa saavutetaan sujuvien digitaalisten palveluiden ja laadukkaan henkilökohtaisen konsultoinnin yhteisellä”, Sorri kertoo.

Minna Lievon työskentelee omistaja-asiakaspalveluissa.

Minna Lievonen, Riitta Haverinen ja Artturi Vääntinen työskentelevät omistaja-asiakaspalveluissa. Kuva: Hanna-Kaisa Hämäläinen

”*Perustehtävämme on edistää asiakkaidemme ja toimintaympäristömme kestäväää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia.*

Pasi Sorri, toimitusjohtaja

Mikäli pankin tilikauden tulos on voitollinen, se jää voittovarojen tilille vakavaraisuuspääomaksi mahdollistamaan uusien yritys- ja asuntolainojen myöntämisen asiakkaille.

”Yhteisöllisen roolimme kautta tuemme vuosittain yli 200 000 eurolla maakunnan yhdistyksiä ja järjestöjä. Lisäksi mahdollistamme lahjoitustemme avulla vuosittain 75 nuorelle kesätyöpaikan sekä Yrityskylä -hankkeen kautta talous-

taitojen kehittämisen lähes kaikille maakunnan alakoululaisille”, Sorri jatkaa.

Keski-Suomen Osuuspankki vastaa alan murrokseen

Toimialan muutoshaasteet näkyvät tällä hetkellä monin tavoin pankkien toiminnassa. Negatiivisten korkojen, asiakaskäyttäytymisen muutoksen, tiukan hintakilpailun, sääntelyn kiristymisen sekä kuluja kasvattavien pakollisten ICT-investointien vuoksi pankkitoiminta on yhden koko toimihistoriansa suurimman muutoksen keskellä.

”Myös Keski-Suomen Osuuspankin on kehitettävä omia toimintojaan ja sopeuduttava väistämättömään muutokseen. Toimintamallimme perustuu sujuvien digitaalisten ja näkemyksellisen henkilökohtaisen palvelun yhdistelmään. Uudistuneen mallimme avulla pystymme tarjoamaan jo tällä hetkellä 50 000 omistaja- ja yritysasiakkaallemme oman yhteyshenkilön”, Sorri kertoo.

Toimialan muutoksessa puhutaan myös jatkuvan oppimisen maailmasta, jossa asenne ja oppimistaidot ratkaisevat.

”Opimme työtä tehdessämme ja uutta rakentaessamme. Oma vastuamme työn suunnittelussa, tekemisen kehittämisessä ja työn edellyttämän osaamisen hankkimisessa kasvaa. Itsensä johtaminen ja itseohjautuvuus ovat työelämätaitoja, joihin panostamme oman työn ja osaamisen kehittämisen apuna ja joiden toteutumista tuemme oppimisen eri keinoin”, Sorri kertoo.

Yrityskulttuurin kehittämisessä vahvana pohjana toimivat Keski-Suomen Osuuspankin arvot, jotka ovat yhdessä tekeminen, vastuullisuus ja ihmisläheisyys.

”Haluamme myös jatkossa panostaa erinomaiseen asiakaskokemukseen, hyvään työntekijäkokemukseen ja tulevaisuuden turvaavaan kannattavuuteen, jotta pystymme toteuttamaan perustehtäväämme tämän maakunnan parhaaksi”, Sorri päättää.

Valmetin OptiConcept M-paperikone edustaa Valmetin viimeisintä kartonginvalmistus-teknologiaa.

*jäseneksi
1950-luvulla*

Valmet Technologies kehittää huipputeknologiaa Jyväskylän Rautpohjassa

Maailman johtava paperi- ja kartonkikoneita valmistava teknologiakonserni Valmet on globaali menestystarina. Jyväskylän Rautpohjasta maailman suurimmaksi kasvaneen markkinajohtajan tärkeimpiä arvoja ovat asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja työntekijöiden tyytyväisyys.

Jyväskylän Rautpohjassa Valmet Technologies kehittää ja suunnittelee suurimman osan maailman paperi- ja kartonkikoneista. Paperit-liiketoimintayksikön 1400 työntekijän tehdasalue kätkee porttien sisäpuolelle maailman huippuluokan teknologiaosaamista. Teknologian kehittäminen, suunnittelu, myynti, markkinointi ja projektien hoitaminen työllistää tuhat, ja loput noin neljäsataa työntekijää työskentelevät verstaalla.

”40 prosenttia kaikesta maailman paperista ja kartongista tuotetaan Valmet-taustaisilla koneilla. Valmetin avainsuunnittelu, -tuotekehitys ja -komponenttien valmistus tapahtuu Valmetin Rautpohjan tehtaalla”, kertoo Valmetin Kartonki- ja Paperitehtaat -liiketoimintayksikön johtaja **Petri Paukkunen**.

Valmetilla on yksiköitä ympäri maailmaa. Jyväskylän Rautpohja on Valmetin lokaatioista maailman suurin. Jyväskylän lisäksi Valmetin Kartonki- ja Paperitehtaat -liiketoiminnalla on Suomessa yksiköt Järvenpäässä ja Raisiossa.

Megatrendien siivittämänä maailman suurimmaksi

Kun Valmet irtautui Metsosta vuonna 2013, kasvukäyrä on ollut jyrkästi ylöspäin. Viime vuosi oli yrityksen ennätysvuosi. Yhtiö teki vuodessa 12 suuruusluokaltaan 50–200 miljoonan euron kauppaa, joista suurimman Brasiliaan.

Valmetin liiketoiminta on aina perustunut uusiutuvien energialähteiden

hyödyntämiseen. Maailmalla kasvavat megatrendit, kuten vastuullisuus, kaupungistuminen ja verkkokaupan lisääntyminen ovat vaikuttaneet Valmetin liiketoiminnan kehityskuluihin positiivisesti.

Kasvua selittävät megatrendien myötä lisääntynyt kysyntä, mutta myös korkea osaaminen ja reagointi maailman muutoksiin. Esimerkiksi pakkausmarkkinat ovat agaraariyhteiskunnasta siirtymisen ja verkkokaupan kasvun myötä nykyään 600 miljardin euron luokkaa.

”Panoksemme puhtaampiin ja uusiutuviin energianlähteisiin perustuviin pakkausmateriaaleihin ovat saaneet entisestään jalansijaa markkinoilla”, kertoo Paukkunen.

Vastuullisuus ei ole suinkaan ainoa Valmetin toimintaa määrittävä arvo. Asiakaslähtöisyys on yksi Valmetin toiminnan lähtökohdista.

”Markkinajohtajaa yritetään aina kopioida. Pyrimme kaikessa toiminnassamme siihen, että asiakkaat ovat tyy-

SaRa-projekti – Satsaus Rautpohjaan

18 miljoonan euron panostuksella koelaitostointiaan vuonna 2018 Valmet kasvatti teknologista osaamistaan ja johtajuuttaan sekä tehosti asiakaspalveluaan. Panostukset eivät suinkaan päättyneet tähän, vaan viime vuonna yhtiö investoi 5 miljoonaa euroa Rautpohjan työstökoneisiin, konttoriin ja työolosuhteisiin.

Avainkoneisiin tehtiin modernisointia, jolla saatiin lisää tehokkuutta. Toimistotilat brändättiin uuden ilmeen mukaiseksi. Valaistus ja ilmanvaihto uusittiin, mikä lisää energiansäästöä ja työomakuvuutta.

”Laitoimme kahden hallin katolle aurinkopaneeleja, jotka ovat tuottaneet sähköä viime kesästä asti. Monitoreilta energiantuottoa voi seurata päivittäin reaaliaikaisesti”, Petri Paukkunen kertoo.

Lisäksi satsattiin puhtaampaan ympäristöön, kun valimon piippujen suodatinlaitteisto uusittiin. Sillä varmistetaan, että tehtaalta puhallettavasta ilmasta ei tule pöly- tai pienhiukkashaittoja.

Tänä vuonna yhtiöllä on käynnissä paras asiakaskokemus -projekti. Yhtiön visiona onkin tulla parhaaksi asiakkaiden palvelussa ja olla asiakaskokemuksen malliyhtiö.

”Koska markkinat ovat olleet suotuisia, olemme päättäneet lisätä henkilöstömäärää pysyvästi ja palkata 40 uutta työntekijää avaintehtäviin”, kertoo henkilöstöjohtaja **Satu Pennanen**.

Globaali yritys tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia esimerkiksi työskentelyyn ulkomailla. Etenemismahdollisuudet isossa yrityksessä ovat suuret. Kokonaisuudessaan Valmet on valtava osaamiskeskittymä, jossa pääsee tekemään töitä maailman alan huippujen kanssa.

”Yksilöiden kohtaaminen ja yksilöistä välittäminen ovat meille tärkeä etu. Meillä on esimerkiksi oma sisäinen työterveys, jonka avulla panostamme työkykyyn, ylläpitoon ja ennakointiin. Kuuntelemme henkilöstöä, ja omaa hyvinvointia parantavia päätöksiä pystytään tekemään tiimitasolla”, kertoo Pennanen.

tyväisiä ja asiakaskokemus on positiivinen. Sitä ei pystytä kopioimaan”, sanoo Paukkunen.

Asiakaslähtöisyydestä ja korkeasta teknologiaosaamisesta kertoo muun muassa se, että suurin osa Valmetin koneista varustetaan etäohjausmahdollisuuksilla. Etäyhteyden avulla koneiden tilaa pystytään arvioimaan ja optimoimaan yhdessä asiakkaan kanssa.

Yritys, jonka ympärille kaupunki rakentui

Yhtiön merkitystä Jyväskylän kaupungin kasvun ja ihmisten hyvinvoinnin mahdollistajana ei voi väheksyä. Kun Valmet perusti tehtaansa ja toi ensimmäisen junalastillisen työntekijöitä Jyväskylään vuonna 1938, lähti alue ja sitä myötä Jyväskylän kaupunki kasvuun.

”Ensimmäinen koekone tehtiin Vasikkalammen viereen – alettiin ajaa koeajoja, testata ja tuotekehittää paperi- ja kartonkikoneita”, kertoo paikallisjohtaja **Jaakko Puurula**.

Toisin kuin pilotointi nimenä antaa ymmärtää, pilottitoiminta Valmetilla on merkittävää; kyse ei ole laboratoriossa tehtävästä pikkutestauksesta, vaan se maksaa Valmetille 500 miljoonaa euroa vuodessa.

”Vuonna 1996 rakennettiin samaisen lammen rantaan toinen koekone,

joka on maailman nopein paperikone”, kertoo Puurula.

Yhtiö tunnettiin Metsona vuodesta 1999 vuoteen 2013, kunnes irtauduttuaan Metsosta Valmet tuli takaisin entistä vahvempuna yhtiönä.

Valmetin juuret ja historia ovat tärkeitä niin yhtiölle kuin kaupungille tänäkin päivänä. Yhtiöllä on oma Keski-Suomen museon kanssa koordinoitu museo, jonka näyttelyn avulla Valmetin kehitystä esitellään niin työntekijöille kuin kansainvälisille ja kotimaisille vieraille.

Valmetin Jyväskylän Rautpohjan yksikkö on Valmetin yksiköistä maailman suurin. Kuvassa vasemmalta oikealle paikallisjohtaja Jaakko Puurula, Kartonki- ja Paperitehtaat -liiketoimintayksikön johtaja Petri Paukkunen ja henkilöstöjohtaja Satu Pennanen.

Keskimaa tuottaa laadukkaita palveluita koko maakunnan tarpeisiin

Keski-Suomen elinvoimaisuus on tärkeää Osuuskauppa Keskimaaalle. Keskimaa pitää siitä osaltaan huolta tarjoamalla monipuolisia palveluita asiakkaiden tarpeisiin ympäri Keski-Suomea.

Maakunnan elinvoimaisuuden edistäminen ja maakunnallinen kehittäminen ovat tärkeitä Osuuskauppa Keskimaaalle. Siitä kertoo viime vuosien lukuisat investoinnit, joita Keskimaa on tehnyt ympäri maakuntaa.

”Palvelut ovat tärkeitä kunkin kun-

nan elinvoimalle, ja pienemmilläkin paikkakunnilla haluamme pitää niistä huolta. Viime vuonna uudistimme enemmän kuin viisi yksikköä kokonaan, ja esimerkiksi Kivijärvelle rakensimme kokonaan uuden Salen. Tänä vuonna merkittävimpiä investointeja ovat Jyväskylän keskustan Mestarin Herkun ja Keljon Prismen uudistaminen kokonaisuudessaan”, kertoo Osuuskauppa Keskimaan toimitusjohtaja **Antti Määttä**.

Kaikissa suurissa kaupungeissa, kuten Jyväskylässä, on keskustan lisäksi market- eli kauppakeskusvyöhyke. Se ei kuitenkaan poista Jyväskylän keskustan merkitystä. Keskimaa onkin investoinut Jyväskylän keskustan pal-

veluihin 25 miljoonaa euroa viimeisen viiden vuoden aikana.

”Uskomme keskustan elinvoimaisuuteen. On tärkeää, että palvelut, kuten kauppa-, ravintola- ja vapaa-aajanviertopalvelut, säilyvät tasapuolisesti. Eri tarpeisiin haetaan palveluita eri paikoista. Kun aikaisemmin saattoi olla yksi kantaostospaikka, nyt niitä on useita: ostoksia tehdään verkossa ja market-vyöhykkeellä esimerkiksi Prismassa mutta yhtä sujuvasti keskustassa”, Määttä kertoo.

Laadukas palvelukokemus on Keskimaan kilpailuetu

Toimintaympäristön muutokset haastavat myös Keskimaa. Syntyvyyden

Henkilöstön hyvinvointi on tärkeää Keski-Suomen suurimmalle yksityiselle työnantajalle

Tämän päivän työpaikat kuvastavat sitä, miten yhteiskunta on muuttunut vuosien saatossa. Vuonna 1995, kun Suomi liittyi EU:hun, Keski-Suomen työttömyysprosentti oli 22. Tähän päivään työttömyysprosentti on puolittunut. Julkisella puolella työpaikkojen määrä on säilynyt ennallaan ja teollisuudessa hieman vähentynyt. Työpaikkojen lisäys on siis tullut palveluihin.

”Yhteiskunnan muutos palveluyhteiskunnaksi näkyy palvelualan työpaikkojen määrän 100-prosenttisena lisääntymisenä”, Määttä kertoo.

Sen lisäksi, että Osuuskauppa Keskimaa on Keski-Suomen suurin yritystyönantaja 1800 työntekijällään, on se myös nuorten suuri kouluttaja.

”Olemme valmentaneet lähes 200 pe-

rehdyttäjää eri toimipaikoissa. Panostamme perehdytykseen, koska haluamme, että uudet ihmiset tulevat hyvin otetuksi vastaan”, kertoo Määttä.

Kesätyöntekijöitä Keskimaa työllistää noin 800. Keskimaa tekee yhteiskunnallisesti merkittävää työtä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

”On tärkeää, että ensikosketukset työelämään ovat hyviä, jotta nuoria ei syrjäydy koulun jälkeen”, Määttä kertoo.

Keskimaa on ylpeä siitä, että sen työsuhteet ovat pitkiä. Keskimaa jakaa vuosittain ansiomerkkejä pitkään talossa olleille työntekijöille.

”Viime vuonna jaoimme parikymmentä 25-vuotisansiomerkkiä ja muutamia 40-vuotisansiomerkkejä”, Määttä kertoo.

lasku ja perhekokojen pieneneminen, ekologisuus ja vastuullisuus sekä digitaalisuus, heijastuvat väistämättä myös palveluun. Suurin haastaja on verkkokauppa ja esimerkiksi viime vuosina yleistynyt Airbnb.

Keskimaa on pystynyt vastaamaan laadukkaalla palvelulla, mikä onkin Keskimään kilpailuetu. Palveluntarjoajien on pystyttävä kehittämään palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

”Tekemisen laatu syntyy ihmisten kautta, ja ihmiset ovat tärkein resurssimme. Panostamme henkilöstön perehdyttämiseen ja viihtyvyyteen. Valmennamme henkilöstöä jatkuvasti ja kuuntelemme toiveita ja kehitysehdotuksia”, kertoo Määttä.

Keskimaa pysyy ajanhermolla toimintaympäristön muutoksessa

Digitaalisuus on arkipäivää myös Keskimään palveluissa. Noin 42 prosenttia Keskimään vihreän bonuskortin 180 000 käyttäjästä on ladannut ja käyttää S-mobiilia. Käyttäjämäärissä Keski-

maa onkin S-ryhmän Suomen ykkönen.

”S-mobiilin kautta voi seurata esimerkiksi omia ostoja, kuitteja ja bonuskertymää sekä käyttää mobiilitankkausta. Ihmiset kokevat sen tärkeänä ja ovat ottaneet sen hyvin vastaan”, Määttä kertoo.

Ajanhermolla pysymisestä toinen oivallinen esimerkki on Keskimään ekologisuus ja vastuullisuus, jotka näkyvätkin Keskimään tuotteissa ja palveluissa.

”Koska olemme iso toimija, toimilamme on iso merkitys. Yli 70 prosenttia käyttämästämme energiasta tulee uu-

”

Uskomme keskustan elinvoimaisuuteen. On tärkeää, että palvelut, kuten kauppa-, ravintola- ja vapaa-ajanviettopalvelut, säilyvät tasapuolisesti.

Antti Määttä, toimitusjohtaja

↑

Viime vuonna Keskimaa rakensi Kivijärvelle kokonaan uuden Salen. Kuvassa vasemmalta oikealle Mikko Romo, Laura Kärkkäinen ja Suvi Rajalin-Hakkarainen. Kuva: Kristiina Tammitie

siutuvista luonnonvaroista. Tavoitteemme on olla hiilineutraali yritys vuoteen 2025 mennessä. Olemme panostaneet omien tuotemerkkiemme, Rainbow-, Xtra- ja Kotimaista-tuotteiden pakkausmateriaalien kierrätettävyyteen. Esimerkiksi yhden Rainbow-viinirypälerasian kannen muuttaminen vähensi muovin määrää kymmenien tuhansien muovikassien verran”, kuvailee Määttä.

Keskimaa täyttää tänä vuonna 105 vuotta. Keskimaaalla on asiakasomistajia 133 000, ja vihreän kortin käyttäjiä on jo yli 180 000. Noin 80 prosenttia keskisuomalaisista kotitalouksista on Osuuskauppa Keskimään jäseniä.

”Olemme ja haluamme jatkossakin olla koko kansan kauppa”, Määttä totea.

Jyväskylän kaupunki tarjoaa monipuolisen toimintaympäristön yrityksille

Jyväskylän kaupunki on kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Kaupunki haluaa jatkossakin pitää huolen siitä, että se mahdollistaa yrityksille mahdollisimman hyvän toimintaympäristön. Kaupunki onkin panostanut yrityspalveluihin.

Yli 142 000 asukkaan Jyväskylä on kasvanut viime vuosina vauhdikkaasti. Opiskelijakaupunkina tunnettu Jyväskylä on tämän hetken yksi harvoista maakuntakesuksista, joka kasvaa.

”Jotta meillä on jatkossakin menestyviä yrityksiä, Jyväskylä täytyy saada pidettyä kasvukeskuksena. Jyväskylä on ollut erittäin vahva kasvaja, ja vaikka erot maakuntakeskusten välillä kasvaa, Jyväskylä vastaa”, sanoo Jyväskylän kaupunginjohtaja **Timo Koivisto**.

Jyväskylän väkiluku oli 142 477 tammiukuussa. Kyseessä on Suomen seitsemänneksi suurin kaupunki ja viidenneksi suurin kaupunkiseutu. Väestömäärä on kasvanut vuosittain. Viime vuosina Jyväskylässä avoimien työpaikkojen määrän kasvu on ollut Suomen suurinta.

”On avainasia, että Jyväskylän on oltava vahvin, kasvavin ja elinvoimaisin kaupunki Tampereen ja Oulun välillä.

Se vaatii kaikkien toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on, että olemme imagoltamme houkutteleva kaupunki ja yrityksille hyvä toimintaympäristö”, Koivisto sanoo.

Kaupunkia kuitenkin haastavat samat asiat kuin yleisesti koko Suomessa: kaupungistuminen ja väestökehitys.

”Väestökehitys on koko Suomen kannalta erittäin haasteellinen. Suomen väestönkasvu perustuu maahanmuuttoon. Jyväskylä on kuitenkin ollut kasvaja kuntien välisessä muutto- liikkeessä”, Koivisto avaa.

Jyväskylän nettomuuttovoitto on esimerkiksi tuplasti suurempaa kuin Oulussa, sillä ihmisiä ja etenkin opiskelijoita muuttaa maakunnan ulkopuolelta. Muuttovoitto on voimakkainta 15–24-vuotiaissa, muuttotappio suurinta 25–34-vuotiaissa.

Jyväskylän vahvuudet ICT-osaamisessa, uudistuvassa teollisuudessa ja liikunta- ja hyvinvointialalla

Jyväskylän yksi vahvuuksista on soveltava digitaalisuus ja tutkimus, joissa pystytään hyödyntämään alueen humanistista osaamista.

”Meillä on hyvin vahva ICT-ala, josta löytyy paljon soveltavaa tutkimusta. Uusien teknologioiden ja alojen rajapinnoista ponnahtaa uusia innovaatioita”, Jyväskylän kaupungin elinkeinojohtaja **Anne Sandelin** kertoo.

Jyväskylän kaupungin elinkeinoyksikkö eli Business Jyväskylä tekee vahvaa tekosysteemyötä, jolla synnytetään ja vauhditetaan ekosysteemejä.

”Yhdistämme kaupunkikehitysalus-

Jyväskylän kaupungin tavoitteena on olla imagoltaan houkutteleva ja yrityksille hyvä toimintaympäristö. Kuvassa Jyväskylän kaupunginjohtaja Timo Koivisto ja elinkeinojohtaja Anne Sandelin.

Business Jyväskylä tekee vahvaa ekosysteemityötä yritysten ja toimintaympäristön eteen. Kuvassa projektipäällikkö Pirkko Flinkman, yrityspalveluneuvoja Tiina Järvelin ja markkinointiassistentti Raisa Nerg pitävät pikapalaveria. Kuva: Tero Takalo-Eskola

toja, arvoverkkotyötä ja neuvontapalveluita laaja-alaisesti. Tarjoamme valmennusta, verkostoitumista sekä apua rahoituksen hakemiseen ja sparrausta”, Sandelin avaa.

Ekosysteemityö lähtee alueen olemassa olevista vahvuuksista, kuten uudistuvasta teollisuudesta sekä liikunnan, hyvinvoinnin ja terveyden alalta.

”Liikuntapääkaupunkina Jyväskylällä on erittäin tärkeää, että hyvinvointi-

ala kasvaa, ja se onkin tämän hetken yksi kasvavimmista aloista. Täällä on Suomen ainoa yliopiston liikuntatiedekunta, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus Kihu ja Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES. Alueelle on syntymässä ja syntynyt vahvoja alan yrityksiä, kuten Firstbeat Technologies”, Sandelin kertoo.

Metsä-, metalli- ja rakennusteollisuus ovat edelleen vahvoja ja tärkeitä

aloja Keski-Suomessa. Aloilla on ollut käynnissä voimakas uudistuminen, ja uutta kasvuloikkaa on haettu.

”Esimerkiksi Valmet Technologies on noussut perinteisestä teollisuusyrityksestä vahvaksi teknologiayritykseksi. Yritykset kuten Valtra, Harvia, Tikomet ja uusimpana Spinnova ovat niin ikään merkittäviä keskusomalaisia yrityksiä, ja samalla maailman parhaita omalla alallaan”, kertoo Sandelin.

Vetovoimasta pitovoimaa

Koko valtakunnan tarpeisiin Jyväskylän oppilaitoksissa koulutetaan osaajia, kuten opettajia, liikunnanopettajia ja psykologeja. Sandelin korostaa myös yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa.

Yritykset yleisesti Suomessa ovat kärsineet viime vuosina osaajapulasta. Jyväskylä vahvistaa resurssejaan osaajapulan taltuttamiseksi ja tekee aktiivista yhteistyötä verkoston kanssa.

”Jyväskylällä on hyvä maine: muuttohalukkuustutkimuksissa Jyväskylä on kärkisijoilla, ja palveluiden laatu on arvioitu erinomaiseksi. Puitteet ovat siis kunnossa, joten nyt etsitään ratkaisuja

siihen, miten hyviä työpaikkoja pystytään tarjoamaan tulevaisuuden osaajille”, kertoo Sandelin.

Muuttovoittoisuus kertoo Jyväskylän vetovoimasta. Haasteita Jyväskylälle on tuonut kuitenkin se, että monet nuoret muuttavat pois paikkakunnalta opiskelun jälkeen. Kriittistä on, miten opiskelijat saadaan työllistymään yrityksiin ja jäämään. Viime aikoina kaupunki on lisännyt panostuksia pitovoiman kasvattamiseen.

”Kasvupotentiaalia olisi merkittävästi. Esimerkiksi kauppakamarin kanssa yhteistyössä olemme käynnistäneet työelämälähtöisen harjoittelukampanjan, jonka

tarkoituksena on kertoa harjoittelijan ottamisen hyödyistä yrityksille. Sieltä alkaa opiskelijan sitouttaminen. Yhteistyötä yritysten kanssa tarvitaan”, kertoo Sandelin.

Yhtenä tekijänä tulevaisuudessa on myös työperäinen maahanmuutto. Yksi toivottu ryhmä on kansainväliset opiskelijat, kuinka heidät toivotetaan tervetulleiksi yhteisönä sekä kaupunkina ja innostetaan jäämään.

”Kun ihmiset seuraavat työpaikkoja, työpaikat seuraavat luovia ja koulutettuja ihmisiä – tässä asiassa Jyväskylä on erinomaisessa asemassa myös tulevaisuudessa”, päättää Sandelin.

Gradian yrittäjyyden oppimismalli on Euroopan paras

Euroopan parhaana palkittu Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian yrittäjyyden ekosysteemi antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian yrittäjyyden oppimismalli on no-
teerattu maailmallakin, kun Euroopan komissio palkitsi mallin Euroopan parhaana viime syksynä. Kyseessä on ammatillisen koulutuksen tunnustus-
palkinto huipputaustasta. Yrittäjyyden innostava ja valmentava ekosysteemi on syntynyt vuosikymmenten keski-suomalaisen yhteistyön tuloksena.

”Tähän on päästy pitkäjänteisellä työllä, opiskelijoiden innostamisella ja innostumisella. Yrittäjyyden edistäminen on ollut pitkään osa Gradian strategiaa”, kertoo Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian yksikönjohtaja **Jukka Koivisto**.

”Euroopan komission tunnustus on palkinto siitä, mitä on rakennettu 20 vuoden aikana keski-suomalaisena yhteistyönä. Jokaisessa organisaatiossa tehdään töitä, jotta malli elää ja toimii”, kertoo Gradian yrittäjyysasiantuntija **Petrikki Tukiainen**.

Gradian palkinto ekosysteemityöstä ei jäänyt suinkaan ainoaksi: viime syksynä Gradialle myönnettiin myös maailman laajimman yrittäjyys- ja kuluttajakasvatusta nuorille tarjoavan Junior Achievement Europe:n tunnustus-
palkinto aktiivisesta yrittäjyysopintojen kehittämisestä.

Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus yrittäjyyteen

Gradian palkittu yrittäjyyden oppimismalli antaa opiskelijoille valmiuksia työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen. Opinnoissa tuodaan esille yrittäjämäistä ajattelutapaa, kuten jatkuvaa oppimista, tiimityötä ja itsensä kehittämistä.

Yrittäjyyskoulutusmallissa keskeistä on tekemällä oppiminen. Malli sisältää yrittäjyysopintojen lisäksi yrityksen perustamisen jo opintojen alkuvaiheessa. Yrittäjyysopintoihin osallistuu vuosittain n. 500 opiskelijaa.

”Täällä annetaan kokeilla, mitä yrittäjyys todella on. Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus perustaa oma opiskelijayritys joko yksin tai yhdessä muiden kanssa”, Koivisto kertoo.

Ekosysteemin tavoitteena on synnyttää elinvoimaista Keski-Suomea. NY Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa tai pedagogisessa osuuskunnassa toimimisen lisäksi ekosysteemi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden valmentajien tuke-
maan esihautomo- ja hautomotoimintaan Jyväskylän Yritystehtaassa.

”Polku mahdollistaa yritystoiminnan kehittämisen ja laajentamisen heille, kenellä on edellytykset, idea ja halua siihen. Yritys voi jatkaa Yritystehtaan valmennukseen, jonka avulla on mahdollista ponnistaa kansainvälisille markkinoille saakka”, Tukiainen kertoo.

Yrittäjyyskoulutusta kehitetään yhteistyössä

Keski-suomalaisten toisen ja korkean asteen oppilaitosten yhteistyö on merkittävää ja ainutlaatuista valtakunnallisella tasolla. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradialla, Jyväskylän ammattikorkeakoululla ja Jyväskylän yliopistolla on yhteinen koulutuksen, tutkimuksen ja kehittämisen yhteisö EduFutura. Sen opintotarjonnasta opiskelija voi täydentää yrittäjyysosaamistaan. Yhteistyössä hyödynnetään yhteisen opintotarjonnan lisäksi asiantuntijoita ja tiloja yli oppilaitosrajojen.

Gradia tekee tiivistä yhteistyötä myös elinkeinoelämän kanssa, ja Gradia pyrkiikin reagoimaan nopeasti yritysten muuttuviin tarpeisiin.

”Ammatillisessa koulutuksessa yritys-yhteistyö on ehdoton edellytys. Toimimme aina tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Pidämme huolta jatkuvasta oppimisesta ja olemme yrityksiin yhteydessä jatkuvasti. Kuuntelemme yrityksiä ja toimimme yhden luukun periaatteella”, Koivisto kertoo.

Yrittäjyysasiantuntija Petrikki Tukiainen ja yksikönjohtaja Jukka Koivisto iloitsevat pitkäjänteisen työn tuloksista. Gradian palkittu yrittäjyyden oppimismalli tarjoaa jokaiselle opiskelijalle mahdollisuuden yrittäjyyteen.

Rebike Jkl on yksi esimerkki lukuisista Gradiassa perustetuista NY-yrityksistä. Kuvassa vasemmalta alhaalta NY-yrittäjät Juho Laiho, Valtteri Salmijärvi, Roope Sipponen ja Eemil Manninen.

Rebike Jkl synty yrittäjyysopintojen myötä

Yksi esimerkki opintojen aikana syntyneestä yrityksestä on viime syksynä perustettu NY-yritys Rebike Jkl. Idea yrityksen perustamisesta syntyi Gradian opiskelijoiden Roope Sipposen, Eemil Mannisen, Valtteri Salmijärven ja Juho Laihon ideoiden pallottelun tuloksena.

Rebike Jkl huoltaa käytettyjä pyöriä ja myy niitä eteenpäin. Pyörät tulevat tällä hetkellä yhteistyökumppaneilta Aari Isännöinti Oy:ltä ja heidän Avain-asumis-oikeuskiinteistöiltään. Pyöräinventaarioissa pyörävarastot käydään läpi ja asukkailta käyttämättömäksi jääneet pyörät tulevat Rebike Jkl:n huollettaviksi. Pyörien huolto on paraikaa käynnissä, sillä kevään korvilla alkaa paras myyntiaika.

"Asukkaat saavat enemmän vapaata varastotilaa, kun ylimääräiset pyörät viedään pois. Hylätyt pyörät saadaan käyttöön, kun ensin huollamme ne hyvin ja sitten myymme ne eteenpäin. Pyörät ovat pääasiassa hyväkuntoisia, sillä suurimmaksi osaksi niitä on säilytetty sisävarastoissa", kertoo Valtteri Salmijärvi.

Yritys perustettiin, kun nelikko aloitti opiskelut Jyväskylän Lyseon lukiossa viime syksynä. NY-yrittäjät ovat olleet tyytyväisiä koulun antiin.

"Nuorten on hyvä ymmärtää, miten paljon hyötyä yrittäjyysopinnoista on. Yrittäjyys vaatii toki työtä kouluajan ulkopuolella, mutta on antoisaa, kun työstä saa palkkaa, kun liikeidea on hyvä", jatkaa Salmijärvi.

Gradian monipuoliset opiskelumahdollisuudet ja yrittäjyyskeskeisyys olivat nelikolle hyviä syitä hakeutua opiskelemaan Gradialle.

"Opiskelupaikan valintaan vaikutti se, että isossa koulussa on monipuoliset mahdollisuudet opiskella. Yrittäjyysopinnot oli yksi syy hakeutua Gradialle", kertoo Salmijärvi.

Vapo vastaa uusilla innovaatioilla globaaleihin haasteisiin

**Suomalainen monipuolisia energia-
ratkaisuja sekä muun muassa
ammattiviljelyssä käytettäviä
kasvualustoja tarjoava Vapo on
lähtenyt taklaamaan globaaleja
haasteita uusilla innovaatioilla
kehittämällä. Yhtiö on käynnistänyt
monivuotisen noin viiden miljoonan
euron Refinery-tuotekehitysohjelman,
jonka tulosten avulla pyritään
osaltaan mahdollistamaan se, että
puhdasta ilmaa, puhdasta vettä ja
turvallisesti tuotettua ruokaa riittää
maailmassa myös tulevaisuudessa.**

Energiaratkaisuja tuottava valtionyhtiö Vapo käy historiansa suurinta muutosta. Laskevan energiaturvetuotannon tilalle yhtiö on lähtenyt aktiivisesti etsimään uusia, vastuullisia liiketoimintoja.

Vapon liikevaihdosta energiaturve muodostaa enää runsaan viidenneksen. Yhtiön strategiana on edelleen vähentää riippuvuutta energiaturpeesta ja lisätä uusien korkean jalostusasteen tuotteiden osuutta liikevaihdosta.

”Olemme lähteneet miettimään, mitä kasvava ja kaupungistuva väestö tarvitsee. Se tarvitsee puhdasta ja paikallisesti tuotettua ruokaa, terveellistä elinympäristöä sekä puhdasta vettä ja ilmaa, joita kasvuturpeen ja aktiivihii-
len avulla pystytään tarjoamaan”, sanoo New Businesses -divisioonan Vapo Ventureksesta vastaava liiketoimintajohtaja **Mia Suominen**.

Yhtiö on käynnistänyt monivuotisen, noin viiden miljoonan euron Refinery-

tuotekehitysohjelman, jolla kiihdytetään suobiomassoista ja muista luonnonmateriaaleista saatavien korkean jalostusasteen tuotteiden kehitystä kansainvälisille markkinoille. Konsepti on ainut laatuaan maailmalla.

”Viisi vuotta sitten lähdimme etsimään uusia tapoja hyödyntää suobiomassaa korkean jalostusasteen tuotteissa, ja nyt rakennamme ensimmäistä aktiivihiihteä Ilomantsiin. Meillä yhdistyy huipputeknologia ja raaka-aineet tavalla, mihin muut eivät ole pystyneet”, kertoo Suominen.

Maailmanlaajuinen markkina

Kyseessä on globaali markkina, sillä muun muassa ilman ja veden puhdistamisen myötä markkina kasvaa entisestään. Etenkin Euroopassa aktiivihii-
lestä on pulaa. Aktiivihiihtä käytetään monissa arkisissa asioissa, kuten ham-
mastahnassa ja auton ilmastoinnissa.

”70 prosenttia Euroopan aktiivihii-
lestä tuodaan muualta. Kysyntää korkean teknologian toimijalle on”, sanoo Suominen.

Aktiivihiihtien tuotanto on iso kasvumarkkina myös Suomelle. Uusien teh-

taiden rakentaminen ei ole poissuljettua, mistä yhtiö tekee päätöksiä Ilomantsin tehtaan valmistumisen jälkeen. Mahdollisuus on kasvaa pelkästään aktiivihiihtien tuotannolla suureksi toimijaksi.

”Meillä on tavoitteena saada Refinery-konseptin uusista korkean jalostusasteen tuotteista kymmenen vuoden kuluttua lähes 100 miljoonan euron liikevaihtoa. Lisäksi uskomme, että kumppanuusyhtymykset ja partnerit pystyvät vielä kaksinkertaistamaan tuloil-
laan tuon liikevaihdon. Tuolloin puhumme kymmenien uusien työpaikkojen sijaan sadoista uusista työpaikoista”, Suominen kertoo.

Turve on luokiteltu hitaasti uusiutuvaksi luonnonvaraksi. Vapo haluaa osaltaan toimia vastuullisesti.

”Haluamme tehdä tuotteita, joista on enemmän yhteiskunnallisia talous- ja ympäristöhyötyjä kuin haittoja – puhutaan liiketoiminnan nettopositiivisuudesta”, kertoo Suominen.

Esimerkiksi teollisuus ympäri maailmaa etsii turvallisia tuotteita haitallisten kemikaalien tilalle.

”Näillä tuotteilla kilpaillaan kivihiihtä ja öljyä vastaan, jolloin kansainväliset asiakkaat ovat siitä erittäin kiinnostuneita. Siksi suobiomassan kemiallinen jalostus on seuraavana työn alla”, Suominen kertoo.

Biostimulanteista ratkaisu ruuantuotantoon ääriolosuhteissa

Aktiivihiihti-investoinnin jälkeen Vapo on lähtenyt selvittämään, mitä muuta suobiomassasta voisi saada tehtyä vastatakseen omalta osaltaan globaaleihin haasteisiin.

”Olemme tehneet ensin itse omaa tutkimusta ja huomanneet, että suobio-

”

Haluamme tehdä tuotteita, joista on enemmän yhteiskunnallisia talous- ja ympäristöhyötyjä kuin haittoja – puhutaan liiketoiminnan nettopositiivisuudesta.

Mia Suominen, liiketoimintajohtaja

↑

Innovatiivisen tuotekehityksen avulla vastataan globaaleihin haasteisiin. Kuvassa vasemmalta oikealle Laboratoriopäällikkö Minna Pakkanen, liiketoimintajohtaja Mia Suominen, laboratorioanalyttikko Jouni Väli-Torala ja laboratorioteknikko Riikka Nuora.

massassa on todella arvokkaita ominaisuuksia ja toiminnallisuksia. Meidän on ymmärrettävä sitä lisää, jotta siitä voidaan kehittää uusia, innovatiivisia tuotteita. Business Finlandin rahoituksen turvin pystymme lisäämään perustutkimusta ja hyödyntämään sekä yliopistoja että pk-yrityksiä paljon laajemmin tutkimuksessa”, kuvailee Suominen.

Uusinta kehityspotkussa on selvittää turpeesta eristettyjen humushappojen käyttöä biostimulantteina. Humushapoista biostimulanttien valmistus on tarkoitus aloittaa vuonna 2024, jos kaikki etenee suunnitelmien mukaan.

”Biostimulanteilla voidaan parantaa viljelykasvien ravinteiden vastaanotto-kykyä, jotta ne pystyvät vastaamaan ilmastomuutoksen aiheuttamiin ääriolosuhteisiin. Silloin ruokaa pystytään tuottamaan vaikeammissakin olosuhteissa. Biostimulantit eivät ole lannoitteita, vaan niiden avulla lannoitteiden käyttöä voidaan vähentää, mikä on Euroopankin tavoite eli biostimulantit ovat hyvä asia ympäristönkin kannalta”, kertoo Suominen.

Yhteistyöstä vauhtia tuotekehitykseen

Business Finlandin vauhdittama yhteistyö kotimaisten tutkimuslaitosten ja muun muassa Jyväskylän yliopiston kanssa nopeuttaa Vapon tuotekehitystä vuosilla.

”Kehityspotkussa on erittäin mielenkiintoisia kehityskulkuja suobiomassoihin liikkeellä. Jyväskylän yliopisto panostaa hienosti: siellä on haussa avoin professori ja tutkimusryhmä saada aiheen ympärille. Uskomme, että pystymme löytämään vielä uusia innovaatioita lisäämällä panostuksia tuotekehityksen ja tutkimuksen rajapintaan”, Suominen kertoo.

Vapolla on ollut ennenkin yhteistyötä Jyväskylän yliopiston kanssa. Uuden yhteistyön tavoitteena on tutkimuksellisen tiedon saaminen suobiomassasta.

”Kaksi vuotta sitten perustimme Jyväskylän yliopiston yhteyteen oman tuotekehityslaboratorion, jossa tuotteita ja asiakasnäytteitä on voitu testata ja kehittää. Odotamme uudelta yhteistyöltä lisää vahvaa tutkimuksellista pohjaa, jota tarvitaan”, kertoo Suominen.

Yhtiö tekee tiivistä yhteistyötä myös asiakkaiden kanssa, ja asiakkaat ovatkin hankkeissa mukana alusta asti.

”Vaikka tämäntyyppisissä hankkeissa on pitkä matka siihen, että tuotetta on näkyvissä, olemme halunneet varmistaa tuotteen sopivuuden asiakkaalle ottamalla asiakkaan mukaan prosessiin alusta asti. Yhdessä tehty tuotekehitys saa aikaan parhaan lopputuloksen, Suominen kertoo.

KUVAT: VAPPO

Suobiomassassa on arvokkaita ominaisuuksia, joita jalostamalla kehitetään tuotteita kansainvälisille markkinoille. Kuvassa on turpevahaa.

jäseneksi
1990-luvulla

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

Valtra – parasta traktorikokemusta Suolahdesta maailmalle

Traktoreiden edelläkävijä Valtra on palkittu vuosien varrella lukuisilla innovaatio- ja muotoilupalkinnoilla. Maailman asiakaslähtöisimmät ja älykkäimmät traktorit tulevat Valtran tehtaalta Suolahdesta.

Valtra on koko historiansa ajan tuonut edelläkävijänä traktoreihinsa innovaatioita ja valinnan mahdollisuuksia, jotka tukevat asiakkaan toimintaa, sekä ponnistellut helppokäyttöisyyden eteen. Tätä tarinaa todistavat Valtran vuosien varrella saamat lukuisat innovaatio- ja muotoilupalkinnot.

Kun Valtran traktorituotannossa 1990-luvulla siirryttiin tilaustoimitusmalliin, avautui myös mahdollisuus räätälöidä koneita asiakkaan toiveiden mukaan. Sittemmin asiakkaan valittavissa olevien ominaisuuksien kirjo on alati kasvanut: esimerkiksi väri, voimansiirtotyyppi, hydraulikka, nostolaite ja jousitus ovat asiakkaan valittavissa olevia optioita. Kaikki tämä on taannut Valtran asiakkaalle parhaan traktorikokemuksen. Vuodesta 2013 asiakkaalle tuotettava lisäarvo nostettiin taas uudelle tasolle, kun Valtran Unlimited-studio sai alkunsa kokeilusta.

”Halusimme nähdä, olisiko asiakkaila kysyntää sellaisille erikoisemmille lisävarusteluille, joiden asennukseen ei linjatuotannossa ole mahdollisuutta. Kysyntä on vuosi toisensa jälkeen ylittänyt korkeallekin asetetut odotukset”, toteaa Valtran toimitusjohtaja **Jari Rautjärvi**.

”

Meillä on viime vuosikymmenet ollut ytimeltään muuttumaton ja hyväksi osoittautunut strategia. Jokaiselle valtralaiselle asiakas on tärkein, haluamme oppia uutta, toimimme tehokkaasti yhdessä ja pystymme uudistumaan.

Jari Rautjärvi, toimitusjohtaja

Unlimited suunnittelee ja toteuttaa tehdastakuulla ne kuljettajan mukavuutta ja viihtyisyyttä lisäävät ominaisuudet, joilla asiakas saa koneensa yksilöllisen viimeistelyn viimeisen silauksen, kuten nahkapenkin, erikoisratin ja pinkit teippaukset. Erikoisvarusteiksi tilataan myös hyvin paljon sellaista, mikä on ehdottoman tärkeää työn te-

hostamiseksi, kuten metsä- tai tienhoitotyövarustelut. Unlimited on toteuttanut paljon erikoissegmenttien, kuten puolustusvoimien, varustelutilauksia. Maailman mukana traktoreiden varustelu on muuttunut: nykytraktorissa on jo perusmuodossaan valtavasti tietotekniikkaa ja erikoisvarustelujen myötä usein vielä enemmän.

Edelläkävijä on syntynyt innovatiivisuudesta

Valtralla on nykyään tukenaan emoyhtiö AGCON raamit ja investoinnit sekä kannustus innovointiin, mikä on yksi tärkeä tekijä menestyksen takana. Emoyhtiö antaa tukea ja suuntaa mutta ei rajoita luovuutta. Strategisen tärkeäksi muodostunut Unlimited lähti innovatiivisesta kokeilusta, kuten myös Valtra Connect -telemetriaratkaisu.

”Valtran pilottiratkaisu on sittemmin valittu koko AGCON yhteiseksi alustaksi, jolle digitaalisia palveluita rakennetaan”, Rautjärvi kertoo.

Erikoisvarustelumahdollisuus yhdistettynä digitalisaation mukanaan tuomiin palvelumuotoilumahdollisuuksiin on antanut Valtralle vauhtia traktorimyyntin perinteisten asiakassegmenttien ulkopuolella. Modernilla Valtra-koneella voi maataloustöiden lisäksi hoitaa kilpailijoita paremmin esimerkiksi metsäurakoinnin, kunnallisteknisiä, lentokenttien ja puolustusvoimien töitä. Valtrasta on sukeutunut moneen käyttötarkoitukseen soveltuva työkon, Multi-Purpose Vehicle. Digitaalisilla palveluilla lisätään asiakkaan työskentelytehoa.

”Esimerkiksi telemetriaan perustu-

vat palvelut automatisoivat urakoitsijan laskutusta, vievät lentokenttätraktoria kohti autonomista ohjausta ja tuovat varaosat ja huollon entistä tiiviimpään ja ennakoivampaan yhteistyöhön, jos asiakas niin haluaa”, kuvailee Rautjärvi.

Millä ensi vuonna 70 vuotta täyttävä Valtra aikoo menestyä seuraavat kymmenen, ellei jopa 70 vuotta?

”Maailman dynamiikka on ehkä sii-

nä määrin muuttunut, että strategian tarkasteluvälin on syytä olla tiiviimpi kuin ennen, mutta toisaalta taaksepäin katsottuna meillä on viime vuosikymmenet ollut ytimeltään muuttumaton ja hyväksi osoittautunut strategia. Jokaiselle valtralaiselle asiakas on tärkein, haluamme oppia uutta, toimimme tehokkaasti yhdessä ja pystymme uudistumaan”, Rautjärvi kertoo.

↑

Valtran modernilla, moneen käyttötarkoitukseen sopivalla Multi-Purpose Vehicle -työkoneella voi maataloustöiden lisäksi hoitaa niin metsäurakoinnin, lentokenttien kuin puolustusvoimien töitä.

Kuva: Bermuda Oy / Valtran arkisto

Mikä Valtra on?

Valtra on monelle suomalaiselle tuttu JYPin jääkiekkoliigoiden pelipaidan rintamuksesta, ja kotimainen traktoribrändi tunnetaan nimeltä hyvin. Valtran liki 70-vuotisen historian aikaisten omistus- ja nimenmuutosten matkalla myös Valmet on nimenä jäänyt elämään paitsi vanhemman, edelleen käytössä olevan traktorikannan logoissa, myös yleisön ajatuksissa. Eikä ole harvinaista, että valtralaiselta vielä tänäkin päivänä kysytään mitä Valmetille kuuluu.

Harvempi ehkä tietää, että Suolahden traktoritehdas on ainoa laatuaan Pohjoismaissa, tai että Valtra kuuluu amerikkalaiseen AGCO-konserniin, joka on maailman johtavia yrityksiä maanviljelyratkaisujen suunnittelun, valmistuksen ja jakelun alalla.

Valtra-traktoreita valmistetaan myös Brasiiliassa, ja brändi onkin yksi Latinalaisen Amerikan suosituimmista.

Valtra-koneita myydään yli 75 maassa, ja Pohjoismaissa Valtra on markkinajohtaja. Suolahden tehtaan tuotannosta yli 90 % menee vientiin. Suolahden traktori- ja voimansiirtotehtaiden yhteydessä on tuotekehityskeskus, varaosien toimituskeskus, Unlimited-studio ja kesästä 2020 eteenpäin myös logistiikkakeskus. Valtra työllistää Suolahdessa yli 900 keski-suomalaista.

Asiakaskeskeisyys on yksi Valtran toiminnan kulmakivistä. Tilaustoimitusmallin edelläkävijyydestä on kuitenkin tultu vielä pidemmälle, ja nykyisellään koneita ei vain tilata, vaan suunnitellaan yksittäisen

asiakkaan tarpeisiin. Jo kokoonpanolinjalla koneeseen voidaan tuoda paljon yksilöllisyyttä, ja erikoisemmat asiakasvarustelut toteutetaan Unlimited-studiassa.

”Asiakaskeskeisyys tarkoittaa myös sitä, että Valtran tuotteet ja palvelut liittyvät saumattomasti toisiinsa. Asiakkaan näkökulmasta on olennaista, että traktoriin saa sujuvasti huollon ja tarvittavat varaosat”, Jari Rautjärvi sanoo.

Tuoteinnovaatioiden ohella Valtra on palvelupuolen edelläkävijä, ja Valtra Connect -telemetriaratkaisu on hyvä esimerkki palvelujen digitalisoinnista: Connectin avulla asiakkaalla on mahdollisuus yhteistyössä huollon kanssa ennakoida huoltotarpeet ja ratkaista ongelmia myös etänä.

Kauppakamari- tietoa

Keski-Suomen kauppakamarin henkilöstö

Pirjo Melasalmi
toimistopäällikkö

Ari Hiltunen
toimitusjohtaja

Pia Naukkarinen
palvelupäällikkö

Viivi Sakkara
viestintäpäällikkö

Merja Honkanen
markkinointisuunnittelija

Antti Määttä
puheenjohtaja

Vesa-Pekka Kangaskorpi
2. varapuheenjohtaja

Jari Elonen
1. varapuheenjohtaja

Timo Koivisto
3. varapuheenjohtaja

Keski-Suomen kauppakamarin hallitus 2020

Puheenjohtaja

Antti Määttä

Toimitusjohtaja, kauppaneuvos,
Osuuskauppa Keskimaa

Varapuheenjohtajat

Jari Elonen

Toimitusjohtaja, Elonen Oy Leipomo

Vesa-Pekka Kangaskorpi

Konsernijohtaja, Keski-suomalainen Oyj

Timo Koivisto

Kaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki

Hallituksen jäsenet

Marko Huttunen

Toimitusjohtaja, Ovaro kiinteistösijoitus Oyj

Juha Järvi

Toimitusjohtaja, KA-MU Oy

Markus Kallio

Toimitusjohtaja, Varjolan Tilan Matkailu Oy

Anssi Kuoppala

Mikko Markkanen

Toimitusjohtaja, Crazy Town Oy

Suvi Metsola

Toimitusjohtaja, Export Maker Oy

Pasi Sorri

Toimitusjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki

Puhe- ja läsnäolo-oikeus

Ari Piesala

Toimitusjohtaja, Kehittämissyhtiö Karstulanseutu

Marja Heinistö

yrittäjä, Marja Heinistö

Keski-suomen kauppakamarin valtuuskunta 2020

Puheenjohtaja

Antti Määttä

toimitusjohtaja, Osuuskauppa Keskimaa

Varapuheenjohtajat

1. Jari Elonen

toimitusjohtaja, Elonen Oy Leipomo

2. Vesa-Pekka Kangaskorpi

konsernijohtaja, Keskisuomalainen Oyj

3. Timo Koivisto

kaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki

Muut jäsenet

Kari Aho

toimitusjohtaja, Secapp Oy

Mikko Akselin

hallituksen puheenjohtaja, TietoAkseli Group Oy

Jari Alanen

aluejohtaja, Kesko Oyj, Järvi-Suomi

Bela Pavelka

toimitusjohtaja, Tavinsulka Oy

Jari Hakala

kauppias, Jarintori Jari Hakala Oy

Janne Hakala-Ranta

toimitusjohtaja, Protacon Solutions Oy

Markku Hakola

konttorinjohtaja, Säästöpankki Optia

Jussi Halttunen

rehtori, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Lasse Happonen

hallituksen jäsen, Betset Oy

Matti Hokkanen

toimitusjohtaja, Multimek Oy

Keijo Hämäläinen

rehtori, Jyväskylän yliopisto

Marja-Liisa Järvinen

asianajaja, Asianajotoimisto Winlaw Oy

Sari Kautto

toimistopäällikkö, Azets Insight Oy

Pekka Kuivalainen

toimitusjohtaja, Pislä Oy

Marko Laakkonen

tuotantoyksikön johtaja, UPM Communications Paper Oy, Kaipola

Anu Laasanen

toimitusjohtaja, Suomen Henkilöstöasiantuntijat Oy

Jukka Lassila

toimitusjohtaja, Suomen Yrityskehitys Oy

Hannu Mars

kaupunginjohtaja, Keuruun kaupunki

Mika Nieminen

Senior Vice President, Moventas Gears Oy

Jukka-Pekka Nikula

toimitusjohtaja, MidInvest Management Oy

Ilkka Poikolainen

tehtaanjohtaja, Metsä Fibre Oy Äänekosken tehdas

Timo Riikonen

yksikön johtaja, Peab Oy, Länsi- ja Keski-Suomi

Mika Sarestie

kauppias, K-market Länsiväylä

Pasi Sorri

toimitusjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki

Hannu Teiskonen

hallituksen puheenjohtaja, HT Laser Oy

Teemu Toivanen

toimitusjohtaja, LähiTapiola Keski-Suomi

Matti Tuononen

kaupunginjohtaja, Äänekosken kaupunki

Eero Vainio

kunnanjohtaja, Petäjäveden kunta

Teemu Valkonen

hallituksen puheenjohtaja, Fulmore Oy

Seppo Virta

toimitusjohtaja, Peurunka Oy

Mikko Vääntinen

aluejohtaja, Finnvera Oyj

Keski-suomen kauppakamarin valiokunnat 2020

DIGITALISAATIO JA UUSI LIIKETOIMINTA

Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunnan missiona on kehittää Keski-Suomen kilpailukykyä edistämällä ICT-alan kehitystä.

Tavoitteena on lisätä Keski-Suomen osaamista ja vetovoimaisuutta ICT-alan

toimintaympäristönä koulutuksessa, tutkimuksessa ja yritystoiminnassa niin paikallisesti kuin kansainvälisestikin. Valiokunta on aktiivisesti mukana Keski-Suomen alueen kärkihankkeissa rakentaen samalla yhteistä ja avointa

digitaalisten palveluiden ekosysteemiä ja arvoverkostoa. Valiokunta haluaa levittää tietoisuutta edistämistään projekteista laajemmin myös kauppakamariverkoston ulkopuolelle.

Valiokunta pyrkii tuomaan

yhteen palveluntarjoajia ja -käyttäjiä entistä paremmin ja synnyttämään uutta liiketoimintaa digitalisaation avulla. Valiokunta ottaa kantaa myös oppilaitosten koulutustarpeisiin elinkeinoelämän näkökulmasta.

Puheenjohtaja

Anssi Kuoppala

Varapuheenjohtaja

Kari Aho

Toimitusjohtaja, Secapp Oy

Jäsenet

Esa Aaltonen

Kehittämispäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Joni Borgström

Perustaja, Pengon Oy

Niko Haapamäki

Aluejohtaja, Canon Oy
Canon Business Center
Jyväskylä

Kari Halttunen

Toimitusjohtaja, Karzasol Oy

Leena Hautsalo

Hallituksen puheenjohtaja,
Keskisuomalainen Oyj

Ari Hirvonen

Digijohtaja, Jyväskylän yliopisto

Milla Hänninen

Paikallisjohtaja, Telia Finland Oyj

Mika Karjalainen

Johtaja, Jyväskylän ammatti-
korkeakoulu, IT-instituutti

Mika Kataikko

Projektipäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Pasi Korpela

Ecosystem Developer,
IBM Finland

Jarkko Kosonen

Vice President, Sales and
marketing, Pinja

Pekka Kärki

Asiakasvastuullinen johtaja,
Nordea Bank Oyj

Marko Metiäinen

Tietohallintopäällikkö,
Alva-Yhtiöt Oy

Ilkka Mäkitalo

Toimitusjohtaja,
Humap Software Oy

Olli Peltokoski

Liiketoimintayksikön johtaja,
Kielo Office Solutions Oy

Juha Peltomäki

Aluejohtaja, Elisa Oyj

Perttu Poikonen

Yrittäjä, Sivuprofiili Oy

Juha Rauhala

Myyntipäällikkö, DNA Oyj

Ismo Reitmaa

Toimitusjohtaja,
Probis Solutions Oy

Juha Riihola

Liiketoimintayksikön johtaja,
Sininen Meteoriitti Oy

Tuomas Roininen

Hallituksen puheenjohtaja, Peli-
osuuskunta Expa

Mikko Saastamoinen

Toimitusjohtaja, Kumura Oy

Timo Salminen

Toimitusjohtaja,
Ficonic Solutions Oy

Sari Suominen

Director Sales,
Digital Business, Pinja

Jarkko Tuomala

Paikallisjohtaja, Gofore Oyj

Reetu Tuominen

Myyntijohtaja, Talenom Oyj

Juuso Tuppurainen

Asianajaja, osakas, Asianajo-
toimisto Pro Juridica Oy

Jukka Valkonen

Senior Advisor, Suomen
Yrityskehitys Oy

Pekka Vepsäläinen

Toimitusjohtaja, Tikkasec Oy

Asiantuntijat

Joonas Pyylöniemi

Varapuheenjohtaja, Dumpppi Ry

Otto Virtanen

Yritys- ja yhteistyöpäällikkö,
Linkki Jyväskylä Ry

Juniorikilta

Janne Sievälä

ICT-päällikkö,
Keuruun Energia Oy

KASVU JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunnan missiona on edistää keski-suomalaisten yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunta taistelee yritysten kasvun ja kansainvälistymisen puolesta. Valiokunta toimii ennakkoluulottomasti verkostojen ja kasvualustojen synnyttäjänä, kasvun ja kansainvälistymisen esteiden poistajana sekä äänitorvena, jonka tavoitteena on rohkaista

ja aktivoida yrityksiä kasvuun kotimaassa ja kansainvälisillä markkinoilla. Konkreettisena esimerkkinä on Kauppakamari Lounge -toiminta. Lounge on käytännönläheinen tukiverkosto, jossa kasvun ja kansainvälistymisen osaaminen - tietoa, kokemuksia, kontakteja ja liiketoimintamahdollisuuksia - jaetaan kaikkien yritysten käyttöön Keski-Suomessa sekä luodaan innostusta ja uskallusta kansainvälistymiseen.

Puheenjohtaja

Suvi Metsola
Toimitusjohtaja, Export Maker Oy

Varapuheenjohtaja

Petri Palviainen
Senior Director,
Innovestor Ignite Oy

Jäsenet

David Ahonen
Vientijohtaja, Harvia Finland Oy

Mikko Ahonen
Key Account Manager,
Sammet Dampers Oy

Katja Asikainen
Liiketoimintajohtaja,
Aava & Bang Oy

Pekka Asikainen
Toimitusjohtaja, Kespel Oy

Timo Chrons
Senior Advisor, Merituuli
Advisors Oy

Satu Freyberg
Toimitusjohtaja, Induco Oy

Tapio Honkonen
Software Development
Manager, Valtra Oy Ab

Kirsi Huusko
Partner, Greenstep Oy

Jouni Hynynen
Team Finland kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori,
Keski-Suomen ELY-keskus /
Team Finland

Risto Jämsén
Hallituksen puheenjohtaja,
Impuls Tukku Oy

Tiina Järvelin
Yritysneuvoja, Jyväskylän
kaupunki, kansainvälistymis-
palvelut

Heini Kannisto
Tuotantopäällikkö,
Pengon Oy

Kalevi Koistinen
Toimitusjohtaja, Karto Oy

Pekka Kuivalainen
Toimitusjohtaja, Pislä Oy

Jukka Lassila
Toimitusjohtaja, Suomen
Yrityskehitys Oy

Annimari Lehtomäki
Business Manager,
Protacon Solutions Oy

Jan-Erik Metsätähti
Legal Counsel; VT,
KPMG Oy Ab

Silva Orkosalo-Paananen
Toimitusjohtaja, Keypoint Oy

Jali Prihti
Toimitusjohtaja, Black Bruin Oy

Jari Siitonen
Myyntijohtaja, Valmet
Technologies Oy

Marko Sorri
Yritysvalmentaja,
Jyväskylän Yritystehdas Oy

Janne Suoknuuti
Myyntijohtaja, Stresstech Oy

Mari Suoranta
Tutkijatohtori, Jyväskylän yli-
opiston kaupakorkeakoulu

Ossi Vanhamäki
Valmentaja, Balentor Oy

Juniorikilta

Susanna Hämäläinen
Markkinointipäällikkö,
Viljakas Oy

OSAAMINEN

Osaamisvaliokunta edistää ja tukee oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä, vuorovaikutusta sekä uusia innovatiivisia toimintamuotoja.

Osaamisvaliokunnan toiminnan tavoitteena on edistää elinkeinoelämän ja yritysten tarvelähtöistä osaamisen kehittämistä vahvistamalla kumppanuusverkostoa, jossa oppiminen ymmärretään tärkeimmäksi

liiketoiminnan menestystekijäksi. Valiokunta edistää ja tukee oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä, vuorovaikutusta sekä uusia innovatiivisia toimintamuotoja. Kärkihankkeenaan osaamisvaliokunta edistää uusien innovaatioiden syntymistä alueen yrityksiin yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa.

Ari Manninen
Johtaja, Jyväskylän yliopisto,
Advance Johtamiskoulutus

Tanja Oksa
Verkostopäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Kari Pirinen
Kehittämispäällikkö,
Keski-Suomen liitto

Marja Pudas
Yksikön päällikkö,
Keski-Suomen ELY-keskus

Jaakko Puurula
Paikallisojohtaja,
Valmet Technologies Oy

Johanna Sajasalo
HR-päällikkö, Landis+Gyr Oy

Katja Sorri
Henkilöstöjohtaja,
Jyväskylän yliopisto

Jari Suuronen
Henkilöstöjohtaja, Valtra Oy Ab

Elise Tarvainen
Johtaja, Learning,
Isku Interior Oy

Kaisamaria Thusberg
Henkilöstöjohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Eija Tolkki
Henkilöstöpäällikkö,
Keski-Suomen Osuuspankki

Marjo-Riitta Vainio
Hallinto ja toimistopalvelut,
Äänekosken ammatillisen koulu-
tuksen kuntayhtymä POKE

Sari Vertanen
HR Manager, CP Kelco Oy

Juniorikilta

Kati Karhu
Opettaja, Jyväskylän Koulutus-
kuntayhtymä Gradia

Puheenjohtaja

Mikko Markkanen
Toimitusjohtaja, Crazy Town Oy

Varapuheenjohtaja

Kaija Haapasaari
Yksikönjohtaja, Jyväskylän
koulutuskuntayhtymä Gradia

Jäsenet

Suvi Geier
HR Director,
Educluster Finland Oy

Matti Hirvanen
Organisaatiokonsultti, valmentaja,
Humap Consultation Oy

Suvi Hokkanen
HR and Development Manager,
Nodeon Finland Oy

Johanna Holkko
HR- ja palvelupäällikkö,
Vähälä Logistics Oy

Tapu Holttinen
Hallituksen puheenjohtaja,
Keski-Suomen Yrittäjät ry

Jaakko Kaski
Director, People & Culture,
Protacon Solutions Oy

Liisa Kotanen
Henkilöstöpäällikkö, HT Laser Oy

Marja-Leena Laakso
Vararehtori, Jyväskylän yliopisto

Johanna Lampinen
Yksikönpäällikkö Talenom Oyj

Leena Liimatainen
Kehitysjohtaja, Jyväskylän
ammattikorkeakoulu Oy

Puheenjohtaja**Pasi Sorri**

Toimitusjohtaja
Keski-Suomen Osuuspankki

Varapuheenjohtaja**Tiina Martelius-Louniala**

Päällikkö TKI
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta

Finanssialan valiokunta toimii keskustelufoorumina jäsenilleen sekä tuottaa valmennusta ja informaatiota toimialan veto-voimaisuuden varmistamiseksi.

Valiokunta tekee ahkerasti alueen kasvuyritysten eteen järjestämällä tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa valiokunnan jäsenet jakavat

osaamistaan ja tietoutta esimerkiksi erilaisista rahoitusvaihtoehtoista.

Jäsenet**Tarja Airaksinen**

Yksikön johtaja, Danske Bank A/S Suomen sivuliike Jyväskylän yksikkö

Mikko Akselin

Hallituksen puheenjohtaja, TietoAkseli Group Oy

Pasi Arponen

Konttorinjohtaja, Oma Säästöpankki Oyj

Jarkko Danska

Yrityspankin johtaja, Nordea Bank Oyj (Järvisuomi)

Markku Hakola

Konttorinjohtaja, Säästöpankki Optia

Ari Heikkilä

Toimitusjohtaja, Konneveden Osuuspankki

Mika Jokiranta

Talousjohtaja, Fundu Platform Oy

Jesse Järvinen

Konttorinjohtaja, Handelsbanken, Jyväskylän konttori

Harri Jääskeläinen

Aluejohtaja, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia

Heikki Karjaluo

Professori, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu

Kaisli Kasurinen

Asiakaspäällikkö, IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy Keski-Suomen Yrityspalvelut

Vesa Kokko

Asianajaja, Eversheds Asianajotoimisto Oy

Sami Luoma-Aho

Process Manager, Forex Bank Ab Filial i Finland

Jukka Ojalainen

Rahoituspäällikkö, Jyväskylän kaupunki

Arttu Ollila

Manager, Greenstep Oy

Ermo Piispanen

Liiketoimintajohtaja, LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Teppo Ruottinen

Toimitusjohtaja, Vakuutusmeklariliike Ahjo Oy

Jaakko Ryymin

Rahoituspäällikkö, Keski-Suomen ELY-keskus

Jan Von Bonsdorff

Aluejohtaja, Oddscomp Oy/ Suomen Yrityskaupat

Mikko Vanttinen

Aluejohtaja, Finnvera Oyj

Juniorikilta**Petri Anttila**

Lakimies, PlusPlus Capital Oy

MAAKUNTAKILTA

Puheenjohtaja**Ari Piesala**

Toimitusjohtaja, Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy

Varapuheenjohtaja**Ulla Haggrén**

Toimitusjohtaja, Kehittämisyhtiö Jämsek Oy

Jäsenet**Sanna-Mari Jyräkoski**

Toimitusjohtaja, Keski-Suomen Yrittäjät ry

Maakuntakillan missio on "yhdessä elinvoimaa". Valiokunta on vahvasti mukana yritysten kumppaneina liiketoiminnan kasvun ja elinvoiman kehittämisen näkökulmissa; valiokunnassa tunnetaan toimintaympäristö, jaetaan

tietoa, kehitetään yhdessä ja verkostoidutaan. Tänä vuonna valiokunta haluaa olla vaikuttamassa erityisesti osaamisen kehittämiseen ja osaavan työvoiman haasteisiin. Ilmasto ja vastuullisuusasiat ovat myös tärkeitä, samoin maakunnan

näkyvyys. Keski-Suomen kasvupolulla valiokunta on matkassa mukana yhdessä yritysten kanssa. EU:n rahoituskanavien hyödyntämiseen panostetaan vahvemmin.

Jukka Kentala

Toimitusjohtaja, Kehittämisyhtiö Keulink Oy

Aki Laaja

Toimitusjohtaja, Metsä-Multia Oy

Tapani Laitinen

Toimitusjohtaja, Kehittämisyhtiö Witas Oy

Minna, Lappalainen

Johtaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu / Biotalousinstituutti

Esa Luomanperä

Toimitusjohtaja, Jokilaakson Juusto Oy

Kyösti Myller

Toimitusjohtaja, Jämsän Seudun Osuuspankki

Veli-Pekka Päivänen

Johtava asiantuntija, Keski-Suomen liitto

Markku Rautiainen

Vs. elinvoimajohtaja, Äänekosken kaupunki

Jyrki Rahkonen

Elinkeinojohtaja, Saarijärven kaupunki

Janne Taavitsainen

Yrityskehittäjä / toimitusjohtajan sijainen, Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy

Eero Vainio

Kunnanjohtaja, Petäjäveden kunta

Sari Åkerlund

Projektijohtaja, Plänet B / Toimitusjohtaja Äänekosken kaupunki / Äänekosken Kehitys Oy

Juniorikilta**Miika Nykänen**

Sales and Sourcing Partner, eWork Group Finland Oy

LIIKENNE JA ALUERAKENNE

Puheenjohtaja

Marko Huttunen

Toimitusjohtaja,
Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj

Varapuheenjohtaja

Heikki Tervanen

Toimialajohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Jäsenet

Markus Erkkilä

Suunnittelujohtaja,
Keski-Suomen liitto

Jari Hakala

Toimitusjohtaja, kauppias,
Jarintori Jari Hakala Oy

Jari Hiekkataipale

Aluepäällikkö, Alko Oy
Itä-Suomen alue

Marja-Liisa Järvinen

Asianajaja, toimitusjohtaja,
Winlaw Asianajotoimisto
Järvinen & Co Oy

Liikenne ja aluerakenne -valiokunnan missiona on vaikuttaa Keski-Suomen liikenteen ja aluerakenteen kehittämiseen. Liikenne ja aluerakenne

-valiokunnan missiona on saada Keski-Suomen liikenne ja palvelurakenne maan parhaimmista vaikuttamalla aktiivisesti Nelostien, kilpailu-

kykyisen lentoliikenteen sekä kaupan ja palveluiden puolesta mm. tiedottamisen, tilaisuuksien, lausuntojen ja tutkimuksien keinoin.

Mika Järvinen

Lentoaseman päällikkö,
Finavia Oyj

Mirja Kattilakoski

Lakimies, varatuomari,
Asianajotoimisto Fenno Oy

Pertti Lehtomäki

Toimitusjohtaja,
Veljekset Lehtomäki Oy

Lasse Leppä

Talous- ja strategiajohtaja,
Jyväskylän kaupunki

Timo Louhivaara

Toimitusjohtaja,
Kuljetusliike Taipale Oy

Tommi Luukkonen

Toimitusjohtaja, Arkkitehti-
palvelu Oy Jyväskylä

Pertti Malkki

Yksikön johtaja, JAMK/
Hyvinvointiyritys

Kari Moisander

Toimitusjohtaja,
Keski-Suomen Kuljetus Oy

Martti Nenonen

Kauppapaikkapäällikkö,
Kesko Oyj Länsi-Suomi

Kari Nyysönen

Toimitusjohtaja, Keski-
Suomen Ravirata Oy

Jorma Paananen

Liiketoimintajohtaja,
Fimpec Oy

Inkeri Pasanen

Varapäätoimittaja,
Keski-Suomen Media Oy/
Keski-suomalainen Oyj

Jukka Pitkänen

Työpäällikkö, Destia Oy

Timo Riikonen

Yksikönjohtaja,
Peab Oy Jyväskylä

Arto Saarinen

KHT-tilintarkastaja, toimitusjohtaja,
ValueMiners Oy

Erja Saarivaara

Toimialajohtaja, Jyväskylän
kaupunki, kaupunkirakenne

Juha Salonen

Tuotantojohtaja,
Vähälä Logistics Oy

Mika Sarestie

Kauppias, K-Supermarket
Länsiväylä

Kari Taipale

Toimitusjohtaja,
KAK-Kuljetuspalvelu Oy

Seija Takanen

Toimitusjohtaja, Jykia Oy

Eero Vainio

Kunnanjohtaja, Petäjäveden
kunta

Antti Virmanen

Toimitusjohtaja, Äänekosken
Kiinteistönhoito Oy

Asiantuntijat

Jukka Lehtinen

Ylijohtaja, Keski-Suomen
ELY-keskus

Marko Puisto

Huoltopäällikkö MAJ,
Ilmasotakoulu

Juniorikilta

Tuure Kolehmainen

Käräjätuomari,
Keski-Suomen käräjäoikeus

MATKAILUHALLITUS

Keski-Suomen matkailuhallituksen keskeisimpänä tehtävänä on matkailuelinkeinon kilpailukyvyyn kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen Keski-Suomessa.

Matkailuhallitus tekee aitoa yhteistyötä ja hallituksen jäsenet toimivat avoimesti tukien ja kannustaen toinen toisiaan. Valiokunnassa tehdään myös vuosittain yhteinen opintomatk

ka Keski-Suomen matkailussa ajankohtaiseen kehittämisen aiheeseen liittyen. Opintomatkoihin tehdään sekä kotimaassa että ulkomailla.

Susanne Rasmus

Matkailu- ja markkinointipäällikkö, Jyväskylän kaupunki,
Visit Jyväskylä

Mika Sironen

Hotellin johtaja,
Kylpylähotelli Summassaari

Seppo Virta

Toimitusjohtaja, Peurunka Oy

Asiantuntijat

Päivi Heikkala

Projektipäällikkö, Jyväskylän
kaupunki, Visit Jyväskylä/Lake-
land – Jyväskylä Region -hanke

Leena Pajala

Matkailukoordinaattori,
Keski-Suomen liitto

Juniorikilta

Jenni Mattinen

Markkinointiviestinnän
Asiantuntija, Valo;
Sininen Meteorologi

Puheenjohtaja

Markus Kallio

Toimitusjohtaja,
Varjolan Tilan Matkailu Oy

Varapuheenjohtaja

Tiia Valkama

Toimitusjohtaja, Lomakeskus
Revontuli & Revontuli Golf Oy

Jäsenet

Suvi Ahonen

Asiantuntija, Liiketoimintayritys, JAMK

Katriina Holm

Hankepäällikkö,
Petäjäveden kunta

Pasi Kauppinen

Yrittäjä, Lakomäen
Metsäkartano

Pasi Kunelius

Toimialajohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Noora Mäkiaho

Liiketoimintajohtaja,
Matka Mäkelä Oy

Tiina Mäntyhärju

Toimitusjohtaja,
HimosLomat Oy

Veli-Pekka Päivänen

Johtava asiantuntija,
Keski-Suomen liitto

Janne Pälvimäki

Hotellinjohtaja, Scandic Hotels
Oy / Scandic Laajavuori

Ari Pärnänen

Yrittäjä, Yöpuu Yhtiö Oy

Juha Rahko

Toimitusjohtaja,
Jyväskylän Messut Oy

Valmistus- ja tuotantovaliokunta pyrkii parantamaan maakunnan eri teollisuuden alojen kilpailukykyä ja veto-voimaisuutta.

Valiokunta toimii valmistus- ja tuotantoalan yritysten avainhenkilöille ajankohtaisten

asioiden jakamisen ja mahdollisten esiin nousseiden haasteiden ratkaisufoorumina.

Valiokunnan toiminnan painopistealueita ovat:
– tietoisuuden lisääminen ihmisille valmistus- ja tuotantoalan yrityksissä olevista työ-

tehtävistä Keski-Suomessa – teollisten alojen profiiliin ja mielikuvan nostaminen positiivisemmaksi ja siten paremmin vastaamaan tämän päivän todellisuutta

Viestimällä näistä asioista positiivisessa hengessä muun

muassa sosiaalisessa mediassa, pyritään helpottamaan osajien saamista alan yrityksiin tulevaisuudessa. Lisäksi valiokunta pyrkii aktiivisesti verkostoitumaan muiden valiokuntien, oppilaitosten sekä yritysten kanssa.

Puheenjohtaja

Juha Järvi

Toimitusjohtaja, KA-MU Oy

Varapuheenjohtaja

Sakari Häyrynen

Toimitusjohtaja,
Kytola Instruments Oy

Jäsenet

Johanna Gråsten

Paikallisojohtaja, KPMG Oy Ab

Matti Hokkanen

Toimitusjohtaja, Multimek Oy

Juha Jääskelä

Toimitusjohtaja,
Arctic Machine Oy

Anni Kinnunen

Toimitusjohtaja,
Saarijärven Päätytuote Oy

Pasi Koivisto

Liiketoimintajohtaja, Vapo Oy

Nea Kontoniemi

Kehitysjohtaja, HT Laser Oy

Jukka Koponen

CEO, Sleipner Finland Oy

Kai Laaja

Johtaja, Metsä-Multia Oy

Mikko Lehikoinen

Markkinointijohtaja,
Valtra Oy Ab

Niko Martiskainen

Yksikönvetäjä,
Apila Terveys Oy Jyväskylä

Kalle Mattsson

Myynti & markkinointijohtaja,
Nisula Forest Oy

Petteri Mäkeläinen

Business Manager, Gofore Oy

Veli-Pekka Niemistö

Toimitusjohtaja, Jake-Man Oy

Vesa Numminen

Aluemyyntijohtaja, Pihlajalinna
Lääkärikeskukset Oy

Marko Penttinen

Toimitusjohtaja, Componenta
Manufacturing Oy

Kari Pilttonen

Toimitusjohtaja, LH Lift Oy

Ilkka Poikolainen

Tehtaan johtaja, Metsä
Fibre Oy Biotuotetehdas

Pekka Purola

Toimitusjohtaja,
Turvetuote-Peat Bog Oy

Pasi Raiskinmäki

Yksikönjohtaja, JAMK / Liike-
toiminta ja palvelut -yksikkö

Kari Ranta

Vice President; Paperi-
tehtaat-liiketoimintayksikkö,
Valmet Technologies Oy

Juho Rantala

Yksikönpäällikkö,
Lisäpalvelu Jyväskylä Oy

Paula Saarenpää

Chief Legal Officer,
Moventas Gears Oy

Heikki Savolainen

Metsänhoitojohtaja,
Metsähallitus Metsätalous/
Länsi-Suomi

Marko Silventoinen

Toimitusjohtaja,
Otavan Kirjapaino Oy

Noora Sokero

Tulosyksikön johtaja,
Skanska Talonrakennus Oy
Keski-Suomi

Juha Takala

Toimitusjohtaja, Realtrust Oy

Tommi Tiihonen

Aluejohtaja, NCC Suomi Oy

Hanne Toukoaho

Toimitusjohtaja, Seppäkoski Oy

Uljas Valkeinen

Hallituksen puheenjohtaja,
Finn-Savotta Oy

Mikko Yrjönen

Business Controller,
Elonen Oy Leipomo

Asiantuntijat

Olli-Matti Niskanen

Account Manager,
Adecco Finland Oy

Pirjo Suhonen

Kehittämispäällikkö,
Keski-Suomen ELY-keskus

Juniorikilta

Kalle Jokinen

Yksikönjohtaja, Reteko Oy

JUNIORIKILTA

Juniorikillan jäsenistön muodostavat aktiiviset ja ansioituneet Nuorkauppakamarilaiset.

Juniorikillan jäsenyys on kaksivuotinen kunniatehtävä, ja kukin juniorikiltalainen toimii kauppakamarin luottamuselimiässä, valiokunnissa juniorijäsenen mandaatilla. Juniorikiltalaiset kokoontuvat säännöllisesti jakamaan kokemuksiaan ja oppejaan valiokunnista. Killan tavoitteena on mahdollistaa nuorkauppakamarin jäsenille oppiminen kokeneilta yritysjohtajilta ja samalla tuoda tulevaisuuden tekijöiden näkemykset tämän päivän elinkeinoelämän kehittämiseen. Lisäksi kiltajärjestää verkottumistapahtumia

Nuorkauppakamarin ja kauppakamarin jäsenille. Juniorikillan toiminta on ainutlaatuista Suomessa ja toimintaa on kokemusten karttuessa tarkoitus levittää valtakunnallisesti. Idea tiiviimmästä yhteistyöstä kauppakamarin ja Nuorkauppakamarin yhteistyöstä lähti liikkeelle kauppakamareiden koulutuspäivillä 2006.

Puheenjohtaja

Marja Heinistö

Yrittäjä / Marja Heinistö

Varapuheenjohtaja

Sini-Tuulia Valkonen

Henkilöstöasiantuntija,
RTK-Palvelu Oy

Jäsenet

Petri Anttila

Lakimies, PlusPlus Capital Oy

Susanna Hämäläinen

Markkinointipäällikkö,
Viljakas Oy

Kalle Jokinen

Yksikönjohtaja, Reteko Oy

Kati Karhu

Opettaja, Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä Gradia

Tuure Kolehmainen

Käräjätuomari,
Keski-Suomen käräjäoikeus

Jenni Mattinen

Markkinointiviestinnän
asiantuntija,
Valo; Sininen Meteoriitti

Miika Nykänen

Sales and Sourcing Partner,
eWork Group Finland Oy

Janne Sievälä

ICT-päällikkö,
Keuruun Energia Oy

Älykäs valaistuksenohjaus

lisää viihtyvyyttä ja säästää kukkaroa, vaivaa ja luontoa

Oletko koskaan miettinyt, miten katuvalot syttyvät hiljalleen, kun ilta hämärtyy, ja himmenevät, kun aamu valkenee? Sen taustalla on useimmiten ohjausratkaisuihin erikoistunut keski-suomalainen yritys C2 Smartlight, joka on toteuttanut älykästä valaistusta kuntien ja kaupunkien tarpeisiin kunnioitettavat 15 vuotta.

Liikeidea ulkovalaistuksen ohjauspalvelusta syntyi, kun **Petri Laitinen** huomasi, että Rovaniemen kaupungin katuvalaistuksen ohjausratkaisu oli häviämässä. ”Paikallinen energialaitos etsi ratkaisua, ja kun valmista tuotetta ei löytynyt markkinoilta, keksin, että tässähän voisi olla mahdollisuus yritystoiminnalle”, avaa viidentoista vuoden takaisia tapahtumia C2 Smartlightin perustaja Petri Laitinen.

Kartoituksen edetessä pian selvisi, että sama ongelma on muillakin kaupungeilla. Yritys syntyi oikeaan tarpeeseen.

Alkuvaiheessa yhtiöllä oli ulkopuolinen rautatoimittaja, mutta yli 10 vuotta sitten yritys siirtyi käyttämään omia tuotteita. Kaikki valaistuksen ohjaustuotteet ovat siis C2 Smartlightin itse kehittämiä ja toimittamia tuotteita, jotka suunnitellaan ja valmistetaan Suomessa.

Asiakskunta lähti kasvamaan ensin Rovaniemeltä ja kotikunnasta Uuraisilta, jossa yritys on kirjoilla. Uuraisten kunta onkin ollut tärkeässä roolissa tuotteiden kehittämisessä.

”Olemme testanneet kaikkia järjestelmiä hyvässä yhteistyössä Uuraisten kunnan kanssa. Kun saimme kotikuntamme asiakkaaksi, muutkin uskalsivat lähteä mukaan. Asiakskunta laa-

jeni myynnin myötä ja nyt yhtiön asiakkaana on jo yli 160 kuntaa, joiden ulkovalaistus ohjataan ratkaisullamme”, avaa Laitinen.

Oikea valaistusteho saadaan älykkäällä ohjauksella

Yritystoiminta lähti liikkeelle älykkästä katuvalaistuksen ohjauksesta: C2 SmartLightin tuotteilla valaistus saadaan säädettyä optimaaliseksi kulloisenkin valaistustarpeen mukaan. Katu- ja tievalaistuksen automaattisissa säädöissä hyödynnetään erilaisia sensoreita, kuten lumentunnistustureita himmentämään valaistusta valkoisen maan aikaan tai liikennemäärän laskentaa lisäämään valaistusta ruuhka-aikana.

Ajansaotossa on myös huomattu, että älykäs valaistuksenohjausta tarvitaan katujen lisäksi muuallakin.

”Kaupungeissa on puistoja, pihoja, urheilukenttiä, satamia, suojateitä, erilaisia alueita – joilla kaikilla älykkäällä valaistuksenohjauksella saadaan hyötyjä”, kertoo Laitinen.

Ohjauksella saadaan säästöjä kolmessa asiassa. Energiansäästöä saadaan, kun valot saadaan palamaan oikeaan aikaan, oikeassa paikassa ja oikealla teholla. Säästöjä saadaan lisäksi huoltokustannuksissa etähallinnalla sekä automatisoimalla valaistuksen säätö ja vianseuranta. Älykäs valaistuksenohjaus säästää myös luontoa, kun valosaaste vähenee.

”Valon määrällä on tutkitusti vaikutusta myös ihmisten terveyteen ja viireystilaan”, kertoo Laitinen.

Liiketoiminta on kasvanut tasaisesti, ja yrityksen liikevaihto on 2,5 miljoonaa euroa. Yritys työllistää 14 henkilöä. Yhtiön asiakkaana on valtaosa Suomen kunnista ja asiakkaita on myös muissa pohjoismaissa. Jo kaksi kolmasosaa suo-

malaisista asuu alueilla, joiden ulkovalaistusta ohjataan C2:den ratkaisulla.

Myös pk-sektori on heräämässä älykkään valaistuksenohjauksen hyödyistä. Esimerkiksi teollisuusalueilla on havahduttu siihen, että aluevalaistus voi himmentyä ja kirkastua sen mukaan, että liikkuuko siellä joku. Valojen ei tarvitse palaa täydellä teholla koko ajan, jos valoa ei tarvita. Valot toimivat itsenäisesti eli kylkiäisenä ei tule uutta ylläpidettävää järjestelmää, mutta asiakkaan niin halutessa, teollisuusalueen valaistus voidaan ottaa etävalvontaan. C2 SmartLight voi vastata valaistuksen isännöinnistä seuraten etäyhteydellä valaistuksen toimivuutta ja hoidattaa huollot sekä korjaukset asiakkaan puolesta.

”Valaistus saadaan automaattisesti säätämään luonnon valon määrän mukaan. Enää valojen ei tarvitse palaa täydellä teholla makuuhuoneen ikkunan alla ja häiritä yöunia. Pihavalaitusta voidaan säätää siten, että alueella on tunnelmavalistus, kun kukaan ei siellä liiku ja ulkovalaistus kirkastuu, kun liikettä havaitaan. Tämä lisää viihtyvyyttä ja parantaa turvallisuutta”, Laitinen kuvailee.

014-Kuljetus Oy
3D Formtech Oy

A

A. Reponen Oy
Aalman Oy
Aava & Bang Oy
Accountor Laskentapalvelut Oy
Adafy Oy
Adecco Finland Oy
Administer Oy Jyväskylä
AFM-Forest Oy
Aicci Oy
Aidon Oy
Aitio Finland Oy
AJ-Laskenta Ky
AJ-Tools Oy Ltd.
Aksulit Oy
Akva Filter Oy
Alkio-Opiston Kannatusyhdistys Ry
Alko Oy Itä-Suomen alue
Allaway Oy
Alteams Oy
Alva-Yhtiöt Oy
Alvar Andersin Oy
AM Coaching Oy
Anders Innovations Oy
Anttila Transport Oy
Apila Terveys Oy
Aplicom Oy
Aptepa Ky
Arctic Machine Oy
Arena Partners Oy
Arkkitehtipalvelu Oy Jyväskylä
Arkkitehtitoimisto LPV Jyväskylä Oy
Art Catering Oy
Artlo Oy
Arts & Crafts Restaurants Oy
Asianajotoimisto Fenno Oy
Asianajotoimisto Jantunen & Co Oy
Asianajotoimisto Pajala Oy
Asianajotoimisto Pro Juridica Oy
Asianajotoimisto Tuomi & Lakka Oy
Asianajotoimisto Urtti & Toiviainen Oy
Asianajotoimisto Winlaw Oy
Atena Kustannus Oy
Attentio Oy
Aveon Advisors Oy
Avidly Oy / Jyväskylän toimisto
Axactor Finland Oy
Ay Aurinkoiset Askeleet
Azets Insight Oy

B

Balentor Oy
Barikki Oy
BDO Oy Jyväskylä
Bear Manor
Bellamer Oy Ltd
Bellapipe Oy
Beneres Oy
Berggren Oy
Betamet Service Oy
Betset Oy
Black Bruin Oy

Bonsky Digital Oy
Brodekteam Oy
Buildercom Oy
Business &Marketing Dot Oy
Buugi Oy

C

C2 Smartlight Oy
Caiwin Oy
Canon Oy Canon Business Center Jyväskylä
Castom Oy
Cimson Koulutuspalvelut Oy
Cimson Yrityspalvelut Oy
CMT Solutions Oy
CO2Esto Oy
Coating Source Oy
Componenta Manufacturing Oy
Consulting 719
Coronaria Tietotaito Oy
CP Kelco Oy
Crazy Town Oy
CRM-service Oy
CrossStone Consulting Oy
CTS Engtec Oy

D

Dadu Oy
Danske Bank A/S Suomen sivuliike Jyväskylän yksikkö
David Brown Santasalo Finland Oy
Delotec Oy
Destia Oy
Dex Viihde Oy
Dinex Finland Oy
DNA Oy
Dyntac Technology Oy

E

Educluster Finland Oy
Edutukku Oy
EKA Itä Oy
Elani-Rakennus Oy
Elisa Oy
Ellen ja Artturi Nyyssösen Säätiö sr.
Elomatic Consulting & Engineering Oy
Elonen Oy Leipomo
Elvi Oy Talotekniikka
Emfit Oy
Encore Partners Oy
Epira Oy
Eqvitia Oy
Erical Oy
Ernst&Young Oy
Esleyhtiö Oy
ESP Suomi Oy
Etevim Finland Oy
Etula Group Oy
Euler Hermes SA Suomen sivuliike
Eventizer Oy
Eversheds Asianajotoimisto Oy
EViLog Partners Oy
Expomark Oy
Export Maker Oy

KASVUA METSÄSTÄ

Make the most of **Metsä**

Metsä Group valmistaa maailman parhaasta
uusiutuvasta raaka-aineesta, pohjoisesta puusta,
kierrätettäviä biotuotteita vastuullisesti ja tehokkaasti.

metsagroup.fi

Metsä

Onnea
Keski-Suomen
kauppakamari
90 vuotta

elisa

ENERGIA
keuruun sähkö • lämpö

SÄHKÖÄ JA LÄMPÖÄ
KESKI-SUOMEN
SYDÄMESTÄ
TUTUSTU LISÄÄ
OSOITTEESSA
KEURUUNENERGIA.FI
TAI OTA YHTEYTTÄ
ASIAKASPALVELUUMME

Yliahontie 19 42700 Keuruu, asiakaspalvelu 020 8789 800 (ma-pe 9 – 15)

**Black
Bruin**

60
YEARS

HYDRAULIC MOTOR
PRODUCTION IN FINLAND

29
MARKKINA-ALUETTA

350+
AUTETTUA YRITYSTÄ

450+
TOTEUTETTUA PROJEKTIA

SUOMEN SUURIN YKSITYINEN
KANSAINVÄLISTYMISPALVELUITA
TARJOAVA ASIAANTUNTIYRITYS

WWW.EXPORTMAKER.FI

EXPORTMAKER

Autamme parantamaan yrityksesi
kilpailukykyä ja luomaan kestäväää
kasvua jo tänään!

Tilintarkastus ja varmennus
Vero- ja lakipalvelut
Liikkeenjohdon konsultointi
Yritysjärjestelyt

KPMG onnittelee 90-vuotiaista Keski-Suomen kauppakamaria!

kpmg.fi

Onnea 90-vuotiaalle!

www.aanekoskenkehitys.fi

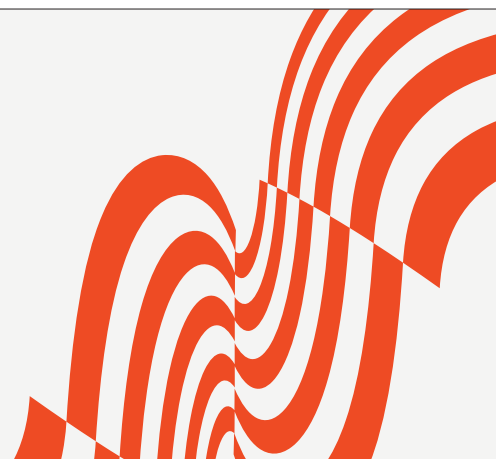
**ÄÄNEKOSKEN
KEHITYS OY**

TURVAPALVELUT

**Turvallisuustekniikan ja
kiinteistöautomaation
palvelukeskus**

k2turvapalvelut.fi

Koska kiinteistö on osa liiketoimintaasi.

www.infonia.fi

F

FeelTouch Oy c/o Noblessa Keittiöt
 Ficonic Solutions Oy
 Fikuro Oy
 Fimpec Oy
 Fin Forelia Oy
 Finavia Oyj
 Findolainen Business Hub Oy
 Fine Mainframe Oy
 FinestCon Oy
 FinMeas Oy
 Finn-Jiit Oy
 Finn-Savotta Oy
 Finnkino Oy Jyväskylä
 Finnradiator Oy
 Finnvera Oyj
 Firstbeat Technologies Oy
 FKS-Tapahtumat Oy
 Flashnode Oy Jyväskylä
 Flowa Oy
 Fluidhouse Oy
 FM Timber Oy
 Forex Bank Ab Filial i Finland
 FreshWind Oy
 Fujitsu Finland Oy
 Fulmore Next Gen Oy
 Fundu Platform Oy

G

Garantia Rakennus Oy
 Genip Oy
 Gigantti Oy Ab
 Go On Yhtiöt Oy/ GoMetan Oy
 Gofore Oyj
 Grano Oy
 Greenstep Oy
 Growthsetters Oy
 Gummerus Oy
 H & R Puromäki Oy
 HAL Greteco Oy
 Hallituspartnerit Keski-Suomi ry
 Handelsbanken, Jyväskylän konttori
 Hanka-Taimen Oy
 Hankasalmen kunta
 Harvia Finland Oy
 HB-Betoniteollisuus Oy
 Heli Mäkiranta Design Oy
 Hikinoro Oy
 Himos-Yhtiöt Oy
 HimosLomat Oy
 HK Instruments Oy
 Hotelli Alba / Mattilanniemen Hotelli Oy
 Hotelli Milton Oy
 HT Laser Oy
 Huld Oy
 Hulkkonen Consulting Oy
 Humap Consultation Oy
 Huolto-Kaksikko J-P Laine Oy
 Huoltotyö Pentti Oy
 Huopaliike Lahtinen Ay
 Hutunki Pelit Oy
 Häkärinteet Oy
 Hämeen Autovaruste Oy

I

IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy Keski-Suomen Yrityspalvelut
 Impuls Tukku Oy
 Incident Management Solutions Finland Oy
 Induco Oy
 Infonia Oy
 Imeco Oy Rakennuskonsultit
 Innovestor Ignite Oy
 Insinööritoimisto Ismo Lindberg Oy
 Insinööritoimisto Hentinen Oy
 Intotalo Oy
 Isku Interior Oy

J

Jake-Man Oy
 Jakotec Oy
 Jari-Pekka Oy
 Jarintori Jari Hakala Oy
 Jet-Lane Finland Oy
 JKL-Hana Oy
 JL-Maanrakennus Oy
 John Crane Safematic Oy
 Jokilaakson Juusto Oy
 JR-Tools Oy
 Juho Jussila Osakeyhtiö
 Jukolan Juusto Oy
 JVR-Rakenne Oy
 Jykia Oy
 Jyp Jyväskylä Oy
 Jyväskylä-Caravan Oy
 Jyväskylä-Parkki Oy
 Jyväskylän Aluetaksi Oy
 Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy
 Jyväskylän Hotellipalvelut Oy
 Jyväskylän Kaukokiito Oy
 Jyväskylän Kauppalaissseuran Säätiö Sr.
 Jyväskylän kaupunki
 Jyväskylän Kiinteistöpalvelu Oy
 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
 Jyväskylän Mattopesu Oy
 Jyväskylän Messut Oy
 Jyväskylän Mini-Mani Oy
 Jyväskylän Nuoriso- ja Palveluasunnot JNP Oy
 Jyväskylän Nuorkauppakamari Ry
 Jyväskylän OfficeRoom Oy
 Jyväskylän Siirto-Paino Oy
 Jyväskylän Talousseura ry
 Jyväskylän Uudis ja Saneeraus Oy
 Jyväskylän Vuokra-Asunnot Oy
 Jyväskylän yliopisto
 Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta/JYY
 Jyväskylän yliopistosäätiö sr
 Jyväskylän Yritystehdas Oy
 Jyväseudun Kiinteistöpaletti Oy
 Jyväseudun Laskentapalvelu Oy
 Jämsek Oy
 Jämsän Laskentatoimi Oy
 Jämsän Metalli Ja Kuljetus Oy
 Jämsän Seudun Osuuspankki
 Jääskelä Innovation Oy

K

K-S Bulk Oy
 K-S Konttoripiste Oy
 K-S Suojaperustus Oy
 K-Supermarket Länsiväylä/ Mimisa Oy
 K2 Turvapalvelut Oy
 KA-MU Oy
 Kaivinkone ja Maansiirto Rikamat Oy
 Kaivutyö Salmela Oy
 KAK-Kuljetuspalvelu Oy
 Karimatinvest Oy
 Karto Oy
 Karzasol Oy
 Kauppakeskus Seppä Oy
 Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy
 Kehittämissyhtiö Keulink Oy
 Kehittämissyhtiö Witas Oy
 Keox Oy
 KeS-Siltaykköset Oy
 Keski-Suomen ELY-keskus
 Keski-Suomen Ilmastointihuolto Oy
 Keski-Suomen Koneistamo Oy
 Keski-Suomen Kuljetus Oy
 Keski-Suomen Liikepalvelu Oy
 Keski-Suomen liitto
 Keski-Suomen LVI-Helin Oy
 Keski-Suomen Osuuspankki
 Keski-Suomen Rakennus ja Raudoitus Oy
 Keski-Suomen Rakennuskeskus Oy
 Keski-Suomen Ravirata Oy
 Keski-Suomen Studio Audio Oy
 Keski-Suomen Sähköurakointi Oy
 Keski-Suomen Taloushallinto Oy
 Keski-Suomen Tarkastustalo Oy
 Keski-Suomen Uusyrityskeskus ry
 Keski-Suomen Vahinkopalvelut Oy
 Keski-Suomen Vammaispalvelusäätiö sr
 Keski-Suomen Yrittäjänaiset Ry
 Keski-Suomen Yrittäjät ry
 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia
 Keskisuomalainen Oy
 Kesko Oyj Länsi-Suomi
 KesLift Oy
 Kespät Oy
 Kespät Oy
 Ketsam Oy
 Keurusseudun LVI-Palvelu Oy
 Keuruun Energia Oy
 Keuruun Finnsafety Oy
 Keuruun kaupunki
 Keuruun Kiinteistöpalvelu Oy
 Keuruun Osuuspankki
 Keuruun Tilitupa Oy
 Keypoint Oy
 Kielo Office Solutions Oy
 Kiinteistömaailma Jyväskylä Tourula / PR-Neliöt Oy

Kirjakaari Oy
 Kivijärven kunta
 Kone-Yijälä Oy
 Konepaja Kemell Oy
 Konica Minolta Business Solutions Finland Oy
 Konneveden kunta
 Konneveden Osuuspankki
 Korves Oy
 Koskeen Oy
 Koskenpään Huopatehdas Oy
 Koulutus- ja Yrityspalvelu Riitta Vaittinen
 KPMG Oy Ab
 Kuljetus Antti Lahti Oy
 Kuljetus ja Maanrakennus REPONEN Oy
 Kuljetus ja muutto O. Jylhä Oy
 Kuljetus Villman Oy
 Kuljetusapu Korhonen Oy
 Kuljetusliike A. Peltola Oy
 Kuljetusliike Risto Jylhä Oy
 Kuljetusliike Ville Silvasti Oy
 Kumura Oy
 Kunnan Syke Oy
 Kurikka Timber Oy
 Kuuloxi Oy
 Kuusakoski Oy
 Kytola Instruments Oy

L

Laajis Oy/ Hiihtokeskus & Seikkailupuisto Laajavuori
 Lakiasiaintoimisto Väinämöisen Laki Oy
 Landis+Gyr Oy
 Largo Capital Oy
 Larsen & Kolehmainen Accounting Oy Ltd
 Lasi-Kalle Oy
 Laskenta ja Konsultointi Kilpeläinen Oy
 Laskenta Piilola Oy
 Laskenta Sarit Oy
 Laukaan Betoni Oy
 Laukaan kunta
 Laukaan Peurunkagolf Oy
 Ledimainos Oy
 Leppänen Group Oy / Prima-rakentajat
 LH Lift Oy
 LHM Hakkuri Oy
 Liikennemainos Ail Oy
 Linjalaser Oy
 LINLOG KY
 Lisäpalvelu Jyväskylä Oy
 Loistoset Oy
 Lomakeskus Revontuli Oy
 Lookinno Oy/Medics24
 LS Cargo Logistics Oy
 Luksanniemen maatila
 LVI Mak-Tek Oy
 LVI-Asennus Markku Satosaari Oy
 LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
EXECUTIVE MBA

Menesty johtajana. **JYU** Executive MBA.

emba.jyu.fi/tilaaops

Jyväskylän yliopisto ja
Jyväskylän yliopistosäätiö
onnittelevat K-S kauppakamaria!

Arena Partners -konserni
onnittelee 90-vuotiasta
Keski-Suomen kauppakamaria.

Arena Partners Oy
www.arenapartners.fi

www.if.fi

**Kauppakamarin 90 v kunniaksi
haluamme kutsua sinut,**

start up -yrittäjä kehittämään kanssamme suorituskyvyn,
rahoituksen, markkinoinnin & myynnin teemoissa
tai vaikka opettelemaan kanssamme pitchausta hississä!

ONNEA 90v

Keski-Suomen Kauppakamari!

Tsekkaa lisää!

www.yritystehdas.fi

Yritystehdas
The Startup Factory

PYSYTÄÄN AITONA

Poistuneen juustoasetuksen myötä Suomessa saa käyttää cheddar-nimitystä missä tahansa juustotuotteessa. Me Joutsan Leivonmäellä valmistamme Aitoa Cheddaria ainoalla oikealla cheddarin valmistuksen menetelmällä, vaikka se vaatii enemmän aikaa ja käsityötä. Teemme sen siksi, että haluamme vaalia ja kehittää rehdisti suomalaista juustokulttuuria sekä tarjota aidosti cheddarilta maistuvia elämyksiä. Mielestämme kuluttajan täytyy avoimesti tietää, mitä hän ostaa. Kotimaan ja Keski-Suomen ruoan ja maaseudun puolesta.

JUKOLAN JUUSTO

8 alaa

8500 opiskelijaa

60 kansalaisuutta

750 asiantuntijaa

JAMKissa on satoja eri alojen asiantuntijoita, jotka työskentelevät vuorovaikutuksessa tulevaisuuden tekijöiden kanssa. Ole yhteydessä!

jamk.fi

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

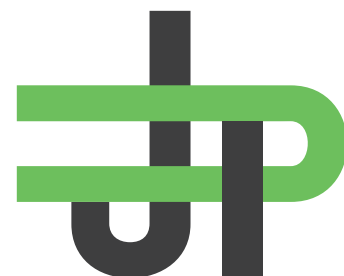
H Hikinoro oy

*90-vuotias Hämeen Autovaruste Oy
onnittelee 90-vuotiasta
Keski-Suomen Kauppakamaria!*

Lähes 40-vuotias Ka-Mu Oy onnittelee 90-vuotiasta Keski-Suomen kauppakamaria. Yhdessä Keski-Suomen kauppakamarin kanssa yrittämistä asiakkaiden, työntekijöiden ja koko seutukunnan menestykseksi.

ka-mu
www.ka-mu.fi

JYVÄS-PARKKI

M

M & P Kukkonen Oy / Citymarket Palokka
 Maalausliike Pekkarinen Oy
 Maanrakennusliike Valter Lehtonen Oy
 Maarakennus Utriainen Oy
 Magister Solutions Oy
 Mainonnan Vuolas Vastavirta Oy
 Mainospalvelu A. Laitinen Ky
 Majakivi Oy
 Manpowergroup Oy Jyväskylä
 Map Medical Technologies Oy
 Markkinointi Tapio Nyrönen Oy
 Matin Marjat Oy
 Matka Mäkelä Oy
 Matthias Fried osakeyhtiö
 Matti Lahtinen Ky / K-Market Porkkana
 Mehiläinen Oy
 Meiko Oy
 MekaFluid Oy
 Melli Ecodesign Oy
 Merituuli Advisors Oy
 Mestariitiimi Oy
 Metallisorvaamo Kleimola Oy
 Metsä Board Oyj Äänekoski
 Metsä Fibre Oy Biotuotetehdas
 Metsä-Multia Oy
 Metsähallitus Metsätalous/Länsi-Suomi
 Metsätyö Oy
 Midare Oy
 Midinvest Management Oy
 Minspe Oy / K-supermarket Lutakko
 Moduls Oy
 Moisio Forest Oy
 Monetra Keski-Suomi Oy
 Moonstone Productions Oy
 Moventas Gears Oy
 MR Constructions Oy Ltd
 Multian Saha Oy
 Multimek Oy
 Musiikkituotanto Ukkokiekku Oy
 Mustankorkea Oy
 Muuramen kunta
 Muuratpuu Pohjonen Oy
 Mänttä Pump Works Oy

N

NCC Suomi Oy
 Needsal Oy / K-Supermarket Järviutuuli
 Niilo Mäki -säätiö sr.
 Nisula Forest Oy
 Nodeon Finland Oy
 Nordea Bank Oyj
 Nordic Business Group Oy
 Normark Suomi Oy
 Nosto Ja Kuljetus Ruuska Ky

O

Oddscomp Oy / Suomen Yrityskaupat
 OK-Vise Oy
 Olikos Naulakot Oy
 Ollin Sora Oy
 Oma Säästöpankki Oyj
 Omapaja Oy
 Online Solutions Oy
 Onsteel Oy
 OP Koti Keski-Suomi Oy LKV
 Opinsys Oy
 Orkla Confectionery & Snacks Finland Ab
 Osk Äänekosken KAK
 Osuuskauppa Keskimaa
 Otavan Kirjapaino Oy
 Outokumpu PSC Finland Oy
 Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj
 Oy Haka-Wood Ab
 Oy IBM Finland Ab
 Oy Kelfri Ab
 Oy Pelimatkat Finland

P

Parax Oy
 Partus Oy
 Paytrail Oyj
 Peab Oy Jyväskylä
 Peliosuuskunta Expa
 Pengon Oy
 Pentti Janhonen Oy
 Petäjäveden kunta
 Peurunka Oy
 Pihalaatta-Asennus Oy
 Pihlajalinna Hammasklinikka Jyväskylä
 Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy
 Pihtiputaan Lämpö ja Vesi Oy
 Pirkko Orre Tmi
 Pislä Oy
 Pisto Pro Oy
 Pitopalvelu Raija Sipinen Ky
 Planetcon Oy
 Pohjola Rakennus Oy Suomi
 Porakaivoliike Kallioniemi Oy
 Pose Oy
 Powecon Oy
 Powen Oy
 PricewaterhouseCoopers Oy
 Probis Solutions Oy
 Promissium Oy
 Prosesse Oy
 ProSolve Oy
 Pinja
 ProTest Engineering Oy
 Proxel Oy
 PS-viestintä Oy
 Puttipaja Oy
 Pörssi Ry

R

R. Ruth Oy
 Rakennus-Kaseva Oy
 Rakennusliike Jyväskuutiot Oy
 Rakennusliike Lahtinen Oy
 Rakennusliike Porrassalmi Oy
 Rakentajan Ipa Oy
 Raksihares Oy
 Ramboll Finland Oy
 Rannan Teollisuuskone Oy
 Realtrust Oy
 Redanredan Oy
 Redesan Oy
 Reijo Jylhä Oy
 Rengasnuora Oy
 Resilio Oy
 Restella Oy / Caffitella
 Revcon Oy
 Rhea Ship Lines Oy
 rkk Bear Group Oy
 Rotia PRKL Oy
 Rouhee Group Oy
 Royal House Oy
 Rp-Tili Ky
 RSM Finland Oy
 RTN-Rakennus Oy
 Ruthin Leipomo Oy

S

Saarijärven Kaukolämpö Oy
 Saarijärven kaupunki
 Saarijärven Kylpylä Oy
 Saarijärven Päätytuote Oy
 Saarijärven Tilipalvelu Oy
 Saikkonen Engineering Oy
 Saizeri Oy
 Samla Capital Oy
 Sammet Dampers Oy
 Sarus Oy
 Saurus Oy
 Savutuvan Apaja Oy
 Scandic Hotels Oy
 Schwer Fittings Oy Suomi
 Screenmax Oy
 Secapp Oy
 Semma Oy
 Seppäkoski Oy
 Seppälääkärit Oy
 Silenta Group Oy
 Silmu Software Oy
 Silvasti Software Oy
 Simla Oy
 Sininen Meteoriitti Oy
 Sirate Oy
 SiriusPro Oy
 Siroauto Oy
 Sitek-Palvelu Oy
 Sivil 3D Oy
 Sivuprofiili Oy
 SKAL Keski-Suomi ry
 Skanska Talonrakennus Oy Keski-Suomi
 Sleipner Finland Oy
 Smile Banssi Keski Oy; Jyväskylä
 Sorvaamo Kivi Oy
 Spinnova Oy

SR-Harvesting Oy
 SRV Rakennus Oy Keski-Suomi
 SS-Työstö Oy
 SST-Team Oy
 Stafix Oy
 STEKA Oy
 Stemma Oy
 Stresstech Oy
 Suomen Allaslaite Oy
 Suomen Biovoima Oy
 Suomen Brodeeraus Oy
 Suomen Henkilöstöasiantuntijat Oy
 Suomen Kivivalmiste Oy
 Suomen Koulupalvelu Oy
 Suomen Logistigo Oy
 Suomen metsäkeskus
 Suomen Myymäläkaluste Oy
 Suomen Punainen Risti Kontti-Kierrätystavarataloketju
 Suomen Punainen Risti Länsi-Suomen Piiri
 Suomen Tekniikkapalvelu Oy
 Suomen Terveystalo Oy Jyväskylä
 Suomen Yrityskehitys Oy
 Suomenselän Laminointi Oy
 Suunnittelu Heijastus Oy
 Sydän-Suomen Taloushallinta Oy
 SYS Audit Oy
 Syöte-Huvilat Oy
 Sähkö-Äijät Oy
 Säilyke Herttua Oy
 Säästöpankki Optia

T

Tac-Stick Oy
 Taikuri Ravintolat Oy
 Taipaleen Teräs Oy
 Taipaleen Tila (Kiinteistöyhtymä Taipale Hannu Juhani ja
 Taipale Timo Juhani)
 Taito Keski-Suomi ry
 Talenom Yritystilitt Oy
 Talouspäällikkö.Net Oy
 Tana Oy
 Tavinsulka Oy
 Tecline Oy
 TEL Group Oy
 Telia Finland Oyj
 Teollisuuden Metsäpalvelu Oy
 Teollisuusmeklarit Oy
 Termex-Eriste Oy
 Terästyö Kukkola Oy
 TH Tarmatic Oy
 Thewind Oy
 Think Finland Oy
 TietoAkseli Group Oy
 Tikka Spikes Oy
 Tikkasec Oy
 Tikomet Oy
 Tili Ja Laskenta Jarnamo Oy
 Tilintarkastus Jouko Oy
 Tilintarkastus Vihinen Oy
 Tilipalvelu Korhonen Ky
 Tilipalvelu Marja-Leena
 Tilitoimisto E. Poutiainen Ky
 Tilitoimisto Jauhainen
 Tilitoimisto Kymppiset Oy
 Tilitoimisto Limatius
 Tilitoimisto Pirjo Hujala
 Tilium Oy
 Timanttityö Oy Jyväskylä

Jyväskäravan Oy
www.jyvascaravan.fi

Keskisuomalaisesta maaperästä
jalostetut kiviainekset ja
keskisuomalaiset kuljetusyrittäjät
ovat rakentaneet maakuntaamme
jo 70 vuotta.

MEISSÄ ON AINESTA.
www.kak.fi

ONNEA!

Jyväskylän Scandic-hotellit
onnittelevat lämpimästi
90-vuotiasta Jyväskylän kauppakamaria.

Scandic Jyväskylä City
Scandic Jyväskylä Station
Scandic Laajavuori

Scandic

ONSTEEL

Toivottaa
Onnea 90-vuotiaalle
Keski-Suomen kauppakamarille

www.onsteel.fi

SEPPÄLÄÄKÄRIT

**Keskisuomalainen
paikallisomisteinen
täyden palvelun lääkäriasema**

Ahjokatu 11 P. 014 577 0100 www.seppalaakarit.fi

*Lämpimät onnittelumme
90 vuotta täyttävälle
Keski-Suomen kauppakamarille!*

POP Pankki

KEURUU • KONNEVESI • KYJJÄRVI • KANNONKOSKI
LANNEVESI • HANNULA • REISJÄRVI

EVERSHEDS
SUTHERLAND

**Vahvasti kansainvälinen,
aidosti paikallinen**

liikejuridiikka
patentit
tavaramerkit
mallioikeudet

Eversheds Asianajotoimisto Oy | Helsinki, Hämeenlinna, Jyväskylä, Tampere, Turku | eversheds.fi

Teollisoikeudelliset suojaukset
Suomessa ja ulkomailla

KESPAT
Patenttitoimisto

**PATENTIT * HYÖDYLLISYYSMALLIT *
MALLIT * TAVARAMERKIT**

Kimmo Helke, Anssi Kurkinen, Tuomo Kuivala,
Jarkko Karjalainen, Janne Laulainen

www.kespat.fi
mail@kespat.fi
p. 010 229 2850

Jyväskylä * Kuopio

Vasarakatu 1,
40320 Jyväskylä

Microkatu 1,
70210 Kuopio

BUILDERCOM

Luotettava kumppani rakennetun
ympäristön tiedonhallintaan.

BUILDERCOM.FI

YSTÄVIÄ &
ELÄMYKSIÄ

VUODESTA
1937

Matka
MAKELA
#pehmeätkydyt

Matka Mäkelä Oy | www.matkamakela.fi | 0207 438 310

Keski-Suomen liitto onnittelee
90-vuotiaasta Keski-Suomen kauppakamaria!

KESKI-SUOMEN LIITTO
Regional Council of Central Finland

Timmi Software Oy
 Tisama Oy
 TitiTyy Oy
 TNNet Oy
 Toivakan kunta
 Tommi Mäkinen Racing Oy
 TPA Andersson Oy
 Treston Oy
 Trimedia Oy
 Trio-keittiöt Oy
 Trustmary Finland Oy
 Turvetuote-Peat Bog Oy
 Tähtieristys Oy

U

Ukon-Ilma Oy
 UPM Communication Papers Oy /
 Jämsänkoski ja Kaipola
 UPM Plywood Oy

V

Vaajakosken Sähkö- ja Putkipalvelu Oy
 Vaatetusliike Aaron's Oy
 Vaissi Oy
 Vakuutusmeklariliike Ahjo Oy
 Valmet Technologies Oy
 Valtra Oy Ab
 Valu Digital Oy
 Valwood Oy
 Vapo Oy
 Varjolan Tilan Matkailu Oy
 Vauraus Suomi Oyj Jyväskylä
 Velha Oy
 Veljekset Lehtomäki Oy
 Verena Oy
 Viestintä-Paprico Oy
 Viestintätoimisto Diverstas Oy
 Viestintätoimisto Medita Oy
 Viitasaaren Nosto ja Kuljetuspalvelu Oy
 Viitasaaren Yrityspalvelu Ky
 Villinikkarit Oy
 VRP Keski-Suomi Oy
 VRT Finland Oy
 Vähälä Logistics Oy

W

Willou Agency
 Wesentra Oy
 Wiitaseudun Energia Oy

Y

Yrityspalvelu Berg Oy
 Yöpuu Yhtiö Oy

Z

Zaner Arkkitehdit Oy

Ä

Äänekosken ammatillisen koulutuksen
 kuntayhtymä POKE
 Äänekosken Energia Oy
 Äänekosken kaupunki
 Äänekosken Kiinteistöhoito Oy
 Ääneseudun Kehitys Oy

Fennia

**Onnittelemme
90-vuotiasta
Keski-Suomen
Kauppakamaria!**

KURIIRI KORHONEN

Palvelevaa
kuljetusapua
jo vuodesta 1951

www.korhonenoy.com

LogiApps

Silvasti Software Oy
onnittelee 90-vuotiasta
Keski-Suomen kauppakamaria

LogiApps www.logiapps.fi puh. 010 4207559

**Yli 100 vuotta Suomessa,
Iyväskylästä vuodesta 1984.**

**Vastuullinen ja innovatiivinen
kumppani tulevaisuuden
kierrätystarpeisiin.**

SUOMALAINEN
PERHEYRITYS
www.kuusakoski.com/fi/finland/perhe

KUUSAKOSKI
RECYCLING
www.kuusakoski.com

**Uuden ajan
yritysjuridiikkaa**

WINLAW

*Onnittelemme 90-vuotiasta
Keski-Suomen kauppakamaria!*

JYVÄSKYLÄN
TALOUSSEURA

HARVIA

Sauna & Spa

Harvia onnittelee 90-vuotiasta
Keski-Suomen kauppakamaria
- löylyä lisää!

www.harvia.fi

Ainutlaatuinen painotalo. Ainutlaatuinen kumppani.

siirtopaino

Sirpa Nurminen 0400 476 434 | Jonna Käppi 050 582 9780 | www.siirtopaino.com

sastek

Asiakaslähtöinen
sähköurakointi

S
A
S
T
E
K
O
Y
·
C
O
M

sastek
solar

Energiaratkaisut

Rakentamassa parempaa
yhteiskuntaa

SKANSKA

www.maanrakennuslehtonen.fi

Tikkakoski

RANNAN
TEOLLISUUSKONE OY

Kilpailukykyä
kehittävä kumppani.

www.rannanteollisuuskone.fi

VRP HYVÄN
RAKENTAJA

Pro/Juridica/

Asianajotoimisto
Pro Juridica.
Selkeitä sanoja ja
vaikuttavia tekoja.

projuridica.fi

SININEN METEORIITTI

MAARAKENNUS UTRIAINEN

040 752 6343

www.maarakennusutriainen.fi

SIRATE

Ilmasta Hyvää.

SISÄILMA- JA RAKENNUSTEKNISET
ASiantuntijapalvelut

Sirate Oy, Alasinkatu 1-3, PL 21, 40321 Jyväskylä

www.sirate.fi

#RAKENNAMMEKUNNOLLA

peab.fi

PEAB
POHJOISMAINEN YHTEISKUNTARAKENTAJA

Onnittelemme

90 -vuotiasta Keski-Suomen kauppakamaria

Alko Oy Itä-Suomen alue
www.alko.fi

Castom Oy
www.castom.fi

Esleyhtiö Oy
www.esleyhtio.fi

Euler Hermes SA Suomen sivuliike
www.eulerhermes.com

Finn-Jiit Oy
www.finn-jiit.fi

FreshWind Oy
www.freshwind.fi

Hanka-Taimen Oy
www.savontaimen.fi

Insinööritö Hentinen Oy
www.hentinen.com

Jyväskylän Messut Oy
www.paviljonki.fi

Jyväskylän Kiinteistöpaletti Oy
www.jskipa.fi

Kehittämisyhtiö Witas Oy
www.witas.fi

Keski-Suomen Uusyrityskeskus ry
www.ksuyk.fi

Keski-Suomen Yrittäjät ry
www.yrittajat.fi/keski-suomen-yrittajat

KeS-Siltaykköset Oy
www.siltaykkoset.fi

Konepaja Kemell Oy
www.konepajakemell.fi

Kuljetus Myllylä Oy

LH Lift Oy
www.lhlift.com

Liikuntakeskus Hutunki
www.hutunki.fi

NCC Suomi Oy
www.ncc.fi

Proxel Oy
www.proxel.fi

Rakennus-Kaseva Oy
www.rakennus-kaseva.fi

Rakennusliike Lahtinen Oy

Silenta Group Oy
www.silenta.com

SST-Team Oy
www.sst-team.fi

Suomen Terveystalo Oy Jyväskylä
www.terveystalo.com

Suomen Yrityskehitys Oy
www.yrityskehitys.com

Taipaleen Teräs Oy
www.taipaleenteras.fi

TietoAkseli Oy
www.tietoakseli.fi

Vähälä Logistics Oy
www.vahala.fi

MENESTYVÄN YRITYKSEN TAUSTALLA ON OSAAVIA, SITOUTUNEITA TYÖNTEKIJÖITÄ.

Kiitä sitoutuneesta työstä vuosimerkillä tai palkitse vuoden työntekijä.

TUTUSTU JA OTA YHTEYTTÄ: [ANSIOMERKIT.FI](https://ansiomerkit.fi) / P. 09 4242 6200

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

ANSIO**OMERKIT**

PASSPORT FOR YOUR GOODS

ATA carnet on kansainvälinen tulliasiakirja, jonka avulla voit viedä tavaroita sopimukseen liittyneisiin maihin tulli- ja verovapaasti korkeintaan yhden vuoden ajaksi.

atacarnet.fi

KAUPPAKAMARI

Jyväskylästä ja
Keski-Suomesta

Jyväskylän Kauppa- kamariyhdistys.

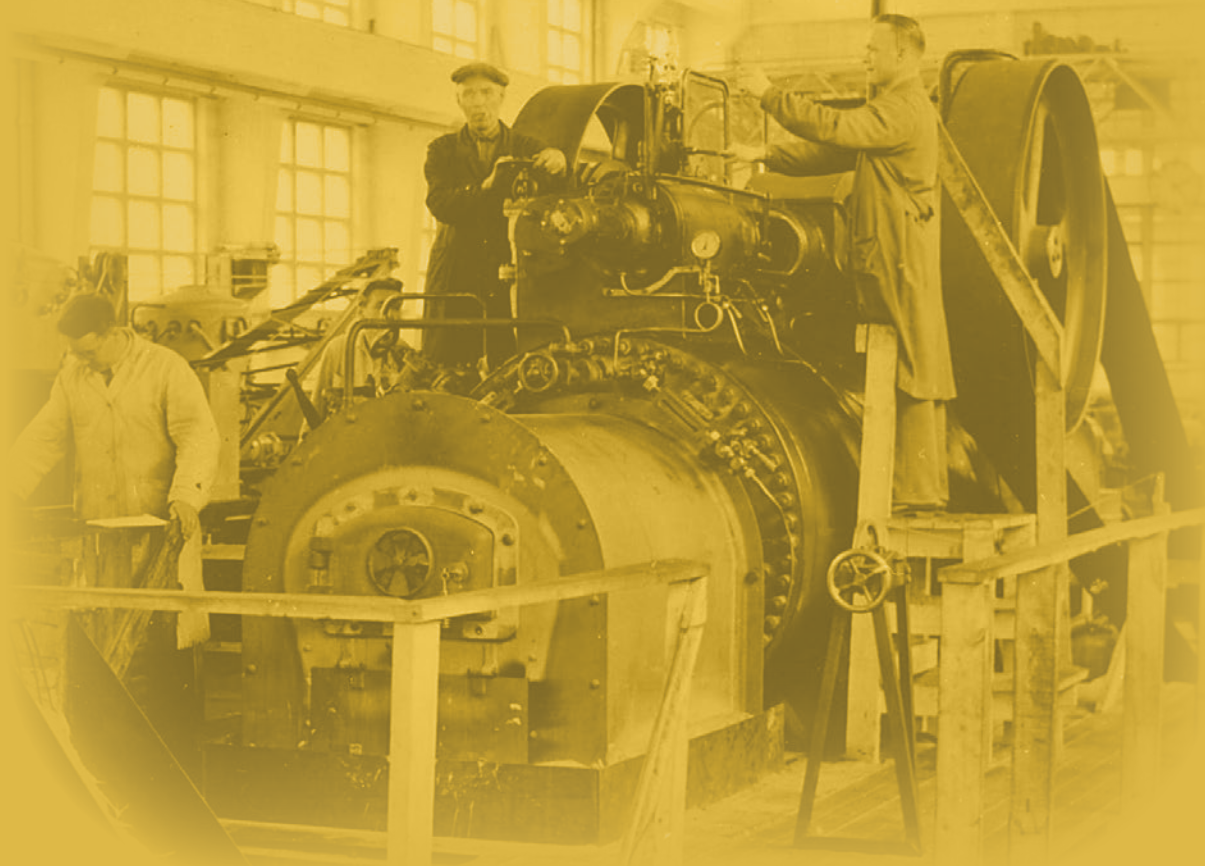
Lupa sen perustamiseen myönnetty.

Valtioneuvosto on myöntänyt luvan Jyväskylän kauppakamariyhdistyksen perustamiseen sekä samalla vahvistanut yhdistyksen säännöt.

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

90 Vuotta

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARIN JUHLAKIRJA 2020

Keski-Suomen kauppakamari
Kauppakatu 28 B, 40100 JYVÄSKYLÄ
www.kskauppakamari.fi
etunimi.sukunimi@kskauppakamari.fi